

MERIKÖSKEN PÄIVÄKOTI

KYTKINTIE 5, OULU

RAKENNUKSEN OMINAISPIIRTEIDEN SELVITYS

Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy 2021

MERIKOSKEN PÄIVÄKOTI

KYTKINTIE 5, OULU

RAKENNUKSEN OMINAISPIIRTEIDEN SELVITYS

Oulussa 10.8.2021

Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy

Nummikatu 10

90100 Oulu

toimisto@jteppo.fi

www.jteppo.fi

OULU | *Tilapalvelut*

1. Kannen kuva: Merikosken päiväkotikuvitus kesäkuussa 2021 Veli-Pekka Huhmo / Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	3
Perustiedot.....	4
1 Selvitystyö	5
2 Tuiran kaavoituksen ja rakentamisen historiaa.....	8
4 Merikosken lastentalon suunnittelu ja rakentaminen.....	19
5 Nykytila.....	43
6 Suunnittelijat.....	86
7 Säilyneisyyskaaviot.....	87
8 Yhteenveto	90

Perustiedot

Kohde:	Merikosken päiväkot
Osoite:	Kytkintie 5, 90500 Oulu
Tila/kiinteistö:	564-52-102-1
Kerrosluvu:	1 + kellari + ilmanvaihtokonehuone ullakolla
Laajuustiedot ¹ :	Kerrosala 1240 m ² Tilavuus 4140 m ³ Tontin ala 5028 m ²
Kiinteistön omistaja:	Oulun kaupunki
Suunnittelijat:	Oulun kaupungin rakennusviraston talosuunnit teluosasto. Arkkitehdit Pentti Tala ja Esko Tuulos.
Rakentaminen:	1970-1971
Muut nimet:	Tuiran lastentalo ja Merikosken lastentalo
Kaavatilanne:	Asemakaava 564-509. Vahvistettu 5.8.1969.
Suojelu:	Ei suojeltu
Muuta tietoa:	Peruskorjaus ja kattomuutos 2004.

1 Laajuustiedot Oulun Tilapalvelut arkisto

2. Kohteen sijainti Suomen kartalla. KUVA: Maanmittauslaitos

1 Selvitystyö

1.1. Toimeksianto ja työryhmä

Tässä selvityksessä tarkastellaan vuonna 1971 valmistuneen Merikosken päiväkodin ominaispiirteitä. Selvitykseen sisältyy tiivistetty kaava- ja rakennushistoria sekä inventointiin perustuva kuvaus rakennuksen nykytilasta.

Rakennuksen ominaispiirteiden selvitys on rakennushistoriaselvitystä kevyempi. Siihen kootaan tietoa, jonka avulla kohteen ominaisuudet ja erityispiirteet voidaan ottaa huomioon lain edellyttämällä tavalla korjaus- ja muutostyössä sekä kaavoituksessa. Selvityksen perusteella suunnittelulle voidaan asettaa tavoitteita, jotka koskevat esimerkiksi rakennuksen säilytettäviä osia tai kokonaisuuksia¹

Tarkastelussa rakennuksen vaiheet liitetään rakentamisaikakauden ja paikan historiaan sekä rakennustyyppin kehityshistoriaan. Selvityksen havainnollistamisessa on hyödynnetty eri aikakausien valokuva- ja piirustusmateriaalia. Tarkastelun päähuomio on kiinnitetty rakennuksen ominaispiirteisiin ja säilyneisyyteen sekä ympäröivään kaupunkirakenteeseen liittymiseen.

Selvityksen on laatinut arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy, jossa sen tekemisestä vastasivat arkkitehdit Veli-Pekka Huhmo ja Jorma Teppo. Selvitys on tehty Oulun Tilapalvelut -liikelaitoksen toimeksiannosta.

1.2. Aineisto

Rakennusta koskevaa lähdemateriaalia säilytetään Oulun Tilapalvelut -liikelaitoksen arkistossa paperiaineistona sekä osittain digitoituna. Aineistoa on myös Oulun kaupunginarkistossa sekä Merikosken päiväkodin arkistossa.

Asemakaavakartat ja kartta-aineisto on hankittu Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalveluista sekä Maanmittauslaitoksen avoimien aineistojen tiedostopalvelusta. Kirjallisista lähteistä keskeisin on Elise Lujalan teos "Vanhasta Ainolasta uudelle vuosisadalle" vuodelta 2001.

Kohteen inventointi on suoritettu kesä-heinäkuussa 2021. Muita lähialueen rakennuskantaa valottavia rakennushistoriaselvityksiä ovat Tuiran koulun laajennus (Krogius 2012), Tuiran koulu (Teppo 2020) ja Merikosken koulu (Teppo 2020). Kiitos avusta Merikosken päiväkodin henkilöstölle ja kaikille haastateltaville.

1 RYL E 1.1.2 Rakennuksen ominaispiirteiden selvitys

3. Kohteen sijainti Oulun kaupungin kartalla. KUVA: Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

4. Merikosken päiväkodin (punaisella) ja kiinteistöön kuuluva tontti (vihreällä) kantakartalla.

TUIRA 52

Tuiran puisto

Merikosken koulu

Valtatie

Merikoskenkatu

Merikosken
päiväkoti

3

Kyttimie

Tuiran kirkko

1

Merikosken puisto

2

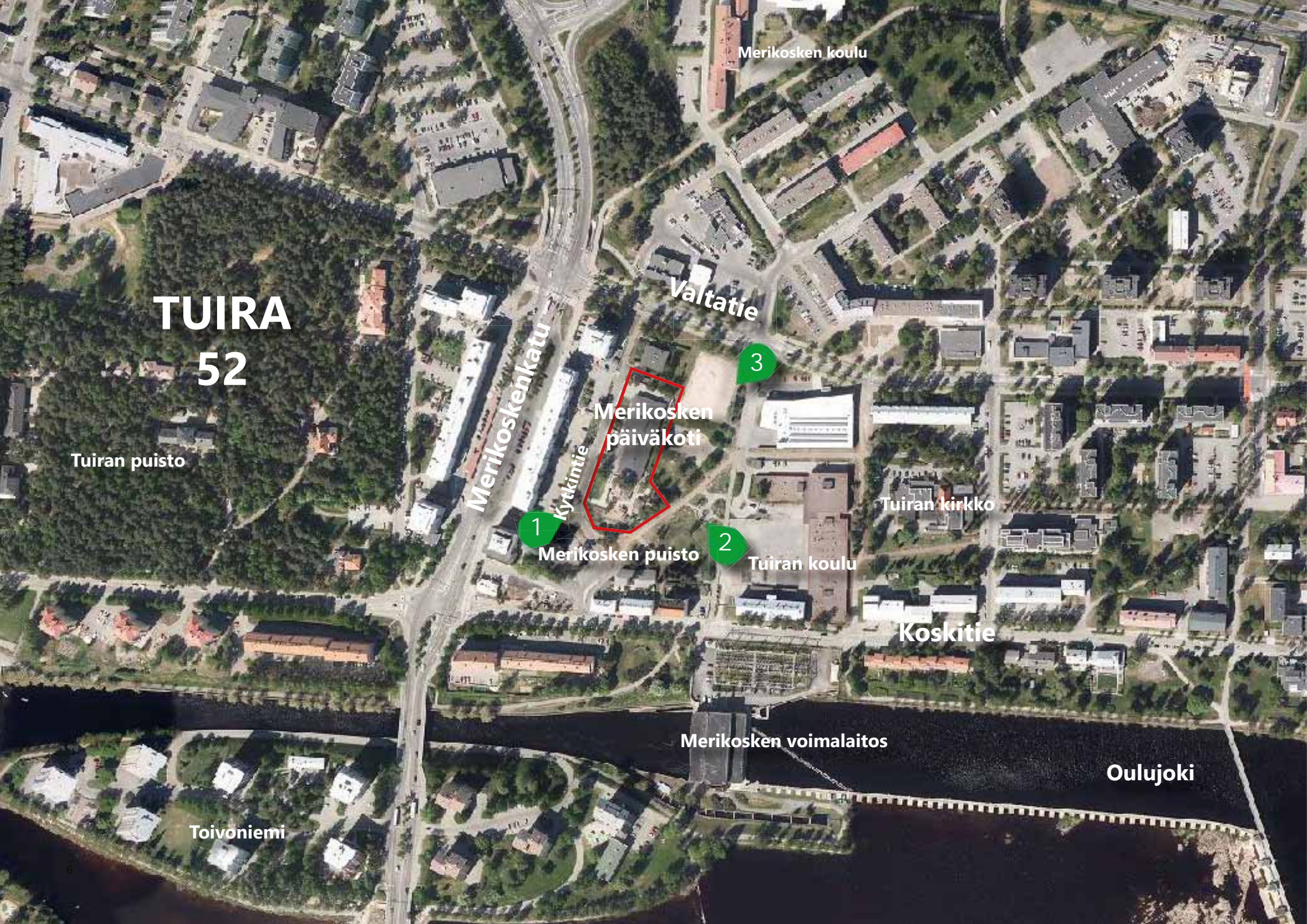
Tuiran koulu

Koskitie

Merikosken voimalaitos

Oulujoki

Toivoniemi

5. Näkymä Kytkintieltä päiväkodin suuntaan. Tiensuuntaisesti tehdyt 30 minuutin pysäköintipaikat toimivat päiväkodin saattoalueena.

1.3 Kohde ja ympäristö lyhyesti

Merikosken päiväkoti sijaitsee Tuiran kaupunginosan keskeisellä alueella. Rakennuksessa toimii Oulun kaupungin varhaiskasvatuksen ylläpitämä päiväkoti, joka tarjoaa koko- ja osa-aikaista varhaiskasvatusta sekä maksutonta esiopetusta. Tällä hetkellä päiväkodissa toimii kuusi varhaiskasvatusryhmää.

Päiväkotirakennus valmistui vuonna 1971 Oulun kaupungin rakennusviraston talosuunnitteluosaston laatimien suunnitelmien mukaisesti. Vuoden 2004 peruskorjauksessa tasakattoinen rakennus muutettiin harjakattoiseksi. Muutoin rakennus on säilyttänyt varsin pitkälle alkuperäisen hahmonsaa. Se on matala, syvärunkoinen ja liittyy ympäristöönsä suurikokoisten nauhaikkunoiden välityksellä.

Päiväkotia ympäröi urbaani ja vilkkaasti liikennöity kaupunkiympäristö, jossa se on kuitenkin saanut suojaisen paikan Merikosken puiston laidalta. Idässä puistonäkymää rajaavat Tuiran koulun rakennukset ja lännessä muurimaisena kohoavat Merikoskenkadun kerrostalot. Päiväkodille johtavalla Kytkintiellä ei ole läpikulkuliikennettä.

Merikosken päiväkotiin on hyvät yhteydet julkisilla ja kevyenliikenteen kulkuvälineillä. Alakoulu, kirkko ja päivittäistavarakauppa sijaitsevat näköetäisyydessä. Alle kilometrin etäisyydellä sijaitsevat terveyskeskus, yläkoulu ja kirjasto. Kaukoliikenteen asemat sijaitsevat noin kilometrin päässä Oulun keskustassa.

6. Näkymä Merikosken puiston suunnasta. Etualalla on Martti Tarvaisen Sisarukset-pronsiseistos vuodelta 1960. Vanhat männyt edustavat alueen alkuperäistä kasvillisuutta.

7. Näkymä Valtatien suunnasta sorapintaisen urheilukentän yli luoteeseen. Päiväkodin taustalla näkyy Merikoskenkatua reunustavia kerrostaloja.

2 Tuiran kaavoituksen ja rakentamisen historiaa

8. Claes Kjerrströmin painettu asemakartta vuodelta 1876 esittää Tuiran ja Alalaanilan alueet rakentamattomina. Karttaan on merkitty vuonna 1869 valmistuneet Oulujoen sillat sekä joen pohjoisrannalla kahteen suuntaan haarautuva Tornion maantie. Kartta: Oulun Kaupungin arkisto

Oulujoen pohjoispuolella sijaitsevat Tuira ja Alalaanila olivat 1860-luvulle saakka Oulun kaupunkirakenteesta erillisiä alueita, jotka kuuluivat hallinnollisesti Oulun maalaiskuntaan. Alueella oli aluksi vain vähäistä torppariasutusta.

1800-luvun lopulla kaupunki laajeni Oulujoen pohjoispuolelle. Silta Oulun kaupungista Linnansaareen valmistui vuonna 1867 ja Ämmänväylän silta vuonna 1868. Toisena ylityspaikkana toimi Merikosken yläpuolelle rakennettu rautatiesilta.

Kulkuyhteyksien parantuminen ja Oulun teollisen toiminnan viriäminen käynnistivät työväen muuttoliikkeen Alalaanilaan ja Tuiraan. Alueen asukasluku kasvoi nopeasti ja vuonna 1900 se oli ylittänyt jo 1200 asukkaan rajan. Oulun kaupunki osti Alalaanilan tilan vuonna 1898 ja hallinnollisesti se liitettiin Ouluun vuonna 1911.²

² Tuomaala Ilkka: Puu-Tuirasta kerrostaloalueeksi - Oulun Tuiran kaupunginosan saneerausprosessi vuosina 1960–1976, Oulun Yliopisto Historian pro gradu -tutkielma, 2015 ss. 3-4

9. Osasuurennos Oulun kaupungin asemakartasta vuodelta 1909. Siltojen yli kaupungista tuleva tie päättyy Tuiran rautatieasemalle. Tien länsipuolella näkyy kunnallissairaalan alue. Tuleva Merikosken päiväkodin tontti on merkitty punaisella ympyrällä. Sen kaakkoispuolella on Skröderin tilan rajalle rakennettu Tuiran kansakoulu. KUVA: Oulun kaupunginarkisto.

Tuirasta muodostui pohjoiseen suuntautuvan liikenteen solmukohta. Perämeren rannikkoa seuraava maantie Tornioon kulki joen rantatörmällä. Vuonna 1886 valmistui rautatie Tornioon sekä Toppilan satamaan, joka oli tuolloin vilkas kansainvälisen tavakaupan keskus. Tuiran rautatieasema rakennettiin silloilta tulevan maantien päätteelle.

Bertel Jungin kaava 1914

Tuiran ja Alalaanilan ensimmäisen asemakaavan laati vuonna 1914 helsinkiläinen arkkitehti Bertel Jung. Taiteellinen kaava jäseni Tuiran katuverkon leveisiin pääliikenneväyliin ja kapeisiin asutokuihin. Jung sijoitti pääväylien varsille näyttäviä akselisommitelmia ja julkisia rakennuksia. Kaupunkimaiset umpikorttelit saivat suunnitelmassa paikan puistomaisen keskusalueen laidoilta ja työväelle muodostettiin tiivis pientaloalue Tuiran luoteisosaan.

10. Arkkitehti Bertel Jungin taiteellinen asemakaava vuodelta 1914 ohjasi Tuiran rakentamista 1950-luvulle asti. Tuiran silloilta johti diagonaali pääväylä pyöreälle keskusaukealle. Punaisella ympyrällä merkitty Merikosken päiväkodin paikka on huvila-alueita. KUVA: Oulun kaupunginarkisto

Merikosken päiväkodin tontin paikalla oli huvila-alue, joka rajautui idässä kauppatoria reunustavaan Kaarretiehen. Alueen keskellä kulkeva Huvilatien päätteellä sijaitsevalle mäelle Jung sijoitti kirkon. Silloilta Tuiran torille diagonaalisesti johtava Ouluntie oli kaupunginosan pääväylä.

Merikosken voimalaitos ja Alvar Aallon vesipeilisuunnitelma 1943

Oulujoen valjastaminen aloitettiin vuonna 1939 ja samalla syntyi ajatus uuden modernin keskuksen rakentamisesta voimalaitospadon ja kanavien muokkaamaan ympäristöön. Professori Alvar Aallon laatima Koskikeskussuunnitelma julkistettiin vuonna 1943 ja se toteutui pitkälle suunnitelman mukaisesti 1950-luvun aikana.

11. Vuonna 1940 laaditussa asemakartassa Merikosken puiston pohjoislaidalle on sijoitettu kauppatori ja kaksiosainen kauppahalli. Keskusaukeaa reunustavista kaarevista taloista toteutui vain Säästöpankin talo. Tuleva päiväkodin tontti on merkitty punaisella ympyrällä. KUVA: Oulun kaupunginarkisto

Meurman–Ervi yleiskaavan 1952 vaikutus Tuiran kehitykseen

Toisen maailmansodan päätyttyä jälleenrakennus ja lisääntyneet työmahdollisuudet vetivät väkeä kaupunkiin. Myös korkea syntyvyys ja sodassa menetettyjen alueiden asukkaat lisäsivät kaupungin väkilukua. Vuosina 1945–1955 Oulun asukasmäärä lähes kaksinkertaistui ja kasvun ennustettiin jatkuvan vuosikymmeniä eteenpäin.³

Vuonna 1952 valmistui arkkitehtien Otto Meurmanin ja Arne Ervin laatima yleiskaava, jossa kasvua ohjattiin kaupunkialueen ulkopuolelle perustettaviin asumakuntiin ja niiden asumalähiöihin.⁴ Yleiskaava liitti Tuiran aiempaa tiiviimmin keskustan kaupunkirakenteeseen ja teki siitä samalla joen pohjoispuolen uusille asuinalueille suuntautuvan liikenteen solmukohtan.

³ Manninen Turo: Oulun kaupungin historia VI 1945–1990, Gummeruksen Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1995 s. 30

⁴ Meurman Otto: Asemakaavaoppi, Rakennuskirja Oy 1982 s. 79

Tuira 1961

12. Vuonna 1961 Tuira oli puutalokortteleista muodostunut kaupunginosa, jonka katuverkko pohjautui edelleen vuoden 1914 asemakaavaan. Tuiran saneerausprosessi oli käynnistynyt ja Huvilatien idylli on vaihtumassa Merikoskenkadun urbaaniin kaupunkimaisemaan. KUVA: Maanmittauslaitos, paikkatietoikkuna CC 4.0 -lisenssi

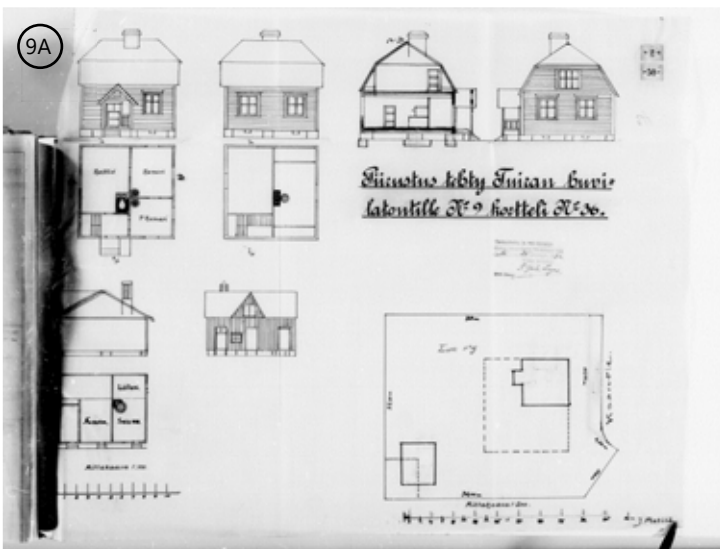
1. Toivoniemestä on tullut saari, jonne on rakennettu moderni Koskikeskus.
2. Merikosken voimalaitos valmistui v. 1954.
3. Merikosken silloilta Merikoskenkadulle johdava liikennejärjestely on käynnissä.
4. Osuuskaupan talo
5. Tuiran koulu toimii vuonna 1900 rakennetussa puukoulussa sekä vuonna 1928 rakennetussa lisärakennuksessa.
6. Tuiran koulun keittola.
7. Merikoskenkatua reunustavia kerrostaloja rakennetaan. Paikalla sijainneita huviloita puretaan. Katu on jo liikennekäytössä.
8. Tuiran puiston alueella toimii kaupunginsairaala. Puiston koillisnurkalla on synnytyslaitos.
9. Merikosken päiväkodin rakennuspaikalla on kaksi puurakennusta (ks. viereinen sivu).
10. Merikosken leikkipuisto, jonka eteläpuolella on Martti Tarvaisen tekemä Sisarukset-pronssi-veistos v. 1960.
11. Kaavassa kauppatorille varatulla tontilla on sorapintainen urheilukenttä.
12. Silloilta Tuiran torille johtava Ouluntie on yhä kaupunginosan pääväylä. Saneerauksen edetessä se muutetaan puistotieksi.
13. Tuiran koululaisten hiekkakenttä "Sahara".
14. Tuiran rukoushuone, josta tehtiin kirkko.
15. Pyöreä keskusaukio on jäänyt keskeneräiseksi. Alkuperäisestä suunnitelmasta toteutui vain kaareva Säästöpankin talo.
16. Nuorten Ystävien lastentalo.

16. Nuorten Ystävien rakentama Tuiran lastentalo oli suuri puurakennus Huvilatie ja Valtatie risteyksessä. Rakennuksen suunnitteli arkkitehti Heikki Lankinen ja se valmistui vuonna 1930. Nuoren Ystävät luopuivat lastentarhoistaan vuonna 1977. KUVA: Kaleva /Journalistinen kuva-arkisto JOKA/ Museovirasto

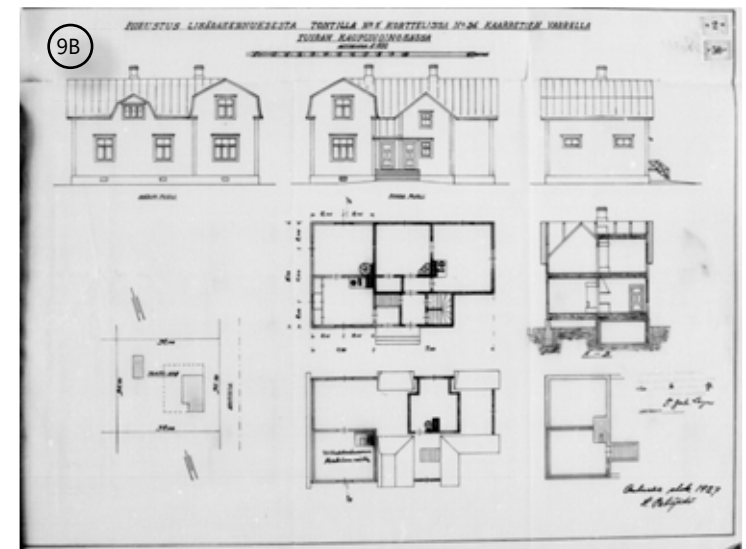

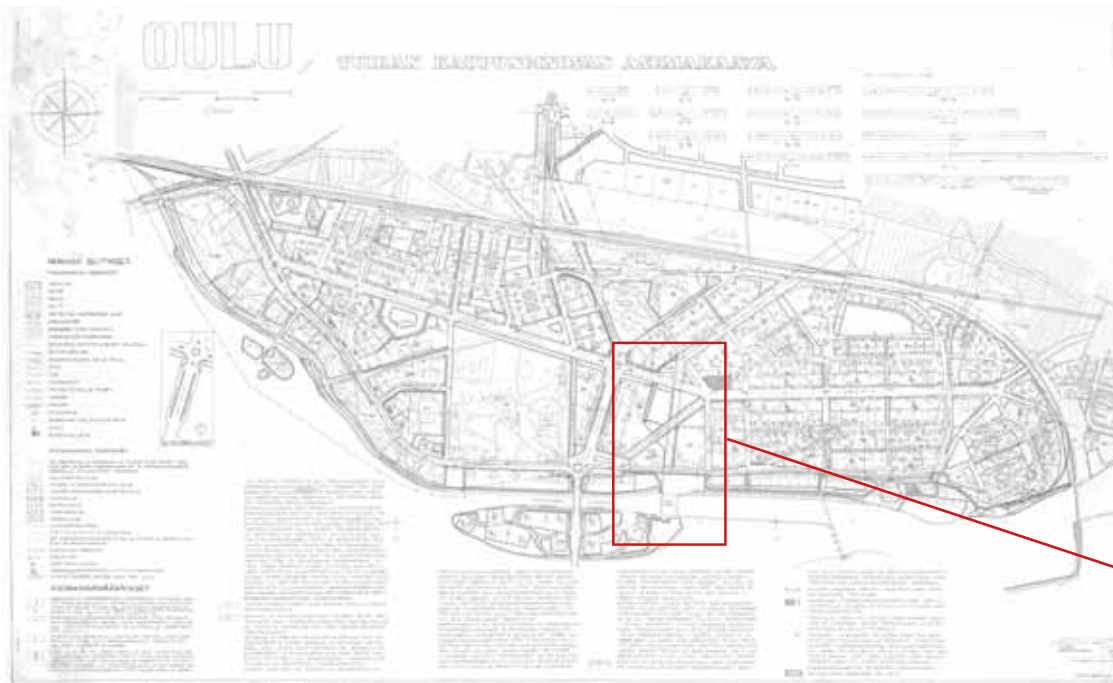
13. Merikosken lastentalon leikkihivan paikalta purettiin Tuiran koulun keittolaksi kutsuttu rakennus. Rakennuksessa toimi myös koulun päiväkoti, jonka toiminta vastasi nykyisten iltpäiväkerhojen toimintaa. KUVA: Tuiran koulun arkisto

14. Päiväkodin tontilta purettiin myös kaksi yksityistä pihapiiriä. Vasemmalla on vuonna 1922 rakennettu työmies Juho Pietilän talo. Talo sijaitsi korttelin 36 tontilla no 9. KUVA: Oulun kaupunginarkisto

15. Oikealla on vuonna 1924 rakennettu ja 1927 laajennettu kirjaltaja Johan Harjun talo korttelin 36 tontilla no 8. KUVA: Oulun kaupunginarkisto.

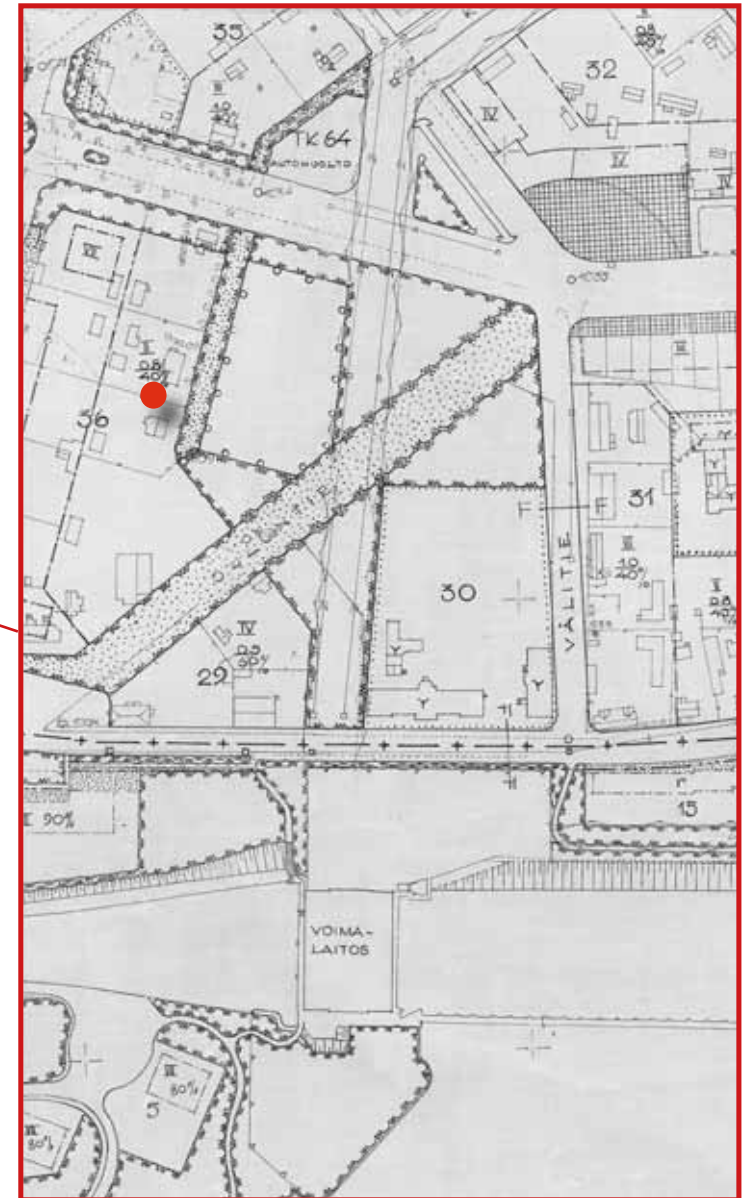

17. Niilo Mattilan vuonna 1954 laatima Tuiran asemakaava päivitti Bertel Jungin kaavan vastamaan toteutunutta tilannetta. Suurin muutos oli Merikoskenkadun rakentaminen kaupunginosan keskuskaduksi. KUVA: Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

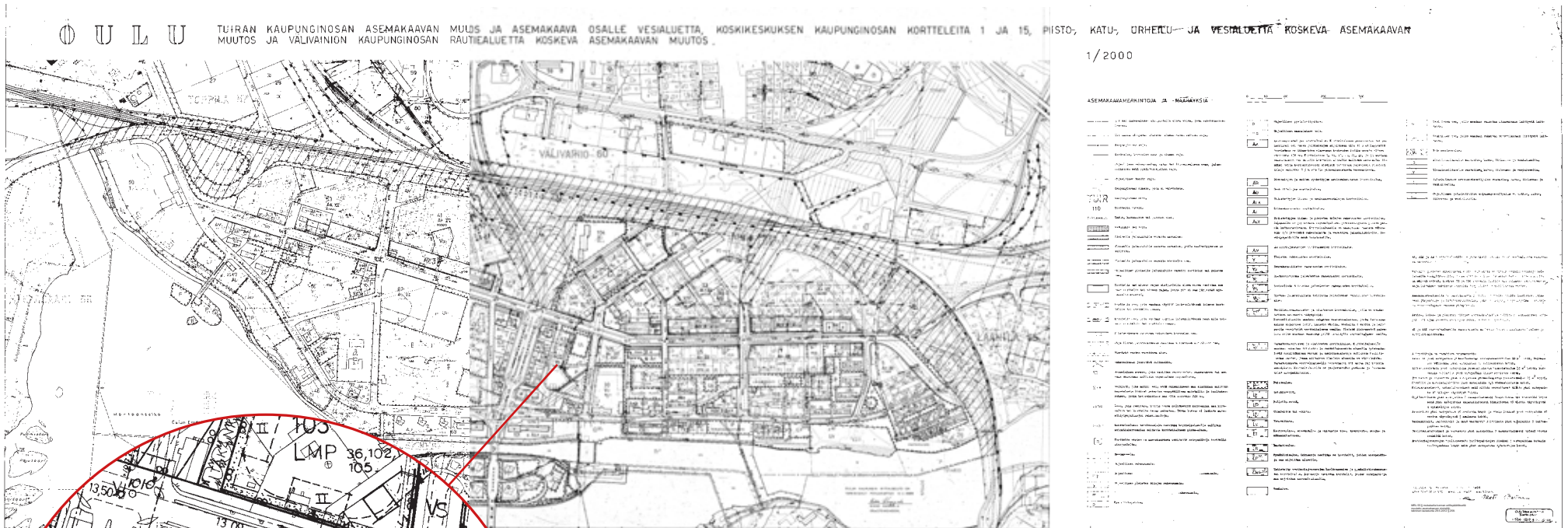
Niilo Mattilan asemakaava 1954

Oulun kaupungin kaavoitusarkkitehti Niilo Mattila päivitti Tuiran asemakaavan vuonna 1954. Hän säilytti Bertel Jungin luoman katuhierarkian ja aksiaalisuuden, mutta täsmensi kaavaa toteutumattomien julkisten rakennusten osalta. Huvilakatu muuttui uudessa kaavassa korkeiden kerrostalolamellien reunustamaksi Merikoskenkaduksi, josta liikenne haarautui tässä vaiheessa vielä Valtatietä pitkin itään ja länteen sekä Kemintietä pohjoiseen.

Kuusikaistaisen Merikoskenkadun rakentaminen korvasi entisen Huvilatien sekä teki diagonaalil Ouluntien tarpeettomaksi. Jälkimmäinen vapautti rakennusmaata ja mahdollisti Merikosken puiston rakentamisen.

18. Osasuurenoksessa näkyy tulevan Merikosken päiväkodin korttelin numero 36 rakennuskanta. Ouluntien sulkeminen ajoneuvoliikenteeltä vapautti rakennusmaata keskeiseltä paikalta ja mahdollisti Merikosken puiston rakentamisen. KUVA: Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

20. Vuoden 1969 saneerauskaava kokosi yhteen Tuiran erilliset kaavat ja mahdollisti voimakkaan kerrostalorakentamisen. Kaavassa pyrittiin ratkaisemaan myös kasvavan autoliikenteen haasteet. KUVA: Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

Irma ja Matti Aaltosen asemakaava 1969

Oulun asukasmäärän kasvu jatkui 1960-luvulla voimakkaana ja kehityssuunnan ennustettiin jatkuvan 2000-luvulle asti. Kaupungin kaavoittajien ratkaistavaksi tuli tämän mittavan väestönlisäyksen sijoittaminen kaupunkialueelle. Paine suunnattiin puutalovaltaiseen Tuiraan, jossa oli umpeutumassa 400 omakotitalotontin vuokrasopimukset. Alueen maankäytön tehostamista puolsivat myös keskuksen läheisyys ja alueen liikenteellinen asema. Näistä lähtökohdista käynnistettiin yksi maamme laajimmista aluesaneerauksista.

Tuiran saneeraus perustui Arkkitehtitoimisto Irma ja Matti Aaltosen vuonna 1969 valmistuneeseen asemakaavaan. Suunnitelma laadittiin 14 000 asukkaalle ja se sisälsi seitsemän suurkortteliä, joissa kerrosten lukumäärä ulottui enimmillään viiteentoista. Kehittyneen elementtirakentamisen ansiosta muutos puukaupungista betonilähiöksi tapahtui ennätysnopeasti.

Merikosken päiväkodin kortteli sijoitettiin Merikosken puiston laidalle ja kerrostalomuurin suojiin.

19. Osasuurennos Merikosken päiväkodin ympäristöstä. Päiväkodin suunnittelu käynnistyi samana vuonna, kun kaava vahvistettiin. KUVA: Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

Tuira 1965

21. Merikosken voimalaitos ja Koskikeskus ovat valmistuneet. Keskustasta tuleva liikennevirta on ohjattu kahden kerrostalomuurin reunustamalle Merikoskenkadulle. Diagonaali Ouluntie on vielä liikennekäytössä ja Merikosken päiväkodin paikalla on asuinrakennuksia. KUVA: Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

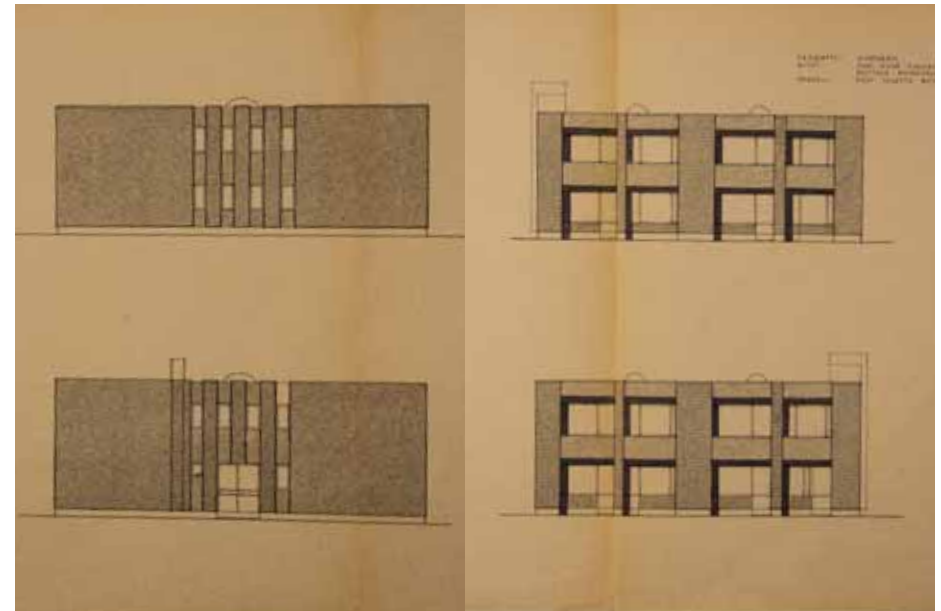
Tuira 1980

22. Puu-Tuiran saneeraus kerrostalovaltaiseksi kaupunginosaksi on toteutunut. Merikoskenkatu jatkuu Kemintienä pohjoiseen. Ouluntien paikalla on puisto ja kaupparakennus. Tuiran koulua on laajennettu. Merikosken päiväkodille ajetaan Kytkintien kautta. KUVA: Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

Tuira 2018

23. Merikosken päiväkodin liikenneympäristö on rauhoittunut, kun Valtatien ajoneuvoliikenne on siirtynyt Bertel Jungin tielle. Puiston koillispuolella sijainnut liikerakennus on korvattu uudella. KUVA: Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut

24. Vuonna 1975 päiväkodin naapuritontille valmistui Kriminaalihuolto ry:n Alkukoti-niminen asuintalo vapautuneille vangeille. Rakennuksen suunnitteli Arkkitehtuuritoimisto Seppo Salmela Ky. Rakennus on nykyisin yksityisomistuksessa. KUVA: Oulun kaupunginarkisto

Tuira 1964

25. Kesällä 1964 Tuuran keskeinen alue oli saanut modernin kaupunkimaisen ilmeen, joka liittyi luontevasti Koskikeskukseen. Merikosken lastentalon tuleva rakennuspaikka on merkitty punaisella. KUVA: Ilmavalokuva Veljekset Karhumäki Oy

3 Taustaa

3.1 Kunnallinen päiväkotit rakennustyyppinä

Laitosmainen päivähoito käynnistyi Suomessa 1880-luvulla yksityisin voimin esikuvanaan saksalaisen Friedrich Fröbelin lastentarhat. Kunnallisia päivähoitolaitoksia alettiin rakentaa suurimpiin kaupunkeihimme 1950-luvulla, kun äitien työssäkäynti yleistyi.

1960-luku Kunnallinen päivähoito yleistyi perhepäivähoidon rinnalla. Oulussa rakennuksia kutsuttiin aluksi lastentaloiksi ja niissä toimi toisistaan erillisinä lastenseimi, lastentarha sekä usein myös lasten- ja äitiysneuvola.

1970-luku Vuoden 1973 laki päivähoitosta tarjosi kaikille yhtäläiset oikeudet päivähoitoon ja yhdisti päivähoidon eri muodot yhdeksi kokonaisuudeksi. Päiväkotiverkoston järjestelmällinen rakentaminen alkoi valtion tukemana ja ohjaamana.⁵ Päiväkotiarkkitehtuurissa suosittiin rationaalisuutta, toimintojen strukturointia ja anonyymiä muotokieltä. Sisätiloja jäseneltiin voimakkailla väreillä ja kalustettiin aikuisten kalusteiden minikopioilla.

1980-luku Rationaaliselle päiväkotiarkkitehtuurille syntyi vastaliike, joka tarkasteli päiväkotien arkkitehtuuria osana lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Teoreettisia lähtökohtia haettiin lapsen aistimaailmaa tutkivasta psykologiasta ja arkkitehtuurissa suosittiin lapsen mittakaavaa, elämyksellisyttä ja kodinomaisuutta.⁶ Vuonna 1985 voimaan tullut subjektiivinen päivähoito-oikeus käynnisti toisen päiväkotirakentamisen buumin.

1990-luku Raju talouslama hillitsi julkista palvelurakentamista ja päiväkotien arkkitehtuurissa palattiin pelkistetympään moderniin tyyliin. Rakentamisen ohjaus siirtyi valtiolta kunnille.

2000-luku Päivähoitoyksiköiden koko kasvoi ja monimuotoistui. Varhaiskasvatus sai valtakunnalliset linjaukset. Tiloista tehtiin muunneltavia oppimisympäristöjä. Kunnalliset päiväkodit saivat rinnalleen yksityisiä päiväkotiryityksiä.⁷

5 Allas Anja (toim.) Lapsi ja arkkitehtuuri, Mannerheimin lastensuojeluliiton julkaisu, Lapsiraportti A36, Valkeakosken Kirjapaino, Valkeakoski 1982. Artikkelin Kirsti Nordin: Päiväkodin arkkitehtonisen suunnittelun lähtökohtia ss. 57-67

6 Arkkitehti 8/1984 -lapsuuden tiloja, päiväkoteja

7 Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat, OKM 2014:12

26. Allinpuiston lastentalo 1963. Suunnittelijana arkkitehti Martti Heikura. KUVA: Veli-Pekka Huhmo

3.2 Päiväkotien rakentaminen Oulussa

Aluksi yksityiset päiväkodit

Oulussa lastentarhatoiminta alkoi vuonna 1901, kun Hanna Åström avasi nahkatehtaan työntekijöiden lapsille tarkoitetun lastentarhan Ainolan puiston Porttimökissä. Vuonna 1903 toiminta siirtyi Kiikkusaaren Laskuniemeen, jonne valmistui arkkitehti Viktor Sucksdorffin suunnittelema kareliaaninen lastentalo Ainola.⁸

Lastentarhojen kunnallistaminen alkoi suurimmissa kaupungeissa 1920-luvulla.⁹ Oulussa asia oli esillä jo vuonna 1914, mutta toiminta jäi 1950-luvulle saakka pääosin järjestöjen vastuulle. Lastentarhoja ylläpitivät Oulussa Pelastusarmeija, Martat ja Nuorten Ystävät.¹⁰

Nuorten Ystävien mittavin hanke oli vuonna 1930 avattu Tuiran Lastentalo, jossa oli sekä tarha että seimi. Yksityisistä hankkeista merkittävämmäksi muodostui Oulu Oy:n työntekijöilleen vuonna 1946 perustama Nuottalan lastentarha.

8 Lujala Elise, Laskuniemen lastentarhasta laajempaan Pedagogiseen päivähoitoon vuosina 1901-1984, Licensiaattitutkimus, Oulun Yliopisto Kasvatustieteen tiedekunta 1999 ss. 27-40

9 ibid s. 61-69

10 Lujala Elise, Vanhasta Ainolasta uudelle vuosisadalle, Oulun kaupunki, Gummeruksen kirjapaino Jyväskylällä 2001 ss. 66-69

27. Välivainion lastentalo 1964. Suunnittelijana rakennusmestari August Rönköharju. Purettu. KUVA: Kaleva / Journalistinen kuva-arkisto JOKA / Museovirasto

28. Hintan lastentalo 1968. Suunnittelijoina arkkitehdit Pentti Tala ja Esko Tuulos. KUVA: Veli-Pekka Huhmo

Oulun kaupungin päiväkotiohjelma

Oulun päiväkotiohjelma valmistui vuonna 1958. Kunnallinen toiminta oli käynnistetty jo edellisenä vuonna Kastellissa, jossa Oulunsuun koululta vapautuneet tilat peruskorjattiin uuteen käyttöön. Kastellin Lastentalossa (1957) toimi seimi, lastentarha sekä äitiys- ja lastenneuvola.¹¹

Oulun ensimmäinen lastentaloksi suunniteltu rakennus oli kaupunginarkkitehti Martti Heikuran suunnittelema Allinpuiston Lastentalo (1963). Rakennus toimi tulevien päiväkotien esikuvana 1970-luvulle asti. Allinpuistoa seurasivat Välivainion (1964) ja Heinäpään (1965), Hintan (1968) ja Merikosken (1971) lastentalot. Seuraavana vuonna avatut Kaukovainion ja Otokylän lastentarhat toteutettiin kerrostalopäiväkoteina.

Varsinainen päiväkotibuumi ajoittui Oulussa 1980-luvulle, jolloin oli parhaimmillaan käynnissä kahdeksan samanaikaista hanketta. Esillä oli myös ehdotus tyyppiirustusten hyödyntämisestä päiväkotirakentamisessa, mutta se hylättiin vetoamalla kaupunginosien omaleimaisuuteen.¹²

Lamaa edeltänyt korkeasuhdanne, kurinalaisista muodoista vapautunut postmoder-

11 Lujala Elise 1999 op.cit. s. 92

12 Lujala Elise, op.cit. ss. 142-143

nismi sekä nuorten oululaisarkkitehtien omaksuma regionalismi tuottivat muodoltaan rikasta lapsille suunnattua arkkitehtuuria. Päiväkodeista muodostui yksi 'Oulun koulun -aatesuunnan keskeisimmistä rakennustyypeistä.¹³

Kaupunki päiväkotien suunnittelijana ja rakentajana

Oulun kunnalliset päiväkodit ja niiden muutoskorjaukset suunniteltiin 1980-luvulle saakka kaupungin rakennusviraston talosuunnitteluosastolla. Osasto toimi kaupunginarkkitehdin johdolla. Piirustusten laatimisesta vastasivat tavallisesti kokeneet rakennusmestarit. Arkkitehtiylippoilaiden työpanosta käytettiin muun muassa päiväkotien kiintokalusteiden ja värikyksen suunnitteluun.¹⁴

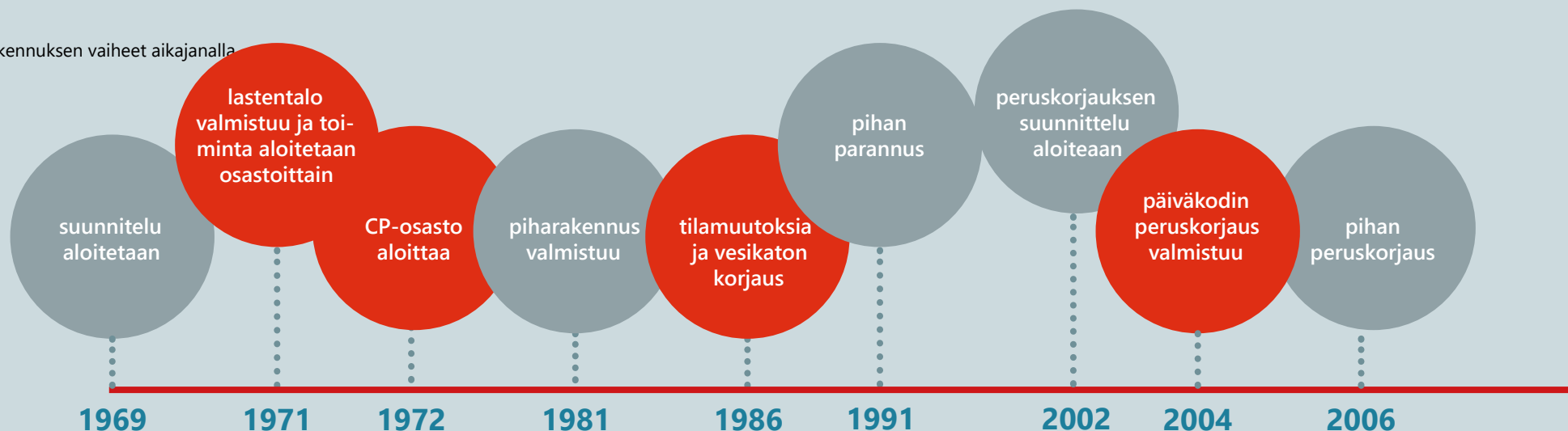
1980-luvulle asti kaupunki urakoi pääosin itse omat päiväkotikohteensa. Merikosken lastentalo muodosti tässä suhteessa poikkeuksen. 1980-luvun puolivälissä siirryttiin hankintamenettelyyn ja suunnittelua alettiin ulkoistaa yksityisille toimistoille. Hanke-suunnittelua terävöitettiin ja kustannustietoisuus päiväkotirakentamisessa vahvistui.¹⁵

13 Ylimaula Anna-Majja, Niskasaari Reijo ja Okkonen Ilpo, Arkkitehtuurin Oulun koulu kohti uutta vuosituhatta, Rakennustieto Oy, Vammalan Kirjapaino Oy 1993.

14 Talosuunnitteluosaston toimintakertomus 1968

15 Kerola Leila haastattelu 22.11.2017

29. Rakennuksen vaiheet aikajanalla

MERIKOSKEN LASTENTALO, SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN 1969-1971

Rakennuttaja:	Oulun kaupunki
Käyttäjä:	Oulun kaupunki, sosiaalitoimi
ARK suunnittelu:	Oulun kaupungin rakennusviraston talosuunnitteluosasto
RAK suunnittelu:	Insinööritoimisto Seppo Kerola
LVI suunnittelu:	LVI-Teknillinen toimisto V. Mäkelä.
SÄH suunnittelu:	Sähköinsinööritoimisto Mauri Ketola Ky
GEO suunnittelu:	Oulun kaupungin rakennusviraston kunnallistekninen os.
Istutussuunnittelu:	Oulun kaupungin rakennusviraston puistotoimisto
Pääurakoitsija:	Rakennusliike Ran-Ko Oy
Vastaava työnjohtaja:	RKM Reijo Halonen ja RKM Leo Rantsi (1.2.1971 alkaen)

30. KUVA: Merikosken päiväkodin arkisto, lehtileike Sanomalehti Kaleva 1.9.1971 s. 4

4 Suunnittelu ja rakentaminen

31. Oulun kaupungin sosiaalijohtaja Jori Rissanen otti vastaan suureen tarpeeseen valmistuneen lastentalon elokuun viimeisenä päivänä vuonna 1971. Kuva on otettu lastentalon viereisestä leikkipuistosta mikä viittaa siihen, ettei lastentalon oma leikki-piha ollut vielä valmis. Kuvassa näkyy lastentalon itäjulkisivua. KUVU: Ilkka Laine / Kaleva / Journalistinen kuva-arkisto JOKA/ Museovirasto

Sosiaalijohtaja Jori R. Rissanen laatimassa sosiaalitoimen alaisten laitosten investointiohjelmassa Merikosken lastentalo kuului kolmivuotiseen hätätilaohjelmaan.¹⁶ Sen perusteella kaupunginvaltuusto varasi hankkeelle 300 000 markan määrärahan vuodelle 1968. Tilanne oli tukala, sillä vain noin puolet hakijoista sai päivähoitopaikan.¹⁷

Tuirassa toimi Nuorten Ystävien vuonna 1930 avaama 70-paikkainen lastentalo, mutta kunnallisia päivähoitopaikkoja alueella ei ollut tarjolla. Painetta lisäsi 1960-luvun puolivälissä käynnistynyt Tuiran laajamittainen kaupunkisaneeraus, joka tulisi moninker-

16 Lujala op.cit. s. 93

17 Oulun kaupungin sosiaalitoimen toimintakertomukset vuosilta 1968 s.6 ja 1971 s.40

taistamaan alueen asukasmäärän ja muuttaisi väestön ikärakennetta. Sekaannusten välttämiseksi Tuiran lastentalon nimi muutettiin toiminnan käynnistyessä Merikosken lastentaloksi.¹⁸

Asemakaavaosasto sai vuonna 1967 tehtäväksi etsiä lastentalolle sopivan tontin Tuirasta.¹⁹ Sellainen löytyi keskeiseltä paikalta Merikosken puiston länsilaidalta. Puiston eteläosassa oli Tuiran koulun kaksi rakennusta sekä ruokalarakennus. Päiväkodin paikalta purettiin kolme puurakennusta pihapiireineen.

18 Lujala op. cit s. 96-97

19 ibid

LASTENTALO, SUUNNITELMA 1969

Läpimeno liikenteen vilkastuttamassa Tuirassa lastentalon tonttia suojaasi lännessä Merikoskenkadun muurimainen kerrostalojen rivistö. Idän suuntaan lastentalon tontilta avautui pitkä näkymä puistoon, pallokentälle ja koulun pihalle. Lastentalon ja kerrostalojen väliin tehtiin Koskitieltä Valtatielle johtanut Kytkintie.

Suunnittelun vaiheet

Lastentalo suunniteltiin Oulun kaupungin talosuunnitteluosastolla vuosina 1969-1971. Suunnittelusta vastasivat kaupunginarkkitehti Pentti Tala sekä hänen seuraajansa arkkitehti Esko Tuulos. Kaksikon yhteistyön tuloksena oli syntynyt myös vuonna 1968 valmistunut Hintan lastentalo.

Ensimmäinen Talan signeeraama asemapiirros valmistui heinäkuussa 1969. Siinä rakennus oli jo saanut päämитоiltaan lopullisen muodon. Syksyn edetessä arkkitehdit

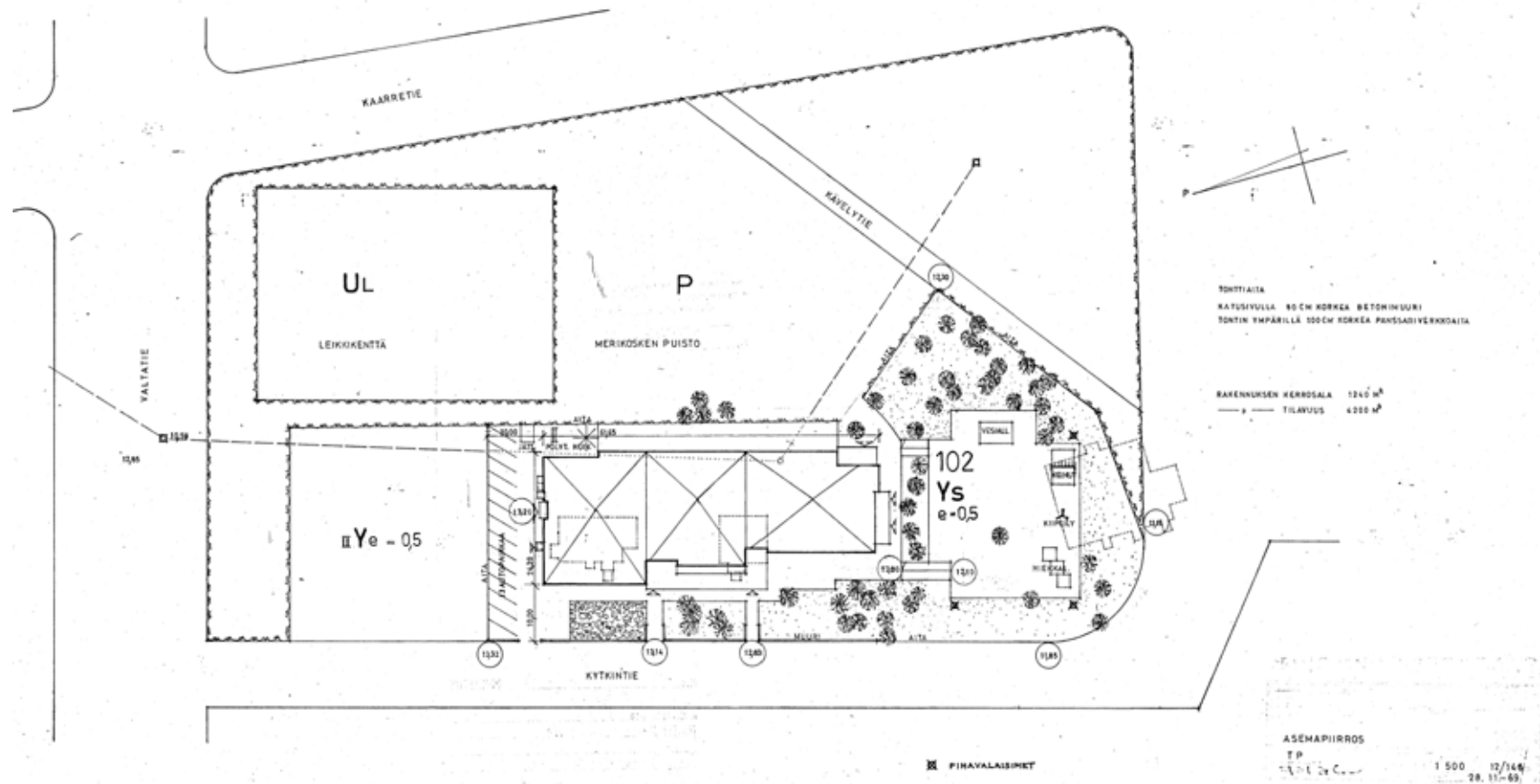
signeerasivat ristikkäin lähes identtiset pääpiirustussarjat²⁰, joista Talan kuvat päätyivät lupakäsittelyyn. Kysymys ei ollut keskinäisestä kilpailusta vaan pikemminkin saumattomasta yhteistyöstä tilanteessa, jossa Pentti Tala oli siirtymässä Turun kaupunginarkkitehdin virkaan ja Esko Tuuloksesta oli tulossa hänen seuraajansa.

Talosuunnittelutoimiston toimistoarkkitehdin virkaan vuoden 1971 alussa nimitetty arkkitehti Pekka Rytivaara muistelee, että Pentti Tala ei itse osallistunut piirtämiseen. Siitä vastasivat tavallisesti osaston rakennusmestarit, joilla oli runsaasti työmaakoemuista.²¹ Talan allekirjoittaman suunnitelman piirsi rakennusmestari Tapani Pentikäinen.

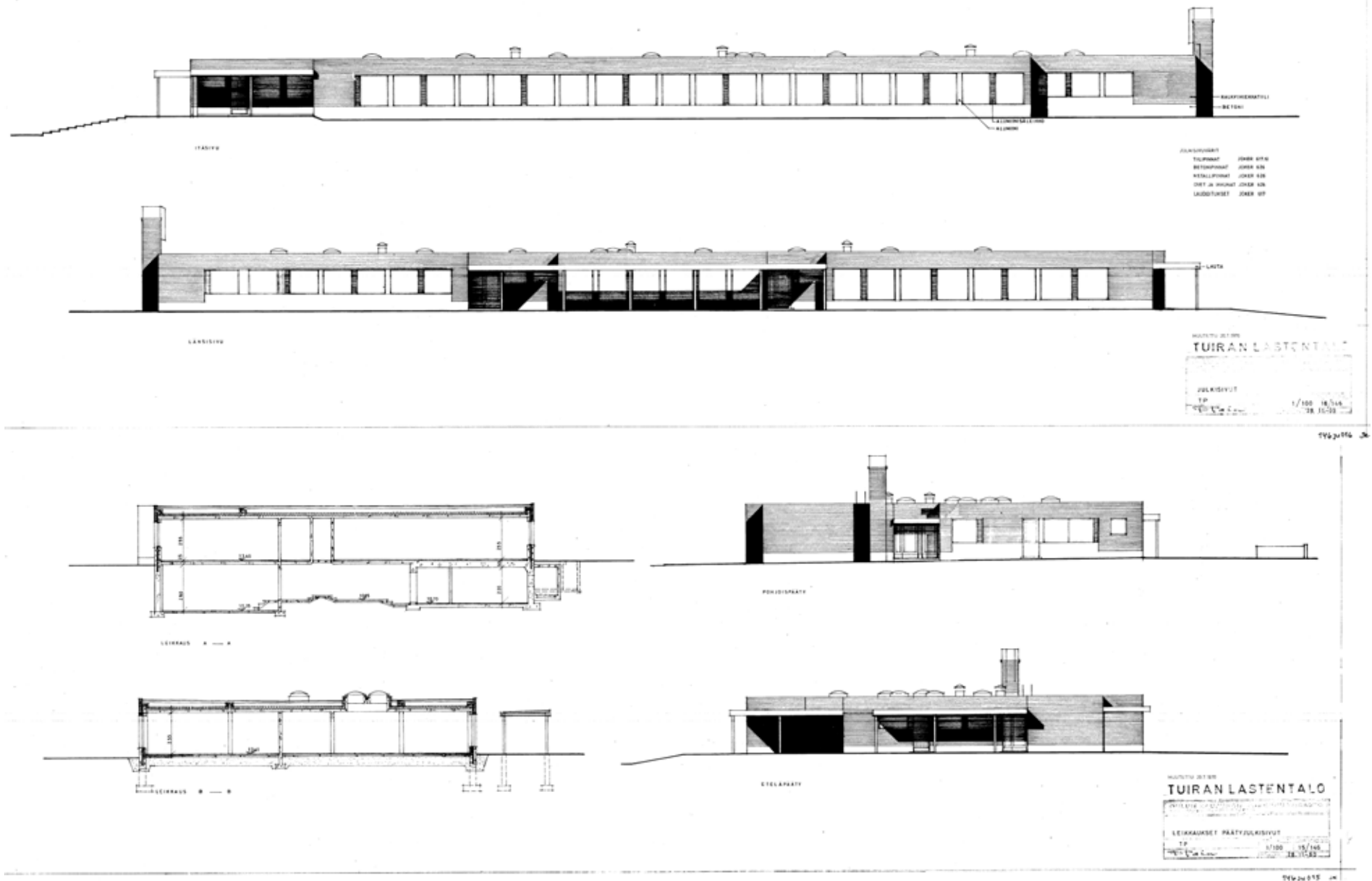
20 Esko Tuuloksen piirustussarjassa 11.8.1969 talonmiehen asunto ja lastentalon keittiö olivat päinvas-
taisessa järjestyksessä. Tuuloksen versiossa ikkunoiden pinta-ala oli huomattavasti pienempi kuin toteu-
tuneessa suunnitelmassa.

21 Rytivaara Pekka, haastattelu 5.8.2021

32. Arkkitehti Pentti Tala 28. marraskuuta 1969 päiväämä lupasarjan asemapiirros, josta ilmenee ahtaan tontin rakennuksen muodolle asettamat rajoitteet. Piirroksessa on esitetty pisteiviivalla kolme lastentalon alta purettavaa puurakennusta. KUVA: Oulun Tilapalvelut, arkisto

LASTENTALO, SUUNNITELMA 1969

33. Arkkitehti Pentti Talan 28. marraskuuta 1969 allekirjoittamat pääpiirustukset lastentalon julkisivuista ja leikkauksista. Piirustuksiin on tehty muutoksia 20.7.1970. KUVA: Oulun Tilapalvelut, arkisto

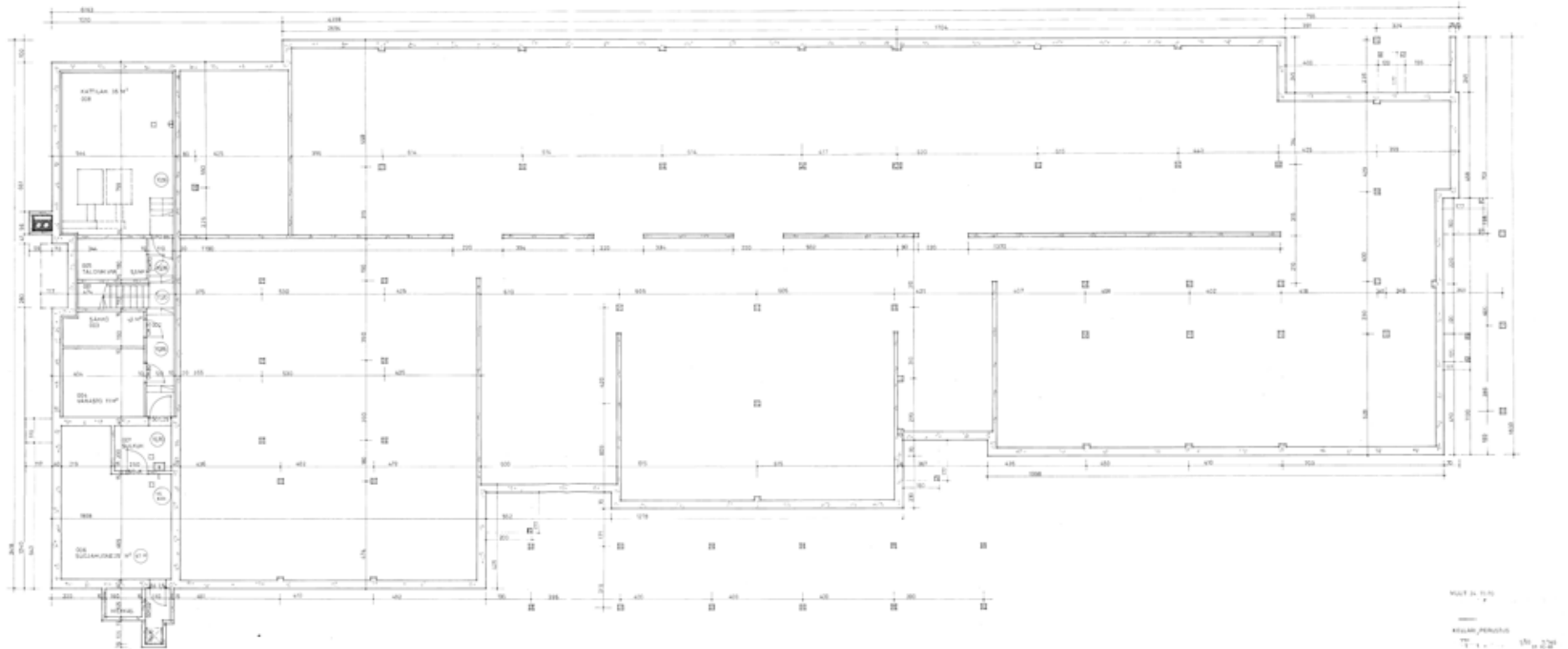

LASTENTALO, SUUNNITELMA 1969

kaupunkilaisille mahdollisuuden seurata lastentalon elämää talon ulkopuolelta. Rakennuksen keskelle tuotiin luonnonvaloa kattoikkunoiden kautta.

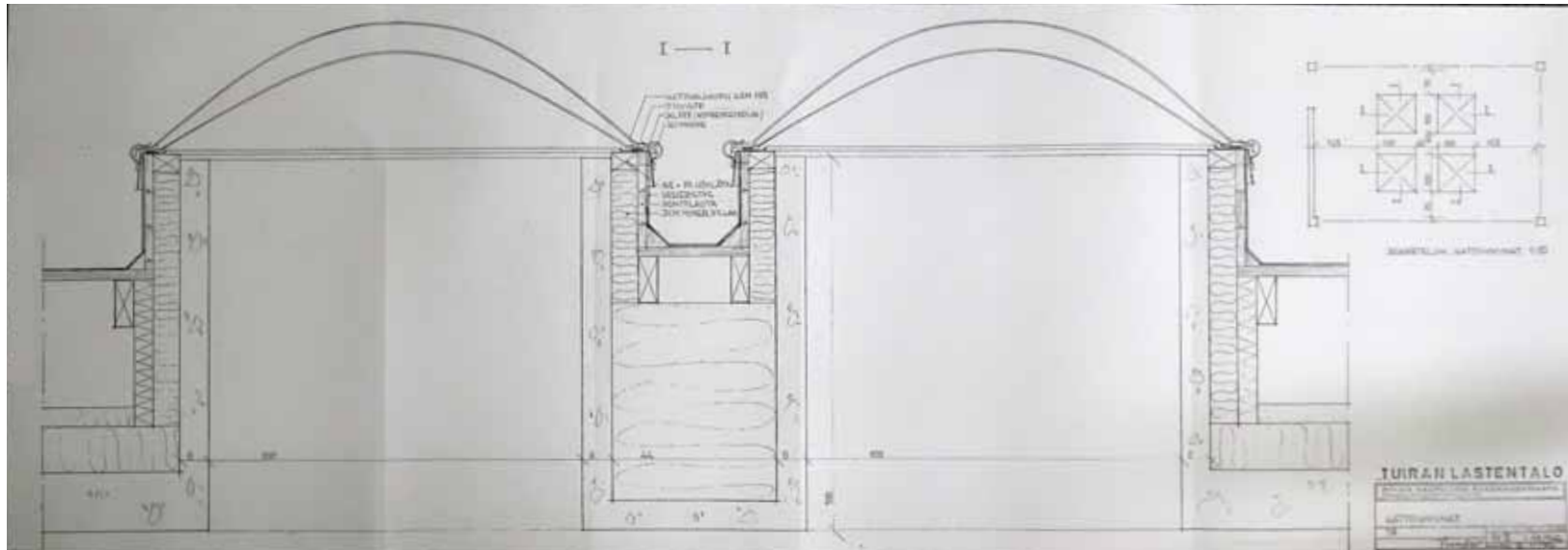
Arkkitehtuurin lähtökohtana oli muuttuva ympäristö, jossa puuhuvilat väistyivät korkeiden kerrostalojen tieltä. Lastentalo ei pyrkinyt nousemaan esiin, vaan siitä tehtiin paviljonkimainen ja urbaaniin ympäristöön sopeutuva rakennus.

Toiminnot keskitettiin keskuskäytävän varrelle. Hallinto, huolto ja talonmiehen asunto sijoitettiin rakennuksen pohjoispäähän. Lastentarhan osastot saivat paikan käytävän varrelta ja erillisenä toiminut seimi sijoitettiin eteläpäättyyn. Monikäyttöisyyden tavoite toteutui lastentalon keskellä, johon tehtiin ristikkäisillä paljeovilla avattava ja suljettava kokoontumistila.

35. Merikosken lastentalon kellarikerros Pentti Talan 28.11. allekirjoittamasta pääpiirustussarjasta. Kellari sijoittui rakennuksen pohjoispäättyyn. KUVA: Oulun Tilapalvelut arksto.

LASTENTALO, SUUNNITELMA 1969

36. Detaljokuva mittakaavassa 1:5 esittää keskusaulan neliosaisen kattoikkunan rakenteen. Kaksinkertaisia akrylikupoleita kannattaa betonista valetut valokuilut. Valokuilujen sivuilla eristevahvuus on vain 70 mm. KUVA: Oulun Tilapalvelut, arkisto

Rakenteelliset ratkaisut

Rakenteellisesti Merikosken lastentalo oli tyypillinen 1960-luvun lopun pieni julkinen rakennus.

Rakennukseen tehtiin matalaperustus ja maanvarainen alapohja, jossa betonista valettujen pohja- ja pintalaatan väliin sijoitettiin 100 mm mineraalivillakerros. Yläpohja toteutettiin paikalla valettuna yläpalkkilaattana. Kantava runko perustui betonipilareiden ja kantavien väliseinien yhdistelmään. Ei-kantavat väliseinät tehtiin 1/4 tai 1/2 kiven tiilimuurina.

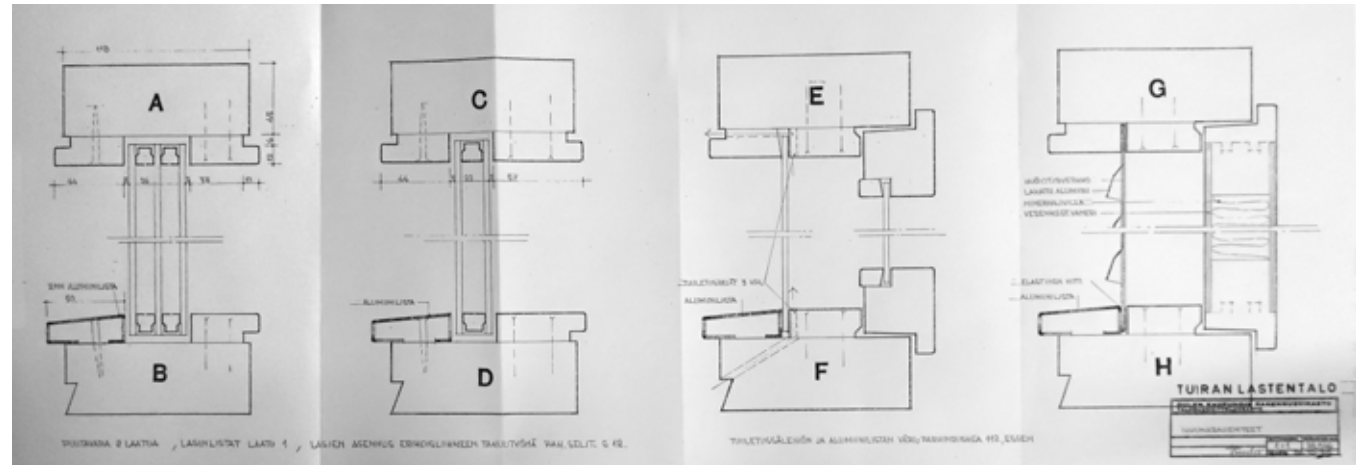
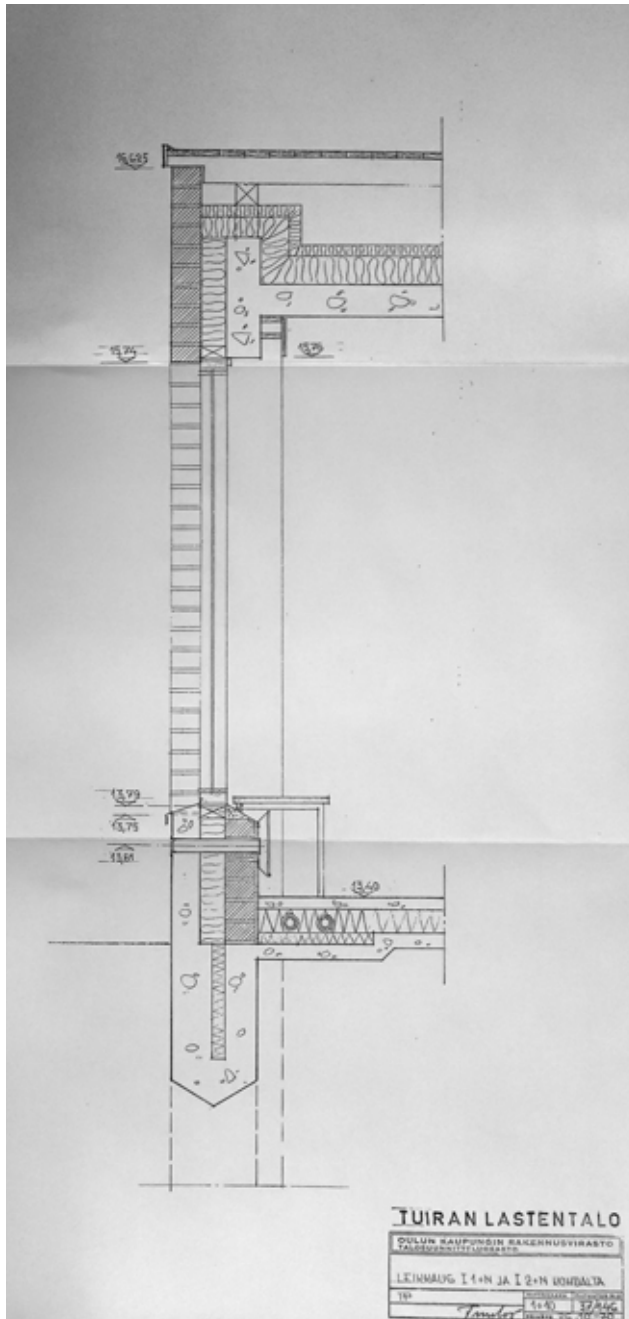
Julkisivut vuorattiin puhtaaksimuuratulla kalkkihiekkatiilillä. Ulkoseinä oli pilareiden kannattama verhorakenne, joka mahdollisti pitkille sivulle suurikokoisilla kiinteillä lasielementeillä toteutetut nauhaikkunat.

Vesikatosta tehtiin räystäätön tasakatto, josta sadevesi poistettiin kolmen sisäpuolisen kattokaivon kautta. Katolle tehtiin 17 betonirakenteista valokuilua, jotka katettiin kaksinkertaisilla akrylikuvuilla.

Aikakaudelle tyypilliseksi rakennuksen teki huoleton energiatalous. Eristevahvuus oli yläpohjassa 125 mm ja ulkoseinissä 100 mm. Vain kaksi vuotta lastentalon valmistuksen jälkeen alkoi maailmanlaajuinen öljykriisi, jonka jälkeen suuret ikkunat ja ohuet eristeet muodostivat ongelman. Myös Merikosken lastentalossa käytetylle öljylämmitykselle alettiin kehittää vaihtoehtoja.

Rakennuksen detaljisuunnittelu tehtiin talosuunnitteluosastolla. Rakennesuunnittelusta vastasi insinööri Seppo Kerola.

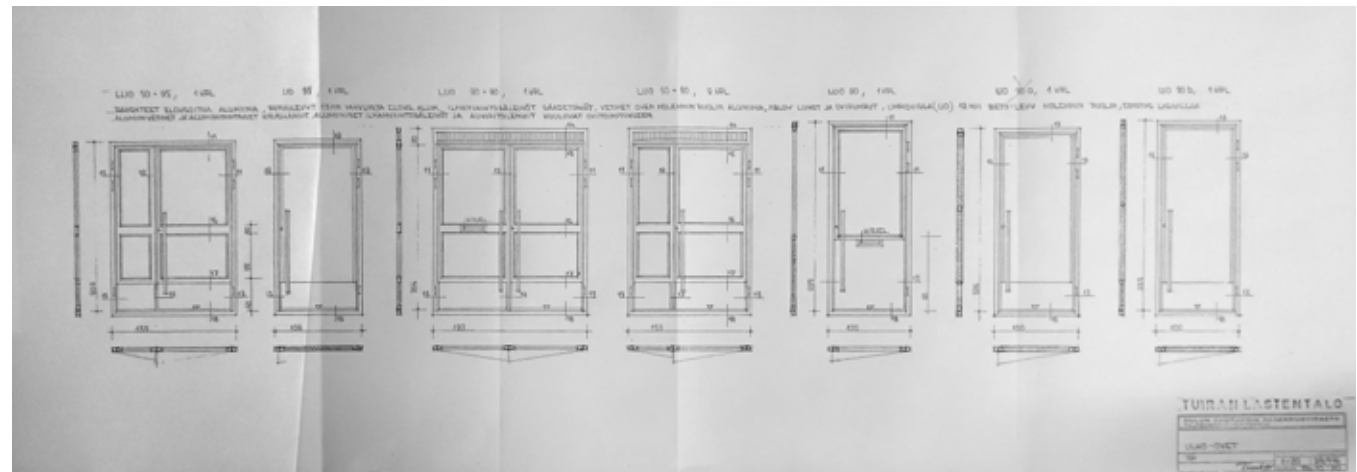

37. VASEMMALLA: 1:10 leikkauspiirros esittää lastentalon ulkoseinärakenteen sekä sen liittymisen ylä- ja alapohjaan. Rakennuksessa on aikakaudelle tyypillinen piilosokkeli, jossa ulkoseinän puurakenteet ulottuvat ympäröivän maanpinnan tasalle. Lämpökanavat kulkevat kaksoislaatan välisessä eristeessä. Yläpohjan eristevahvuus on vain 125 mm ja ulkoseinissä 100 mm. Ulkoseinä on verhorakenne, jota kannattaa sisäpuoliset betonipilarit. KUVA: Oulun Tilapalvelut, arkisto

38. YLLÄ: Pääikkunat tehtiin puitteettomaan puukarmiin istutetuilla kaksinkertaisilla lämpölasielementeillä (A-B). Pienemmissä ikkunoissa lämpölasia oli yksinkertainen (C-D). Osa tuuletusikkunoista oli lasiukollisia (E-F) ja osa säleikköllisiä (G-H),

39. ALLA: Alkuperäisessä vuoden 1969 rakennuslityksessä ulko-ovet oli määrätty tehtäväksi lakatusta männystä. Ne toteutettiin kuitenkin alumiinirakenteisina. Lasiukolliset väliovet tehtiin puurunkoisina lukuun ottamatta käytävien palo-ovia. KUVA: Oulun Tilapalvelut, arkisto

Merikosken lastentalo aloittaa lokakuussa

Uusi 100-paikkainen lastentalo on valmistunut Oulussa. Merikosken lastentalon, jonka luovutus oli tiistaina, tilavuus on 4 200 m³ ja kustannusarvio vähän yli 1 milj. markkaa.

Merikosken lastentalo aloittaa toimintansa osastoittain lokakuun alkupuoliskolla. Se käsittää lastentarhan, jossa on

25 lapsen kokopäiväosasto ja kaksi samansuuruista puolipäiväosastoa, sekä 25-paikkaisen seimen.

Talon lapsiluku lisääntyy vielä ensi vuoden puolella, jolloin aloittaa toimintansa myös cp-osasto. Lisäksi on myöhemmin mahdollisuus avata puolipäiväosastoille tarvittaessa myös iltapäivävuorot. (STT)

40. Sanomalehti Kansan Tahto julkaisi Suomen tietotoimiston toimittaman uutisen Merikosken lastentalon avaamisesta. Jo ensimmäisenä syksynä hoitopaikkoja tarvittiin kipeästi ja siksi lastentalon käyttöönotto vaiheistettiin. KUVA: Merikosken päiväkodin arkisto, lehtileike Kansan Tahto 1.9.1971 s. 4

41. Uutisen yhteydessä julkaisussa valokuvassa näkyy lastentalon alkuperäinen itäjulkisivu. Ikkunoiden väliset pilarit ovat säilyttäneet tummat ja talon otsaa rajaa tumma peltinauha. KUVA: Merikosken päiväkodin arkisto, lehtileike Kansan Tahto 1.9.1971 s. 4

5 Päiväkodin käyttö ja muutokset

Loppukatselmus pidettiin 26.8.1971. Sosiaalijohtaja Jori Rissanen arvioi lopputulosta kaupungin moderneimmaksi lastentaloksi.²³ Henkilökunta puolestaan piti rakennusta parannettuna versiona Allinpuiston lastentalosta.²⁴ Ulkoisesti rakennus muistutti Talan ja Tuuloksen aiemmin suunnittelemaa Hintan lastentaloa.

Merikosken lastentalon arki käynnistyi heti rakennuksen valmistuttua syksyllä 1971. Tilat otettiin käyttöön osastoittain lokakuusta alkaen. Ennen vuoden loppua käynnistyivät kaksi 25 lapsen kokopäiväosastoa sekä kaksi samansuuruista puolipäiväosastoa. Vuoden 1972 alussa käynnistyi CP-vammaisten osasto, jonka ensimmäiseksi vetäjäksi tuli lastentarhanopettaja Rita Aho:

- Merikosken päiväkodissa kaikki toimi. Allinpuistoon verrattuna se edusti huimaa parannusta. Parasta talossa oli tilojen joustavuus.

²³ Oulun kaupungin kunnalliskertomus, Sosiaalitoimen toimintakertomus vuodelta 1972

²⁴ Aho Rita, haastattelu 6.8.2021

Uusi lastentalo herätti myös yleistä kiinnostusta ja siihen tutustui useita vierailuryhmiä.²⁵ Päiväkodin johtajana aloitti Pia (Eeva-Liisa) Kettunen, joka tuli Ouluun Forssasta Finlaysonin lastentarhasta.

- Pia Kettunen pyrki luomaan yhteishenkeä erillisinä toimineiden lastenseimen ja lastentarhan välille. Hän oli vapaamielinen ja hälvensi ammattikuntien välisiä rajoja, Rita Aho muistelee.

Myös lastenhoitajan virkaan vuonna 1980 taloon tullut Ritva Oinas muistaa Pia Kettusen jämmäkkänä, välittömänä ja hyväntahtoisena.

- Johtaja vaati henkilökunnalta, että talo jää iltapäivällä aina yhtä hyvään kuntoon kuin se oli aamulla. Jos vaikka presidentti sattuisi käymään, Ritva Oinas muistelee.²⁶

²⁵ Aho Rita op.cit.

²⁶ Oinas Ritva, haastattelu 9.8.2021

42. Merikosken lastentalo etelän suunnasta kuvattuna. Suuresta koostaan huolimatta matala rakennus sopeutui luontevasti puiston ja tiiviin kerrostalokeskittymän väliselle tontille. Tontin maastonmuotoja ja alkuperäistä puustoa säilytettiin. KUVA: Julkaistu teoksessa Elise Lujala 2001 s. 97. Alkuperäistä valokuvaa ei löytynyt sen omistajaksi merkityn Oulun kaupungin Sosiaaliviraston arkistosta.

43. Lastenseimen Pallerot yhteiskuvassa 1970-luvun alussa. Osastoa kutsuttiin myös vauvalaksi. Keskellä on osaston lastenhoitaja Silja Kajaus. Taustalla näkyy lasten korkealaitaiset metallirunkoiset pinnasängyt. KUVA: Merikosken päiväkodin arkisto

Lastenseimi erillisenä osastona

Lastentarha ja pienten lasten seimi toimivat saman katon alla erillisinä yksiköinä. Äitiyslomat olivat lyhyitä, minkä vuoksi seimi sai lisänimen vauvala.

Seimellä oli oma maitokeittiö sekä nukkumaparveke, jossa vaunuihin puettut vauvat nukkuivat päiväuniaan. Hoitopäivän aikana sairastuneille lapsille oli oma eristyshuone. Sitä käytettiin myös rauhallisena tilana tarvittaessa.

Vuoden 1973 päivähoitolaki poisti erilliset hoitomuodot. Muutoksen jälkeen lastentarhoja ja -seimiä alettiin kutsua yhteisellä nimellä päiväkodeiksi.

44. 1970-luku oli värikylläisen sisustuksen aikaa kodeissa ja päiväkodeissa. Merikosken lastentalon tehosteväreinä käytettiin punaista, keltaista, sinistä ja vihreää. Väripintoina toimivat sänkykaapit, naulakkokaapit ja huoneiden puolipaneelit. Myös henkilökunnan vaatetuksessa suosittiin kirkkaita Marimekon kuoseja. KUVA: Merikosken päiväkodin arkisto

Valoisat ja värikkäät tilat

Merikosken lastentalo valmistui 1970-luvun värikylläisen muodin maailmaan. Suuret kuviot ja hehkuvat päävärit toistuivat niin kalusteissa kuin pukeutumisessakin. Marimekko oli muodissa. Myös lastentalon valoisuus toi iloa:

- Suuret ikkunat olivat mahtavat, vaikka näkymät ikkunoista eivät olleetkaan kovin hienot. Erityisesti leveät ja matalalle sijoittuvat ikkunapenkit olivat lasten mieleen. Lapset istuivat niillä ja leikkivät ikkunoiden äärellä, Rita Aho muistelee.

Rita Ahon mukaan paljeovilla laajennettava keskusaula oli toimiva kokoontumistila. Siellä voitiin järjestää talonväen kokoontumisia, jonne myös vanhemmat mahtuivat. Keskusaulan kattoikkunoista koitui paljon murhetta. Ne vuotivat alusta alkaen.

45. Merikosken lastentalossa toimi kaupungin ensimmäinen CP-vammaisten lasten ryhmä Kaislat. Heitä varten suunnitellut tilat eivät poikenneet juurikaan muiden ryhmien tiloista. CP-osasto muutti myöhemmin lastenseimeltä vapautuneisiin tiloihin, joista saatiin paremmin toimivat. 1980-luvun puolivälissä otetussa kuvassa lapsia ohjaavat lastentarhanopettajat Roy Mattson ja Tarja Huhta. KUVA: Merikosken päiväkodin arkisto

Merikosken lastentalossa lapsille oli varattu omat ovelliset vaatelokerot. Uutta oli myös kaupungin ensimmäiset kuraeteiset, jotka tosin olivat liian pienet eikä niissä ollut kuivatustilaa. Myöskään auloihin suunnitellut kenkäkarusellit eivät toimineet toivotulla tavalla. Lapset eivät löytäneet kenkiään, ja rakennelmaa käytettiin vain istumatasona.

Alussa ryhmät toimivat tiiviisti omissa ryhmätiloissaan. Syksyllä itkun kanssa aloitettu päivähoito hitsasi ryhmän kevääseen mennessä ehyeksi kokonaisuudeksi.²⁷

- Merikosken lastentalon ryhmähuoneissa oli pikkukeittiöt ja niitä käytettiin ruuanlaittoon. Pienoiskeittiöissä paistettiin lettuja ja tehtiin välipaloja, Rita Aho muistelee.

27 Oinas Ritva, op.cit.

46. Kuvassa on Merikosken päiväkodin eteis-tila 1980-luvun asussa ennen vuoden 1986 muutoskorjausta, jolloin kuvassa näkyvät naulakot korvattiin puunvärisillä naulakoilla. Pyöreä kenkäkaruselli suunniteltiin alun perin Hintan lastentaloon. Kuvassa isänsä seurassa istuva Janne Piipponen voitti paravoimannoston Euroopan mestaruuden vuonna 2019. KUVA: Merikosken päiväkodin arkisto

47. Alkuperäiseen kalustukseen kuului lasten mittakaavaan tehdyt ja täysin toimivat mini-keittiöt. Kuvassa Kaislat aamiaisen teossa. KUVA: Merikosken päiväkodin arkisto

48. Merikosken päiväkodin ensimmäinen johtaja Pia Kettunen siirtyi eläkkeelle tammikuussa 1985. Nuorimies saattaa johtajattaren tutusta portista sisään. Portilla odottaa päiväkodin "hovikuljettaja" Sernolan taksi. Kuvassa näkyy myös päiväkodin alkuperäisiä aitatyyppejä. KUVA: Merikosken päiväkodin arkisto

Piha oli pitkään puutteellinen. Leikkivälineitä oli liian vähän ja piha oli ankea. Kesäleikit haluttiin mahdollistaa myös talvella. Sitä varten päiväkodissa oli vesi- ja hiekkaleikkihuone, joka sijaitsi nykyisen taidepajan paikalla. Yhteisistä tiloista suosittu oli myös veistohuone, joka toimi kanslian vieressä.²⁸

Oulun ensimmäinen CP-vammaisten osasto

Rita Ahon johdolla käynnistetty CP-vammaisten osasto oli kaikille uutta. Lasten liikuntarajoihteet ja niiden asettamat erityistarpeet tunnettiin huonosti.

- Vastaavia ryhmiä oli tuolloin tiettävästi vain Tampereella ja Helsingissä. Tutustuin niihin etukäteen ja hankin tietoa myös ulkomaisesta kirjallisuudesta, Rita Aho kertoo.

28 Aho Rita op.cit.

49. Päiväkodin kokoontumistila oli kokonaan avattuna avara tila, johon talon väki mahtui koolle kokonaisuudessaan. Kuva on vuodelta 2001, jolloin päiväkoti valmisti 30-vuotisjuhlaesityksen. Kuvassa näkyy myös alkuperäinen vihreä vinyylilattia. KUVA: Merikosken päiväkodin arkisto

CP-lasten ryhmän nimi oli Kaislat. Siihen kuului seitsemän liikuntavammaista lasta ja saman verran tukilapsia. Tiloiltaan CP-vammaisten osasto oli käytännössä täysin samanlainen kuin terveiden lasten osastot.

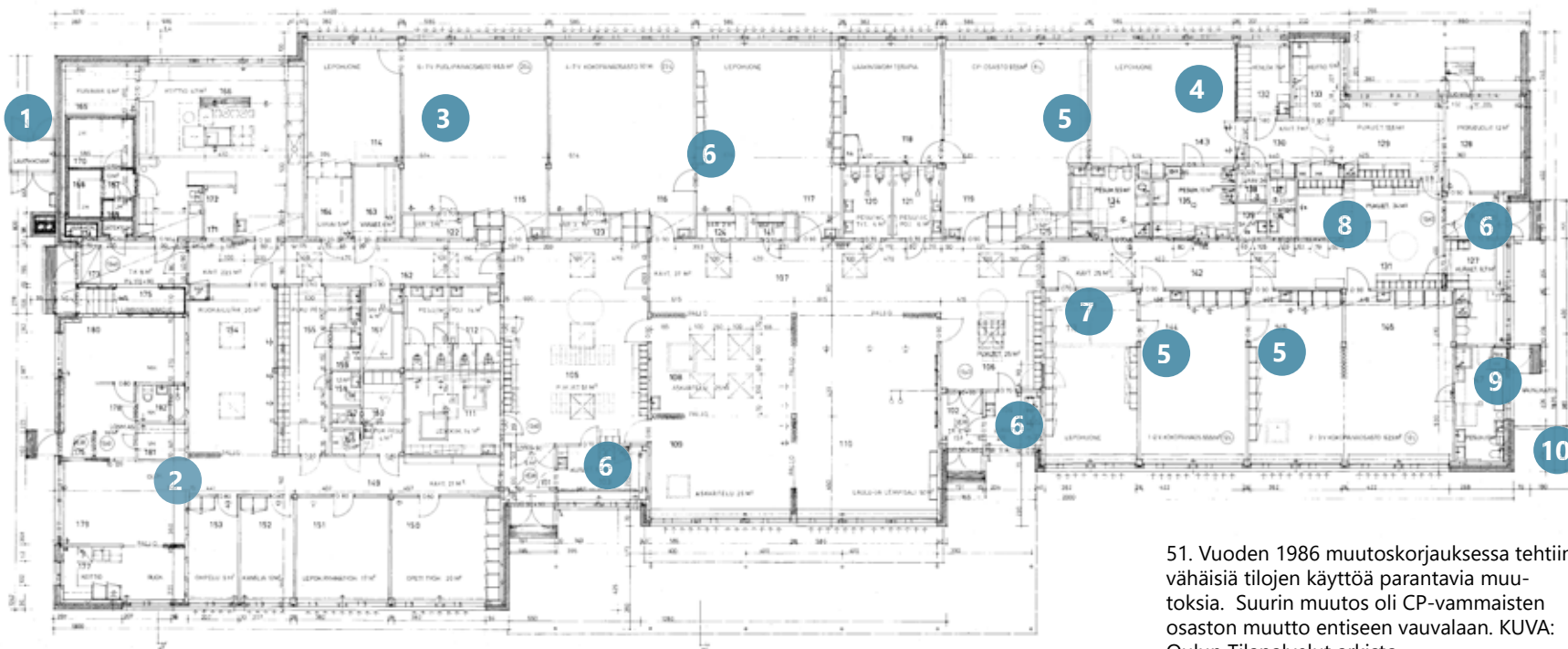
- Meillä oli yksi ryhmähuone sekä terapiahuone, jossa pitivät vastaanottoa lääkin-tävoimistelija ja välillä myös lastenlääkäri. Kolmas meille rakennettu huone oli apu-välinevarasto, mutta siitä tehtiin päiväkodin tuolivarasto. Vessa oli yhteinen muiden osastojen kanssa, Rita Aho muistelee.

- Arkkitehdeillä ei tainnut olla käsitystä CP-vammaisten lasten erityistarpeista. Itse en ollut mukana suunnittelussa, vaan tilaajan edustajana toimi todennäköisesti sosi-aalijohtaja Jori Rissanen. Myös integraatio-ajatuksia oli jo tuolloin, Rita Aho kertoo. Tilanne parani 1980-luvulla, kun CP-vammaisten osasto pääsi muuttamaan entisen lastenseimen tiloihin.

MUUTOS 1986

1. Uusi laatikkovarasto
2. Talonmiehen asunnon yhdistäminen päiväkotiin (ei toteutettu)
3. CP-vammaisten osaston muutos tavalliseksi ryhmätilaksi.
4. Vauvalan tilojen muutos CP-vammaisten osastoksi
5. Uusi välioviyhteys
6. Kuraeteisiin lisättiin kuivauskaapit
7. Varastojen purkaminen
8. Eteisaulan laajentaminen
9. Ulkovarastosta saniteetti-tila. Ulko-ovi poistetaan.
10. Vaunukatoksen uusi suojaseinä

51. Vuoden 1986 muutokorjauksessa tehtiin vähäisiä tilojen käyttöä parantavia muutoksia. Suurin muutos oli CP-vammaisten osaston muutto entiseen vauvalaan. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

Lastentarhanopettaja Roy Mattson tuli Merikosken päiväkodin CP-vammaisten ryhmän vetäjäksi 1980-luvun puolivälissä. Ryhmä pääsi pian muuttamaan entisen lastenseimen tiloihin, joihin tehtiin erityistarpeita palvelevia muutoksia.

- Vauvalan tilat sopivat erinomaisesti meidän käyttöömmä. Saimme paremmat säilytystilat apuvälineille ja esteettömän vessan. Myös oma sisäänkäynti oli tervetullut, Roy Mattson muistelee.³⁰

Seuraavassa peruskorjauksessa CP-vammaisten lasten osastoa ei enää ollut. Käytännöksi muodostui, että liikuntarajoitteiset lapset integrointiin oman asuinpaikkansa lähelle tavallisiin päiväkotiryhmiin.

30 Mattson Roy, haastattelu 5.8.2021

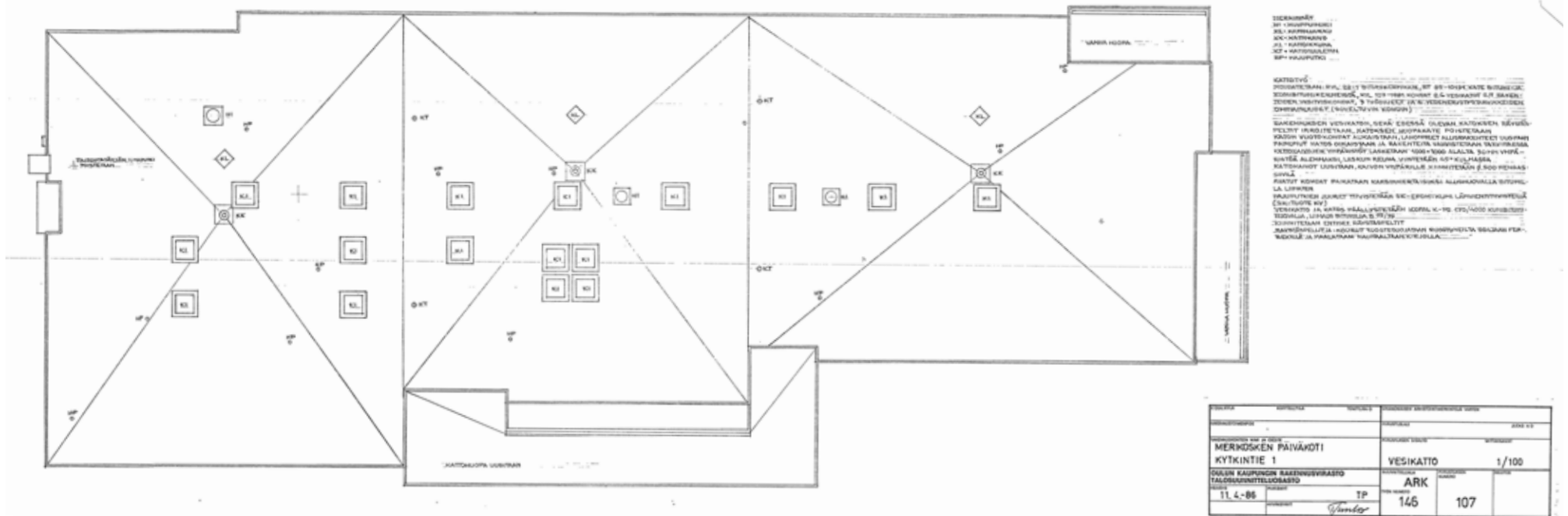
Vuoden 1986 muutokorjauksessa ryhmätiloista tehtiin ympärikuljettavia avaamalla huoneiden välille uusia ovia. Muutos lisäsi tilojen monikäyttöisyyttä, mutta samalla myös levottomuutta.³¹

Kuraeteisten varustelua parannettiin lisäämällä niihin kuivauskaapit. Näkyvä muutos oli myös 1970-luvun railakkaan väriytyksen taltuttaminen pääosin valkoisen ja harmaan sävyillä.

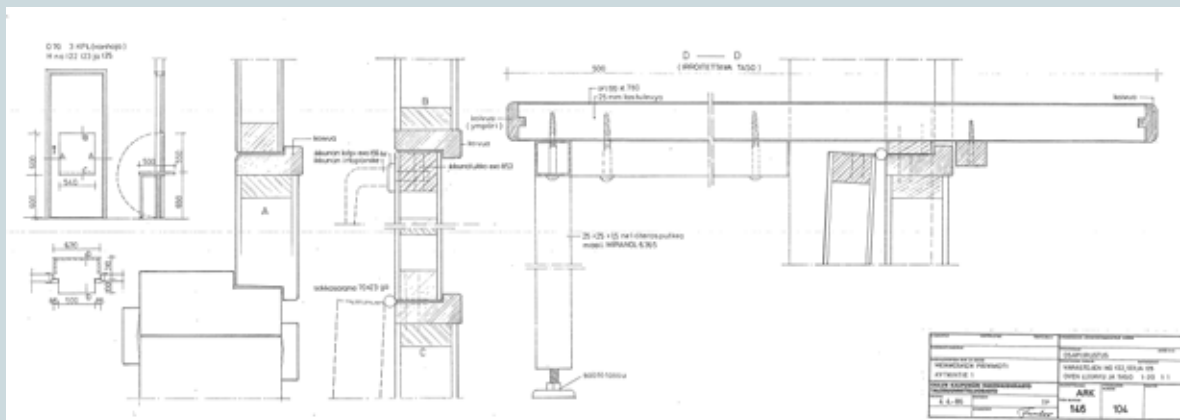
Talon öljylämmitys oli vaihdettu kaukolämpöön jo aiemmin. Lämmityksestä vastaan talonmiehen asunnon yhdistäminen päiväkodin tiloihin piirrettiin vuoden 1986 suunnitelmaan, mutta toteutettiin vasta vuoden 2004 peruskorjauksessa.

31 Riitta Oinas

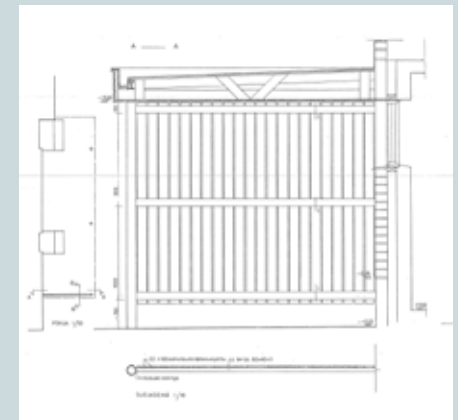
52. Vuonna 1986 päivättyssä vesikaton korjaussuunnitelmassa keskityttiin vuotokohtien ja kattovesikaivojen korjaamiseen. Myös katon pellitykset ja sadekatosten vesikatteet uusittiin. Vesikattomateriaalina oli bitumikermi. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

53. Talosuunnitteluosastolla suunniteltiin vielä 1980-luvulla päiväkodin kalusteita. Pienistäkin muutoksista laadittiin yksityiskohtaisia piirustuksia. Kuvassa on välioveen tehdyn luukun piirustukset. Luukkuja käytettiin kauppa-alueissa ja nukkekateatteriesityksissä. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

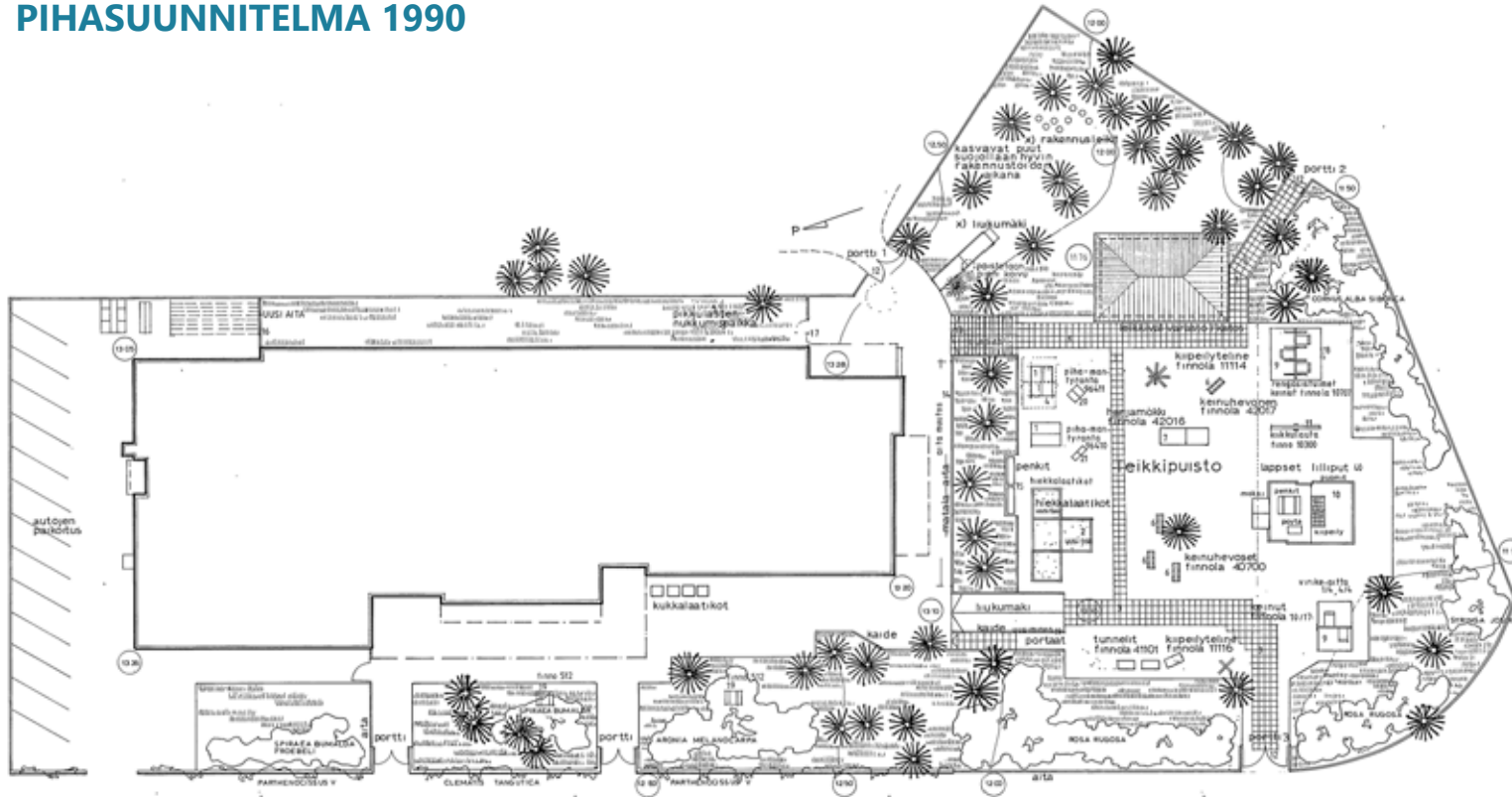

55. Pieni mutta paljon iloa tuottanut muutos toteutettuna.

54. Vaunukatoksen suojaksi rakennettiin puurunkoinen seinä. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

PIHASUUNNITELMA 1990

Pihan parannus ja muita 1990-luvun korjauksia.

Päiväkodin piha oli pitkään puutteellinen ja leikkivälineitä oli vähän. Päiväkotiä ympäröi teräksinen panssariaita ja Kytkintien puolella oli matala betoniaita. Vesileikkialtaan paikalle oli tehty leikkivälinevarasto vuonna 1981.

Vuonna 1990 talosuunnitteluosasto laati pihasuunnitelman, jossa toimintoja jäsenneltiin uudelleen ja leikkivälineitä lisättiin. Piirustus pohjautui puisto-osaston 19.10.1971 tekemään alkuperäiseen suunnitelmaan, joka useista tarkastuksista huolimatta oli toteutunut vajavaisesti. Istutuksia korjattiin ja uusittiin tämän alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Muita 1990-luvun korjauksia olivat vuonna 1992 tehty automaatiojärjestelmän päivitys sekä vuoden 1999 ilmastonmuutosten muutostyöt.

56. Talosuunnitteluosasto täydensi alkuperäistä pihasuunnitelmaa noin kymmenen vuoden välein. Vuoden 1990 suunnitelmassa monipuolistettiin pihan istutuksia ja leikkivälineitä. Esko Tuuloksen allekirjoittaman piirustuksen laati nimimerkki E.P. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

koristepensaat istutetaan istutussuunnitelman mukaisesti (puistotoimisto 19.10.1970)

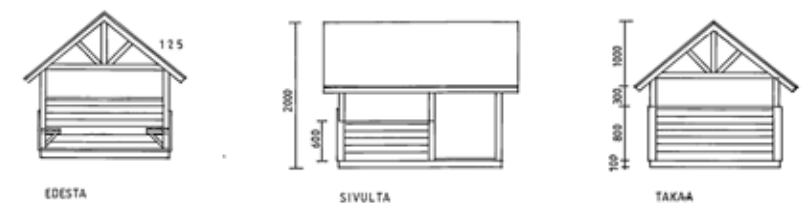
PIHAISTUTUSTEN UUSIMISEN, KORJAAMISEN JA POISTON (PUISTOTOIMISTON SUUNNITELMAN MUKAAN)

10 (11) kummit puurakenteinen (lvt. Finn rinetukurata) leveys 120 cm pituus 620 cm (sa paikka lyhytkestä)

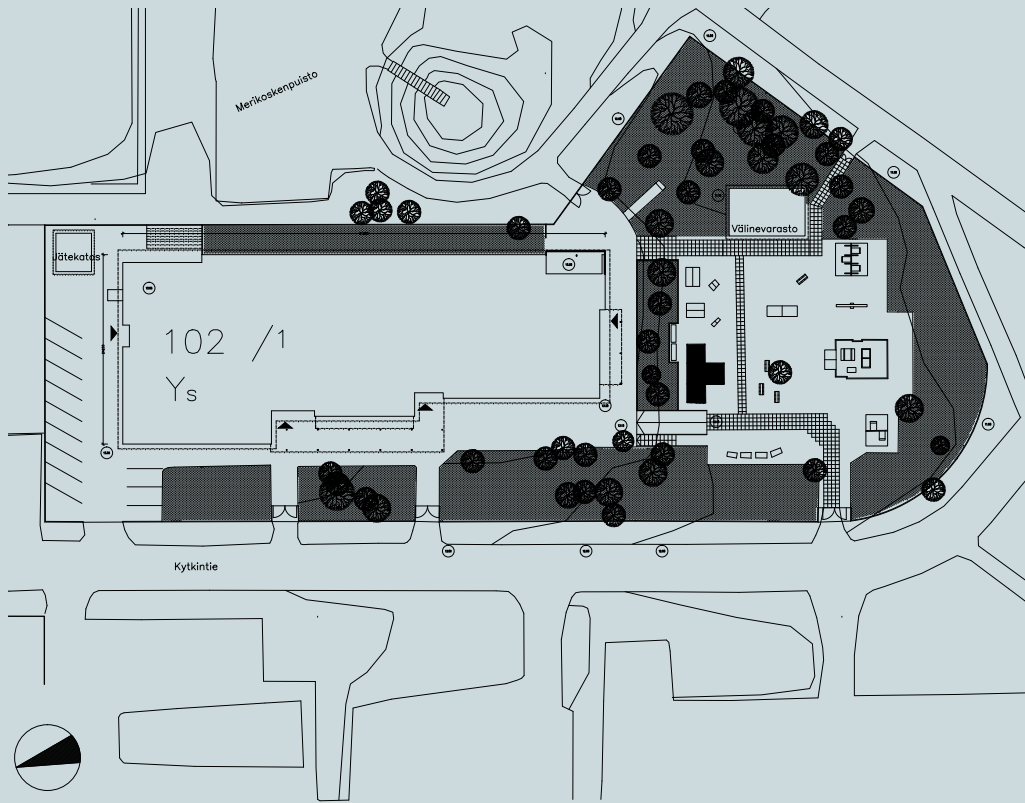
- 1 LEIKKIKATOS PIIRI 80/180, 2KPL (MAD VAIN 1KPL)
- 2 UUSI NIKKALAAHIKKO JA VANHAN KORJAUS
- 3 PIHALAATOITUS 50x50 BETONIA
- 4 POISTETAAN KEINU
- 5 NIKKALAAHIKKO
- 6 Uudet KEINUNUOSIET 3KPL
- 7 UUSI MARJAPENKI
- 8 POISTETAAN TELINE
- 9 Uudet KEINUT, 2KPL, HUON ERILLAISIA
- 10 UUSI KUPPILA, Uudet KIVOT, MSEIN KATTO, PUOLAPUUT
- 11 UUSI KIEKKOLAITA
- 12 PORTIT 1-3 LUKIUS PIRENNÄKSI
- 13 BET PÖRRAS POIS LUKIUS TILALLE BET LAATOILLA POKALLE VALUNA
- 14 AITA, KOROTUS SUUNNITELMIIN ANTTAA OHJEET TOTEUTUKSELLE
- 15 PENKKIEN UUSIMINEN TAI MAHD KORJAUS, 2KPL
- 16 AITA UUSITAIN
- 17 PORTIN JA AIDAN POISTAMINEN
- 18 KAIDE UUSIMINEN
- 19 PÖYTÄ-PENKI, 2KPL
- 20 ISOLILLA MELIALLE UUSI
- 21 LULLAREINJA, 2KPL UUSI

* ja 1-21 muutokset 35.5.1990 ap
* lsbays 13.6.1979

TOIKKUN TUURA	102	TOIKKUN S	5	PIIRUSTUKSEN SUUNNITTELUKOKO MÄÄRÄ	ARNO 4/4
MERIKOSKEN PÄIVÄKOTI KYTKINTIE 1		PIIRUSTUKSEN SUUNNITTELUKOKO		PIHASUUNNITELMA	1 200
OULUN KAUPUNGIN TALOSUUNNITTELUOSASTO		ARK		25 12 79	1 8 80
30.5.1990		40		30 5 90	
		546		84	

57. Leikkipihalle suunniteltiin perinteinen leikkikatos. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

58. Perusparannuksen asemapiirros vuodelta 2004. Leikki- ja huoltokatos säilyi muuttumattomana. Huoltokatos hallein lisättiin pysäköintipaikkoja ja rakennettiin uusi huoltokatos. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

MERIKOSKEN PÄIVÄKOTI, PERUSPARANNUS 2004

Rakennuttaja:	Oulun kaupungin tekninen keskus, tilapalvelut Rakennuttaja-arkkitehti Kari Parkkinen
Käyttäjä:	Oulun kaupunki, varhaiskasvatus
ARK suun:	Oulun kaupungin tekninen keskus, tilapalvelut
RAK suun:	Insinööritoimisto Pekka Heikkilä Oy
LVI suun:	Insinööritoimisto Insinööritoimisto LVI Inssit Oy
SÄH suun:	Sähkösuunnittelu Arkins Suunnittelu Oy
Pääurakoitsija:	Oulun kaupunki, liikelaitos Comac

Pintavesijärjestelmän uusiminen ja salaojitus 2002

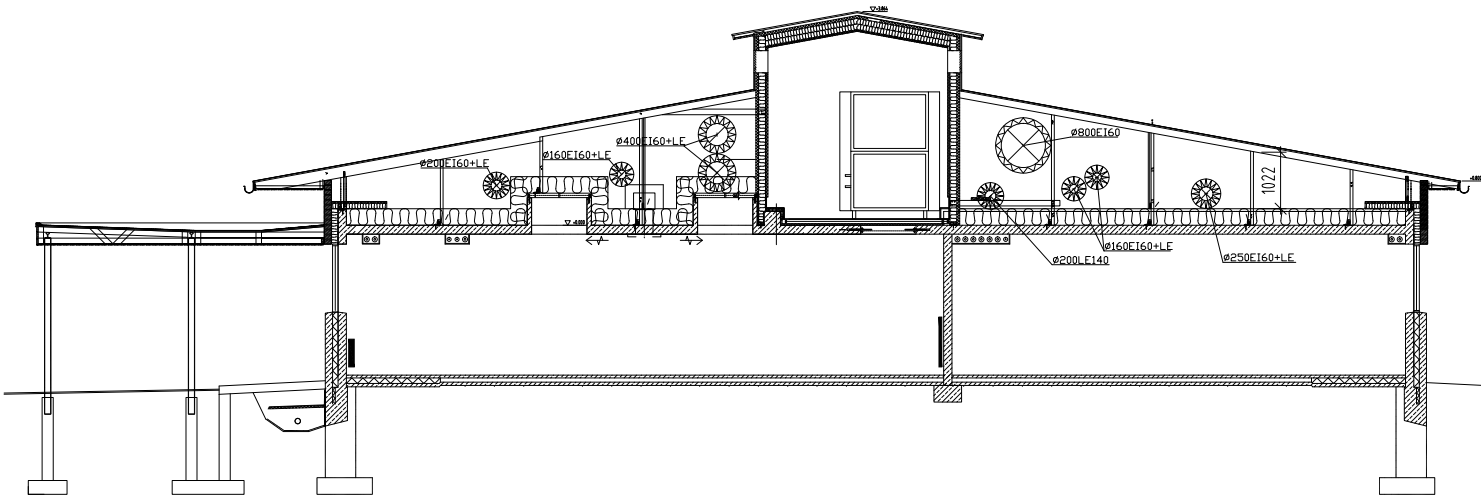
Urakkaan kuului päiväkodin salaojitusjärjestelmän ja sadevesiviemärien rakentaminen sekä piha-alueen päällysrakenteen uusiminen. Toimenpide ennakoiti tulevaa vesikatoksen korjausta. Insinööritoimisto Pekka Heikkilän laatima työsuunnitelma päivätettiin 5.4.2002. Työ suoritettiin kesä-heinäkuussa 2002.

Perusparannus 2004

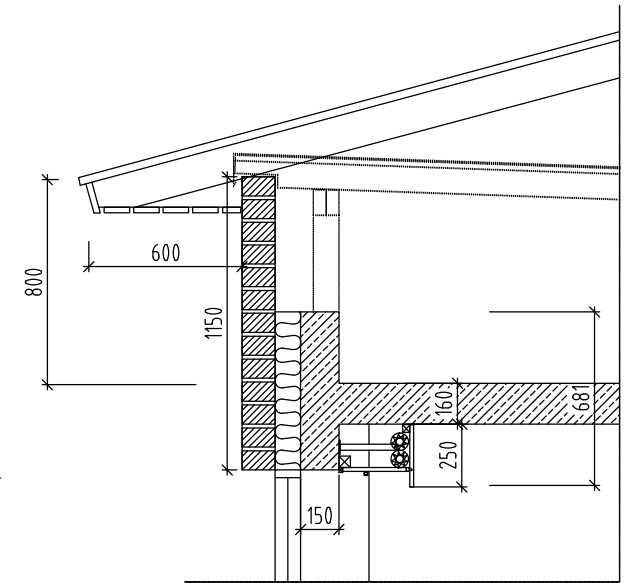
Merikosken päiväkodin historian laajamittaisiin peruskorjauksiin toteutettiin vuonna 2004. Suunnittelusta vastasi Oulun teknisen keskuksen Tilapalvelut-osasto, jossa sitä työstivät rakennuttaja-arkkitehti Kari Parkkinen ja rakennusmestari Tapio Suvanto.

Kaupungin rooli rakennushankkeissa oli olennaisesti muuttunut. Entisen talosuunnitteluosaston runsaat suunnitteluressurit oli suunnattu rakennuttamiseen ja hankkeiden valvontaan. 2000-luvulla suunnittelu hankittiin pääosin ostopalveluna ja Merikosken päiväkodin peruskorjaus oli osaston viimeisiä suunnittelutöitä.³²

32 Parkkinen Kari, haastattelu 9.8.2021

59. Uuden ilmastointitekniikan sovittamien alkuperäiseen yläpohjaan ja huonekorkeuteen ei ollut mahdollista. Leikkauspiirros esittää ratkaisuperiaatteen, jossa uusi vesikatto kätkee suojiinsa ilmanvaihtokanavat ja -koneet siten, että sisätila säilyy lähes muuttumattomana. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

60. Detailjippiirros esittää uuden katon ja räystään liittymisen olevaan ulkoseinäpintaan. Lämpöjohdot on siirretty alapohjasta ikkunan yläpuolelle tehtyyn putkikoteloon. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

Suunnittelua helpotti se, että peruskorjauksen pääurakoitsijana toimi Oulun kaupungin oma kiinteistöiden korjausrakentamisesta vastannut liikelaitos Comac.³³

Merkittävimmät haasteet olivat tasakaton sadevesiongelmät, yläpohjan heikko eristys sekä mittasuhteiltaan uuteen kokoluokkaan kasvavan talotekniikan sovittaminen matalaan ja syvärunkoiseen rakennukseen. Rakennusvalvonta puolestaan toivoi, että päiväkodin alkuperäinen matala hahmo voitaisiin säilyttää.³⁴

Ratkaisuna oli uuden satulakaton rakentaminen vanhan tasakaton päälle. Kattokulma

33 ibid

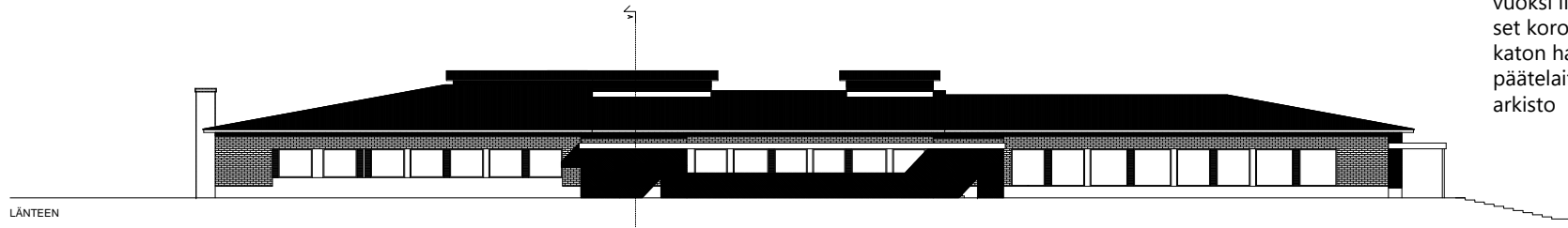
34 ibid

pyrittiin tekemään niin loivaksi, ettei vaikutelma pihalta katsoen havaittavasti muuttuisi. Ilmanvaihtokonehuoneelle tehtiin korotettu osa. Suunnitelmasta poiketen katolle rakennettiin myös korkealle kohoava ilmanvaihdon päätelaite.

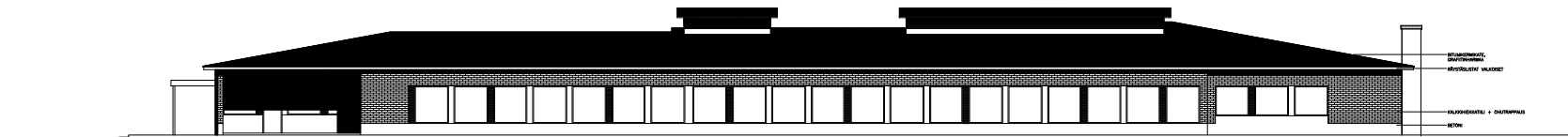
Kattomuoto mahdollisti ilmanvaihtoputkiston sijoittamisen yläpohjaan ja säilytti matalat huoneilat tältä osin alkuperäisinä. Vanha vesikate kuorittiin pois, yläpohjaholvi desinfioitiin ja yläpohja lisäeristettiin puhallusvillalla. Vesikate toteutettiin kaksinkertaisena kumibitumikermikatteena. Rakennus sai pitkät räystäät, jotka varustettiin vesikouruilla ja syöksytorvilla.

PERUSPARANNUS 2004

61. Uusi kattomuoto pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman loivana, minkä vuoksi ilmanvaihdonkoneille tarvittiin erilliset korotukset. Pääpiirustuksista puuttuu katon harjalinjan yläpuolelle tehty pyöreä päätelaite. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

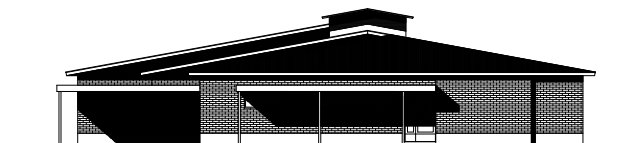

LÄNTEEN

ITÄÄN

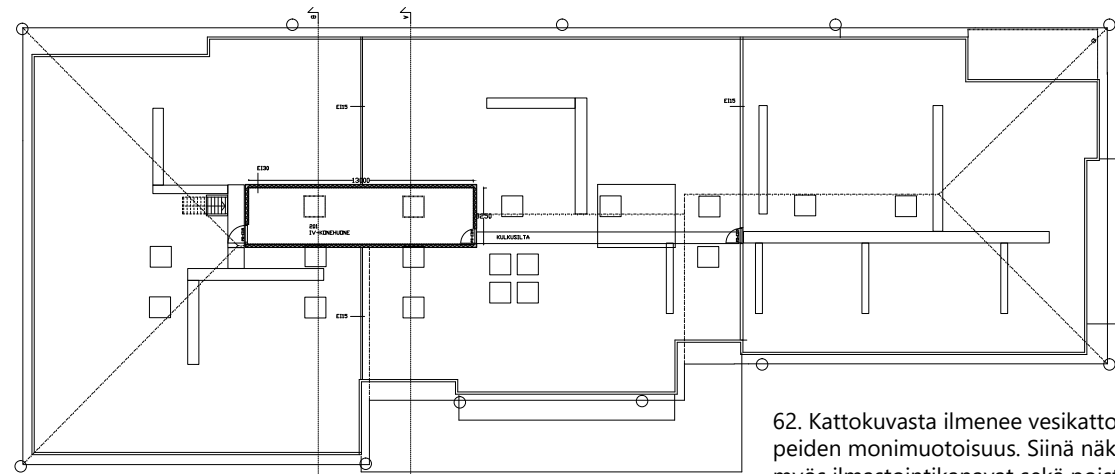
Koko/Ala 52 TUURA	Kortti/No 102	Kortti/No 1	Vierasmies-entustöiden/työt	
PERUSPARANNUS			Luonnos	Aihe
Käyttötarkoitus: 102 30 0000 MERIKOSKEN PÄIVÄKOTI			Käyttötarkoitus: JULKEUTETTAVAN JA LÄNTEEN	Mittakaava: 1:100
Käyttötarkoitus: 102 30 0000 KYTKINTIE 1			Suunnittelija: ARK	Työn numero: 146
Päivä: 3.2.2004	Suunn. TK	Hyväksytty: TK	Päättäjän nimi: 2	
OULUN KAUPUNGIN TEKNINEN KESKUS TILAPALVELUT			P.28 Oskari 01 P.O. Box 10000 FIN-00020 FIN 00020	

ETELÄÄN

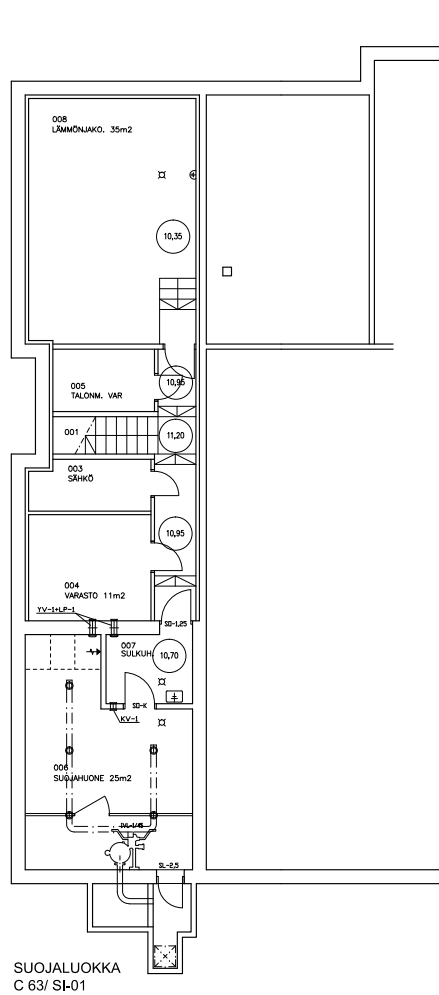

POHJOISEEN

62. Kattokuvasta ilmenee vesikattolap-
peiden monimuotoisuus. Siinä näkyvät
myös ilmastointikanavat sekä poistettavi-
en kattoikkunoiden paikat. KUVA: Oulun
Tilapalvelut arkisto

65. OIKEALLA: Rakennuksen pohjoispäättyyn rakennettiin uusi jätekatos. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

64. VASEMMALLA: Kellarikerroksen pohjapiirros. Kellarissa tehtiin muutoksia väetönsuojassa ja lämpökeskuksessa. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

Rakennuksen energiataloutta parannettiin vaihtamalla alkuperäisten ikkunoiden kak-sinkertaiset umpiolasielementit kolminkertaisiin. Uudet ulko-ovet tehtiin teräsrunkoisina ja kaikkien ulko-ovien lukitus uusittiin.

Korjaustoimenpiteitä vaati keskeneräiseksi osoittautunut viemäröinti, jonka vuoksi harmaita jätevesiä oli valunut alapohjan hiekkaan. Keittiön ja märkätilojen betonilattat jouduttiin uusimaan ja täyttöjä vaihtamaan.³⁵

Sisällä tilamuutoksia tehtiin varsin vähän. Talonmiehen asunto liitettiin aiemman suunnitelman mukaisesti päiväkodin tiloihin. Keittiöön rajoittuvan wc-tilan paikalle rakennettiin uusi emännän työtila.

Kattoikkunat peittyivät uuden kattorakenteen alle. Betoniset ikkunakuilut varustettiin sisäpuolisilla valaisimilla ja opaaliakryylilevyillä. Ratkaisulla korvattiin menetettyä luonnonvaloa syvärunkoisen rakennuksen keskiosissa.

Väestönsuojatilan varusteet huollettiin ja niitä täydennettiin määräysten mukaisiksi. Lämmönjakohuoneesta purettiin vanhat kattilat ja putkisto. Myös rakennuksen ulkopuolella ollut tiilirakenteinen piippu ja keittiön ulkopuolella sijainnut katos purettiin.³⁶

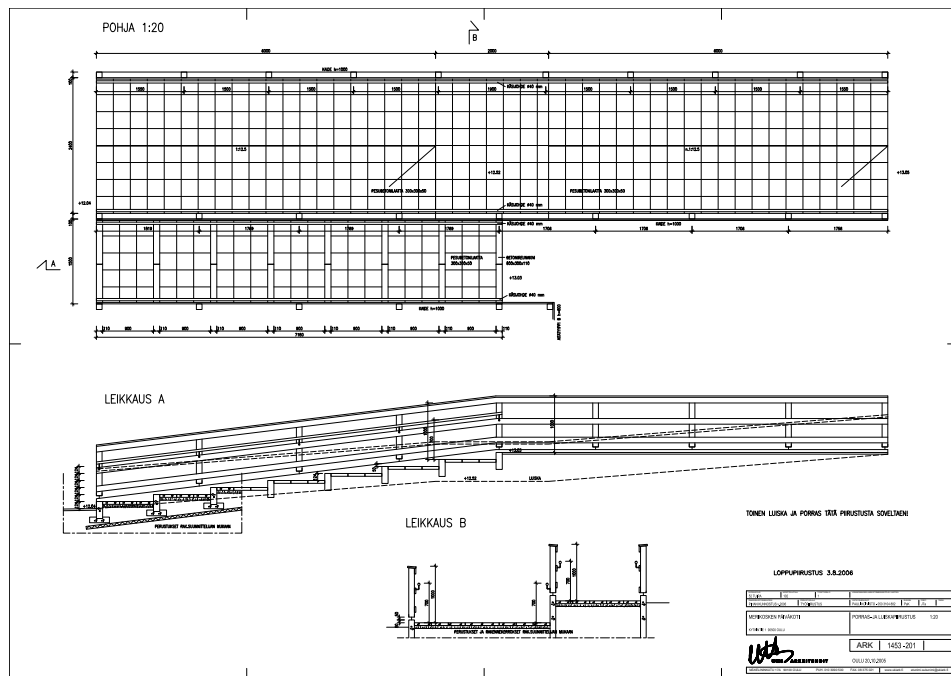
35 Parkkinen Kari, haastattelu

36 Merikosken päiväkotii, rakennustapaselostus 19.2.2004

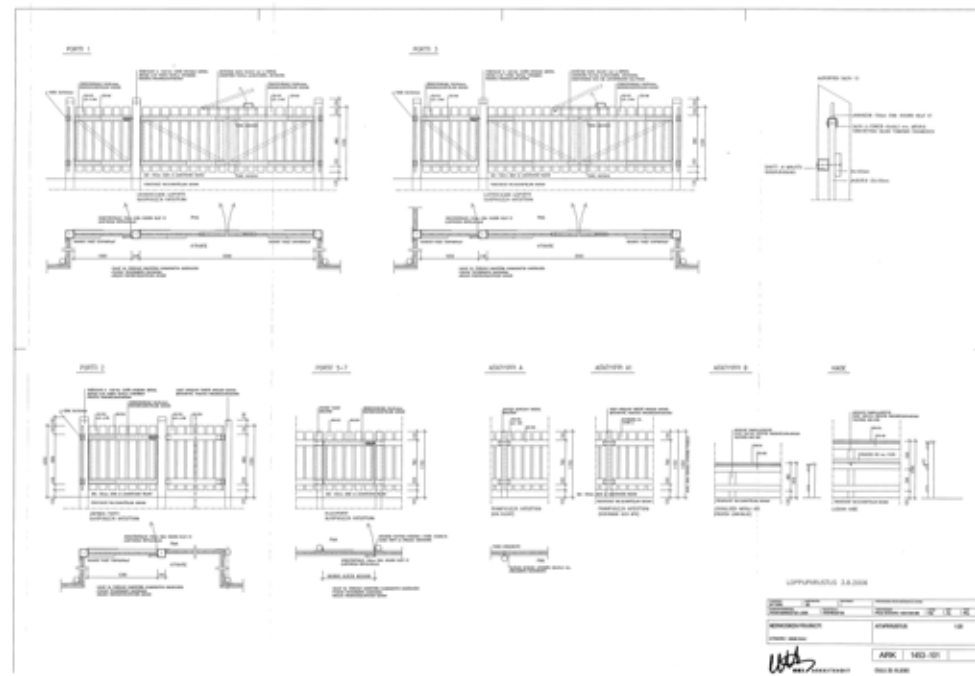

68. Liukumäen tilalle tehtiin loiva luiska, joka paransi leikkipihan esteettömyyttä. Myös luiskan vieressä kulkevat portaat uusittiin. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

Pihan valvottavuutta parannettiin uusimalla aidat ja portit. Etupihan betoniaita ja rakennusta ympäröinyt teräsverkkoaita purettiin. Uudet aidat tehtiin puusta olevia runkorakenteita hyödyntäen.

Esteettömyyttä parannettiin rakentamalla pihan liukumäen paikalle loiva luiska. Leikkipihan betoni-laattapinnat korvattiin joustavilla turvalaatoilla. Pihan itäreunasta tehtiin luonnontilaista metsää muistuttava alue, jonne sijoitettiin kota päiväkodin lähihietkiä varten.³⁷

37 Merikosken päiväkotin piha-alueen kunnostus, rakennus selvitys 20.10.2005 Uki Arkkitehdit Oy

69. Päiväkoti sai yhtenäiset aidat ja uudet kulkuportit. Valkoiseksi maalatut lauta-aidat olivat korkeudeltaan 1150-1250 mm. Aitarakenteissa hyödynnettiin olevia teräsrunkoja. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

Myöhemmät muutokset ja korjaukset

2000-luvun peruskorjauksen jälkeen päiväkodin sisätiloissa on tehty paikallisia muutostöitä. Niistä merkittävimpiä ovat olleet lasten saniteettitilojen uudistamiset vuosina 2014 ja 2017. Myös lattiapinnoitteet uusittiin vaiheittain vuosina 2012-2014.

Keittiöstä purettiin kylmiöt vuonna 2010 ja tila muutettiin päiväkodin tarvikevarastoksi. Myös talonmiehen entisen asunnon keittiö ja vauvalan maitokeittiö purettiin. Vuonna 2017 rakennukseen tehtiin tiivistyskorjauksia.

Merikosken päiväkoti

Tuiran kirkko

Tuiran koulu (laajennusosa 1974)

Tuiran koulu (vanha osa 1900)

Merikosken voimalaitoksen
kytkinkenttä

MERIKOSKEN PUISTO

Päiväkodin leikkiapiha

Päiväkodin saattoalue

KYTKINTIE

70. Näkymä Merikoskenkatu 6:n kerrostalon viidennestä kerroksesta itään. Etualalla Kytkintie ja sen varrelle tehdyt autopaikat, jotka toimivat päiväkodin saattoalueena.

72. Merikosken päiväkodin rakennetussa ympäristössä on runsaasti kerrostumia. Päiväkoti näkyy kävelytien päätteellä. Vasemmalla on Tuiran koulun laajennusosa (1974) ja oikealla uusi liikerakennus (2015). Taustalla näkyvät kerrostalot ovat valmistuneet vuosina 1959-1962.

71. Merikosken puiston suunnasta päiväkodin ympäristö näyttyy urbaanilta. Päiväkodin länsisivulla ikkunanäkymät suuntautuvat kerrostalojen pihoille. Idän puolella näkymät avautuvat puistoon.

5 Nykytila

5.1 Kaavatilanne

Maakuntakaava

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan ensimmäinen vaihekaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 23.11.2015. Siinä Tuiran pääasiallinen käyttötarkoitus on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (A).

Yleiskaava

Uuden Oulun yleiskaavan (12.8.2016) kaavakartassa 1 Merikosken päiväkodin kortteli 102 kuuluu Kaupunkikeskustan vyöhykkeeseen (KAKE 1), joka on toimintoiltaan monipuolinen palveluiden ja kaupunkikulttuurin maakuntakeskus. Vyöhykettä kehitetään elinvoimaisena, voimakkaasti tiivistyvänä, erityisesti

73. Päiväkodin aidan takana näkyy vuonna 1900 valmistunut Tuiran koulun vanhin osa.

kävelyyn sekä pyöräilyyn perustuvana, ja kaupunkikuvaltaan huipputasoisena keskus-
tampäristönä.

Kaavakartassa 2 kortteli 102 on keskustatoimintojen (C) aluetta, joka varataan useam-
paa suuraluetta palveleville keskustatoiminnoille kuten kaupalle, julkisille ja yksityisille
palveluille, hallinnolle, keskusta soveltuvalle asumiselle ja ympäristöhäiriötä aiheut-
tamattomille työpaikkatoiminnoille.³⁸

Asemakaava ja suojelu

Korttelissa on voimassa 5.8.1969 vahvistettu Tuiran kaupunginosan saneeraukseen
luotu asemakaava ak 564-509. Päiväkodin kortteli on merkitty sosiaalista toimintaa
palvelevien rakennusten korttelialueeksi (Ys) ja sen tehokkuudeksi on määrätty $e=0,5$.
Suurin sallittu kerroskorkeus on kaksi. Autopaikkoja on osoitettu korttelin ulkopuolel-
le. Päiväkodin tontin pohjoispuolella oleva tontti on yleisten rakennusten korttelialu-
etta (Y). Korttelissa ei ole suojelumerkintöjä.

5.2 Rakennuksen omistus ja käyttö

Merikosken päiväkoti on Oulun kaupungin omistama ja sitä hallinnoi Oulun Tilapal-
velut -liikelaitos. Rakennuksen käyttäjä on kaupungin varhaiskasvatuksesta ja esi-
opetuksesta vastaava varhaiskasvatuspalvelut, jonka organisaatiossa Merikosken
päiväkoti kuuluu Oulun keskiseen alueeseen. Tuirassa toimii myös neljä muuta kun-
nallista päiväkotiä.

Merikosken päiväkoti tarjoaa koko- ja osa-aikaista varhaiskasvatusta sekä maksuton-
ta esiopetusta. Siellä on kuusi ikävaiheittain muodostettua lapsiryhmää, joista yksi on
kuusivuotiaiden esiopetusryhmä. Ryhmäkoot vaihtelevat 21 ja 12 lapsen välillä. Päivä-
kodissa on 22 kasvatusvastuullista työntekijää.³⁹

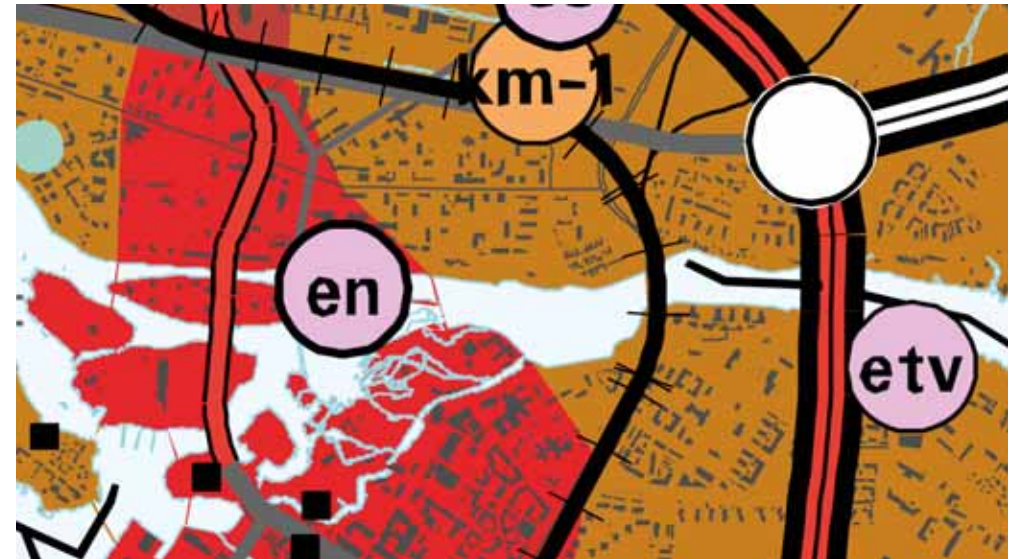
Ruoanvalmistus päiväkodin keittiössä päättyi kaksi vuotta sitten. Nykyisin ruoka tuo-
daan keskuskeittiöltä esivalmistettuna. Talon oma, ulkoistetuin voimin toimiva keittiö
vastaa ruoan lämmittämisestä, jakelusta ja astiahuollosta.

Päiväkodin ulkopuolinen käyttö on vähäistä. Päiväkoti itse käyttää omien tilojen lisäk-
si lähialueiden ulkoilu- ja leikkipaikkoja.⁴⁰

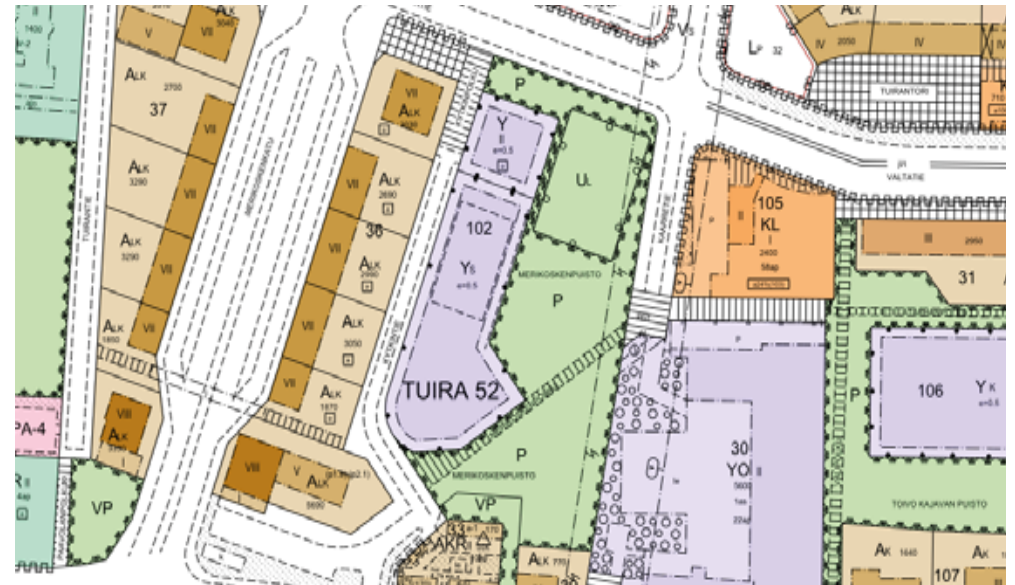
38 www.ouka.fi/oulu/kaupunkisuunnittelu/uuden-oulu-yleiskaava

39 Serifi Johanna, haastattelu 2.8.2021

40 ibid

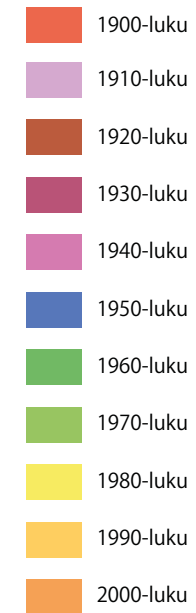
75. Ote voimassa olevan Uuden Oulun yleiskaavan kartasta 1, jossa Merikosken päiväkoti sijoittuu
kaupunkikeskustan alueelle. Viereinen voimalaitosalue on energiantuotantoaluetta. KUVA: Oulun
kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut.

74. Voimassa olevassa asemakaavassa ak 509 vuodelta 1969 päiväkodin kortteli 102 on merkitty so-
siaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (Ys). Korttelissa ei ole suojelumerkintöjä.
KUVA: Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut.

76. Merikosken päiväkodin rakennetun ympäristön ajoituskaavio. Päiväkotirakennus on merkitty punaisella pallomerkillä.

5.3 Päiväkodin asema rakennetussa ympäristössä

Merikosken päiväkoti sijaitsee keskeisellä alueella Tuiran kaupunginosaa jakavan Merikoskenkadun itäpuolella. Se sijoittuu pohjois-eteläsuuntaisesti Merikosken puiston länsilaidalle, jossa yhtenäinen kerrostalomuuri suojaa sitä liikenteen melulta.

Merikosken puisto on luonteeltaan avointa kaupunkimaisemaa, johon liittyy pohjoisessa sorapintainen pallokenttä ja etelässä Tuiran koulun välituntipiha. Puiston poikki kulkee Merikosken voimalaitokselta pohjoiseen suuntautuva voimalinja. Päiväkodin eteläpuolella on pieni luonnonmäki. Sen lisäksi puistossa on täyttömaasta muotoiltu kukkula.

Alueen alkuperäistä kasvillisuutta edustavat rakentamiselta säästyneet männyt, joista vanhimpia Tuiran koululaiset nimittivät tiedon puiksi. Puiston poikki kulkee kes-

topäällysteinen kevyenliikenteen väylä, joka on tehty 1960-luvulla puiston paikalla kulkeneen pääkadun tilalle. Puistossa on suihkulähde, jonka keskellä on kuvanveistäjä Martti Tarvaisen Sisarukset-pronssiveistos vuodelta 1960.

Ympäröivä rakennuskanta on monimuotoista. Vanhin päiväkodille näkyvä rakennus on vuonna 1900 Koskitien varrelle rakennettu Tuiran koulu. Uusinta rakennuskantaa edustaa 1970-luvun kaupparakennuksen paikalle rakennettu päivittäistavara kauppa vuodelta 2015.

Merikosken päiväkoti sopeutuu suuresta koostaan huolimatta rakennettuun ympäristöönsä huomaamattomasti. Sen paviljonkimainen luonne puiston laidalla ja kerrostalomuurin suojissa on alkuperäisen kaltainen.

77. Päiväkodin saattoalueena toimii Kytöntien varrelle tehdyt pysäköintipaikat. Autolta on suora yhteys päiväkodin portille.

78. Leikkivälineiden ympäristöt on päällystetty turvalaatoilla. Kuvassa etupihan leikkipihää.

79. Pihä on jaettu erillisiin leikkialueisiin lauta-aidalla. Rajaaminen helpottaa valvontaa ja lisää eri-ikäisten lapsiryhmien turvallisuutta.

5.4 Pihä ja liikennejärjestelyt

Päiväkodin piha on muodoltaan alkuperäinen. Päiväkotirakennus täyttää noin neljänneksen tontin 5000 m² pinta-alasta jakaen sen pohjoispuolella olevaan huoltopihaan ja eteläpuolella olevaan leikkipihaan. Pääsisäänkäynti on Kytöntien puolella, rakennuksen keskellä.

Liikenne ja pysäköinti

Syöttöliikenne tapahtuu Koskitien suunnasta päiväkodin ja Merikoskenkadun kerrostalojen välissä kulkevaa Kytöntietä pitkin. Läpiajoyhteys Valtatielle on katkaistu. Päiväkodin saattoalueena toimivat aidan vierustalle tehdyt 30 minuutin aikarajoitetut kadunvarsipysäköintipaikat.

Päiväkodin tontilla on 15 lämmitys sähköllä varustettua autopaikkaa. Pysäköintipihaa käyttää myös päiväkodin päivittäinen huoltoliikenne. Henkilökunnan polkupyöräparkki on sijoitettu rakennuksen koillisnurkalle.

80. VIEREINEN SIVU: Päiväkodin yläpiha sen etelälaidalta nähtynä. Kuvan leikkivälineet ja turvalaatat on asennettu 2020.

Leikkipiha

Leikkipiha suuntautuu loivasti etelään laskeutuvaan rinteeseen, jossa tontti laajenee muodoltaan pyöreäksi ja puistomaiseksi. Myös rakennuksen länsipuolella on pieni leikkipiha. Valvonnan helpottamiseksi piha on jaettu osiin valkoiseksi maalatuilla lauta-aidoilla.

Leikkivälineet on uusittu pääosin vuonna 2006 ja samalla niiden alle on asennettu turvalaattapinnoite. Leikkipihan kulkutiet on sorastettu ja niiden välissä on hiekka- ja nurmikenttää. Aitojen lisäksi pihatilaa jakavat katokset, penkit sekä mataliksi leikatut pensasaidat. Sadevesijärjestelmä ja pihan kuivatus ratkaistiin vuoden 2002 korjauksessa.

Leikkipihan itäosa on tehty luonnontilaisen metsän kaltaiseksi. Täysikasvuisten puiden suojusta on päiväkodin lähiretkien kohteena toimiva kota.

81. Sadekatosten muotoilussa on lähestytty päiväkodin arkkitehtuuria.

82. Pihan itäosa on tehty mahdollisimman pitkälle luonontilaiseksi. Sen perällä on päiväkodin kota.

83. Leikkivälinevarasto rakennettiin 1980-luvulla aikakauden arkkitehtuurityyliin mukaisesti. Katoksen "pylväsmetsä" toimii lasten leikkiapaikkana. Varaston paikalla oli aiemmin lasten vesileikkiallas.

Pihapiirin rakennukset ja rakennelmat

Pihan esteettömyyttä on parannettu muuttamalla leikkipihan liukumäki loivaksi luiskaksi, jossa on käsijohde ja lepotaso. Sateen ja paahteen suojaksi pihalle on rakennettu puurunkoisia katoksia.

Leikkipihan vanhin rakennus on 1980-luvulla rakennettu leikkivälinevarasto. Se on paviljonkimainen ja lähestyy tyyliltään Oulun koulun teemoja. Varaston paikalla oli alun perin vesileikkiallas.

Uusimpia rakennelmia edustavat edellä mainittu kota sekä huoltopihalle rakennettu huoltokatos.

84. VIEREINEN SIVU: Aikojen saatossa monet eri muodot saanut iukumäki muutettiin pyörätuoliluiskaksi vuonna 2006.

85. Huoltopihan laatikkovarasto purettiin vuonna 2004 ja sen tilalle tehtiin aumakattoinen jätekatos. Etualalla on henkilökunnan polkupyöräkatos.

88. Etupihan puolella rakennusta ympäröi hoikkien teräspilareiden kannattamat levymäiset katokset.

5.5 Ulkoarkkitehtuuri ja rakenteet

Arkkitehtuurin tyyli

Rakennus on yksikerroksinen, syvärunkoinen ja matalaperusteinen. Rakennuksen erityispiirre on suurista kiinteistä lasielementeistä muodostetut nauhaikkunat, joilla se liittyy osaksi ympäröivää kaupunkimaisemaa. Lapsen tasolle lasketut Ikkunapenkit huomioivat käyttäjien mittakaavan ja näkökulman.

Rakennuksen alkuperäinen arkkitehtuuri edustaa 1960-luvun lopun puhtaslinjaista modernismia. Ankaraa laatikkomaista perusmuotoa on kevennetty ohuilla teräspilareilla kannatetuilla levymäisillä katoksilla.

Myöhemmin tehty kattomuutos on muuttanut merkittävästi rakennuksen ulkoarkkitehtuuria. Teräväsärmäisen otsan vaihtuminen pitkiin räystäsiin poikkeaa rakennuksen alkuperäisestä tyylistä.

87. VIEREINEN SIVU: Lastentarhan matalalle ulottuvat ikkunat avautuvat kerrostalojen suuntaan. Moni lapsi on voinut katsella kotinsa ikkunoita.

86. Rakennuksen eteläpäässä toimi vuoteen 1973 saakka pienten lasten seimi, jonka pienokaiset nukuivat päiväunia katoksen alle työnnettyissä vaunuissa. Vasemmassa reunassa näkyy entisen ulkoveraston peitetty oviaukko. Nyt sen takana on pesutiloja. Rimoitettu suojaseinä on lisätty vuonna 1986.

Rakenne

Rakennuksessa on paikalla valettu matalaperustus ja maanvarainen alapohjalaatta. Betonisokkeliä on näkyvillä noin 400 mm, tyypillisesti ikkunan alareunaan saakka. Rakenne on aikakaudelle tyypillinen piilosokkeli, jossa alimmat runkorakenteet jäävät ympäröivän maanpinnan tason alapuolelle.

Kantava runko muodostuu betonipilareista, joita on sekä ulkoseinillä että rakennuksen väliseinälinjoissa. Ne kannattelevat paikalla valettua yläpalkkilaattaa. Julkisivulla ei ole kantavaa tehtävää, mutta osa muuratuista väliseinistä on kantavia.

Alapohjalaattaa on uusittu paikallisissa korjauksissa. Sokkelirakenne on alkuperäinen samoin kuin rakennuksen pilari-laattarakenne. Nykyisen vesikatkon kannatus on toteutettu puisilla kattotuoleilla.

89. Rakennuksen eteläpäässä toimi ennen pienten lasten seimi. 1980-luvulla sen tiloihin muutti CP-vammaisten lasten osasto. Nykyisin tilat ovat 3-5 -vuotiaiden lastenryhmän käytössä.

Julkisivut

Julkisivumateriaalina on puhtaaksimuurattu kalkkihiekkakivi, joka on myöhemmin tehty hienoroiskepintainen yksikerrosrappaus. Rakennuksen jalustana toimii lauta-muottiin valettu betonisokkeli, jonka näkyvä osa on maalattu vaaleanharmaalla.

Ikkunaruutujen väleissä vuorottelevat valkoiset tuuletusikkunat ja valkoinen poimulevyvuoraus. Ikkunapellit ovat vaaleanharmaat. Alkuperäisessä värityksessä ikkunoiden väliset osat olivat tummia, mikä korosti nauhaikkunoiden yhtäjaksoista luonnetta.

91. VIEREINEN SIVU: Itäjulkisivulla on pitkä yhtenäinen ikkunanauha, jonka puistonäkymän katkaisee korkea lauta-aita. Aidan ja rakennuksen väliin jäävä piha ei ole käytössä.

90. Pohjoispäädyssä sijainneen talonmiehen asunnon ikkunat ovat muodoltaan tavanomaisen asuinhuoneiston ikkunoiden kaltaiset. Edessä oikealla on entisen keittiön ikkuna. Asunnon sisäänkäynti on kuvassa keskellä.

92. VASEMMALLA: Oven, ikkunan ja sokkelin liittymä julkisivussa.

93. OIKEALLA: Yksityiskohta sokkelin, muuratun julkisivun ja ikkunan liittymästä.

94. Uudesta vesikatosta pyrittiin tekemään mahdollisimman matala. Ilmanvaihtolaitteistolle tehtiin harjan yläpuolelle kohoava huonetila. Kuvassa näkyvää pyöreää päätelaitetta ei esiinny muutospiirustuksissa.

Vesikatto, katokset ja rakennuksen sadevesijärjestelmä

Rakennuksen tasakatto muutettiin satulakatoksi vuoden 2004 peruskorjauksessa. Alkuperäisen vesikaton ongelmia olivat vuodot, kattokaivojen tukkeutuminen sekä yläpohjan ohut eristys. Peruskorjauksen yhteydessä rakennettaville ilmanvaihtokanaville ja -konehuoneelle ei ollut tilaa rakennuksen ulkovaipan sisäpuolella.

Vesikattomuutoksen lähtökohtana oli mahdollisimman matala kattomuoto, johon kuitenkin haluttiin tehdä rakennuksen julkisivuja suojaavat räystäät räystäskouruihin. Vesikatto toteutettiin monilappeisena ja se aumattiin päädyistä. Ilmanvaihtokonehuone asettuu harjalinjan yläpuolelle ja järjestelmään kuuluva pyöreä päätelaitte nousee rakennuksen tahattomaksi kruunuksi.

Vesikate tehtiin kaksinkertaisena grafiitinharmaana kumibitumikermikatteena. Pitkät ja alapuolelta laudoitetut räystäät varustettiin puolipyöreillä vesikouruilla ja pyöreillä syöksytorvilla, jotka liitettiin oleviin sadevesikaivoihin. Katon loivuuden vuoksi lumiesiirteitä tai kulkusiltoja ei vaadittu.

Katosten kattomuotoa ei muutettu. Niiden vesikatteet uusittiin ja sadevedenpoistoa parannettiin. Uuden vesikaton ja katosten muotokieli jäi ristiriitaiseksi.

95. Vaunukatokseen lisättiin räystäät ja vesikouru. Muita katoksia ei muutettu.

96. Räystään ja sadekatoksen liittymäkohta.

100. Vuonna 2004 vanhan tasakaton päälle rakennettu vesikatto toteutettiin kattotuoleilla. Alkuperäisen katon bitumipinta kuorittiin, desinfioitiin ja yläpohja lisäeristettiin. Tuuletustilaa hyödynnettiin uusien kanavien ja johdotusten sijoittamisessa.

99. Bitumihuovalla päällystetty vesikatto on niin loiva, ettei lumiesteitä tai kulkuteitä tarvinnut rakentaa. Käynti vesikatolle tapahtuu ullakkotilan kautta.

98. Pihan kuivatus ja sadevesijärjestelmä uusittiin 2002. Hulevesiputket kiertävät rakennuksen ympäri sokkelilinjaa seuraten.

97. Vesi johdetaan suoraan maanalaiseen hulevesijärjestelmään. Kuvassa on myös salaojajärjestelmän tarkastuskaivo.

101. Teräsrunkoinen pääovi on vasikallinen. Potkulevy on ruostumatonta terästä.

102. Pohjoispäädystä on rinnakkain keittiön kaksiosainen lasiovi ja kellariin johtava umpiovi.

104. Entisen vauvalan vaunuvarastoon avautuva ovi on yksiosainen. Vain yläosa on lasitettu.

103. Alkuperäinen vedin on alumiinia. Kaikkien ulko-ovien lukitus on uusittu.

Sisäänkäynnit ja esteettömyys

Alkuperäisessä rakennuksessa oli kaksi sisäänkäyntiä lastentarhaan, yksi lasten seimeen sekä pohjoispäädystä sisäänkäynnit keittiöön ja talonmiehen asuntoon. Myös kellariin kuljettiin suoraan ulkoa. Eteläpäädystä on poistettu ulkovaraston ovi ja talonmiehen asunnon ovi on suljettu.

Sisäänkäynnit on suojattu sadekatoksilla. Matalan perustuksen johdosta kaikki sisäänkäynnit ovat esteettömiä tai helposti sellaisiksi muutettavia. Esteettömyys oli paitsi aikakauden ihanne, myös tarpeellinen ominaisuus CP-vammaisten osaston lapsille.

Ulko-ovet

Suurin osa ulko-ovista on rungoltaan alkuperäisiä. Ovet ovat teräsrunkoisia ja niissä on yksi-, kaksi- tai kolmiosainen lasiaukko. Ovien alkuperäiset lasit on korvattu lämpölaselementeillä vuonna 2004. Ulko-ovet on maalattu siniharmaiksi ja niiden potkupellit ovat ruostumatonta terästä. Poikkeuksen muodostaa kellarin levy-pintainen umpiovi.

106. VIEREINEN SIVU: Sisäänkäyntejä suojaa kevytrakenteiset sadekatokset.

105. Sisäänkäynnit ovat esteettömiä tai helposti sellaisiksi muutettavia.

Ikkunat

Ikkunat ovat muodoltaan ja rakenteeltaan alkuperäiset. Suurimmat ikkunalasit ovat kiinteitä elementtejä, jotka vuoden 2004 peruskorjauksessa vaihdettiin kaksinkertaisista kolminkertaisiksi. Alle 700 mm korkeudelle ulottuvissa ikkunoissa sisin lasi on turvalasia.

Lasten ryhmätiloissa ikkunat ovat korkeita ja niiden alareunat ulottuvat lapsen tasolle. Ikkunoilla oli alun perin leveät ikkunapenkit, jotka on myöhemmin korvattu puurimoista tehdyillä patterikoteloilla. Kapeat ja pystymalliset tuuletusikkunat on sijoitettu kiinteiden ikkunoiden väliin.

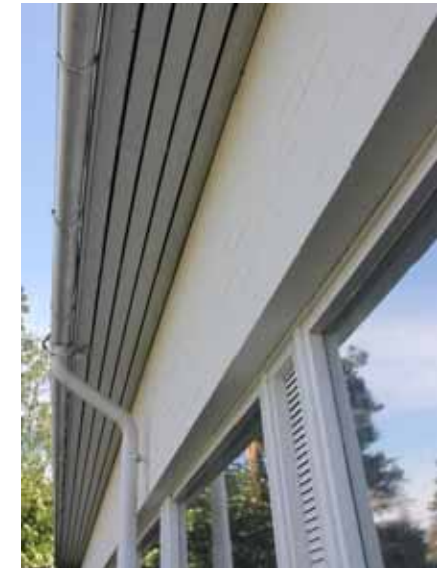
Keittiöissä, toimistoissa ja talonmiehen asunnossa ikkunat ovat muodoltaan tavanomaisia. Itään ja etelään avautuvissa ikkunoissa on säteilylämpöä torjuvat selektiivikalvot.

107. Entisen vauvalan vaunuvaraston yläikkuna on uusittu alkuperäisen mallin mukaisesti.

108. Alkuperäinen puurunkoinen ikkuna ja tuuletussäleikkö.

109. Ikkunan yläpuolista muurausta kannattelee betonirunkoon tuettu yhtenäinen ylityspalkki.

110. Ikkunanauhaa rytmittävät kapeat tuuletusikkunat ja pilareiden kohdalla poimulevyt.

111. Pilarin kohdalla on poimulevy.

112. Ryhmähuoneiden ikkunalinja nousee piilosokkelin päältä.

113. Uudet kolmilasiset lämpölasielementit vaihdettiin alkuperäisiin puitteettomiin ikkunakarmeihin.

115. Keittiössä ikkunalinjan alareuna on työpöydän tasolla. Ruutujako noudattaa samaa rytmää kuin ryhmähuoneissa.

114. Leikkihuoneiden alkuperäiset ikkunalaudat on korvattu rimoitetuilla patterikoteloilla.

116. Kansliasta löytyy alkuperäinen ikkunalauda. Sen pinta on IKI-levyä ja sivut puulistaa. Lauta on kiinnitetty seinään metallitapeilla.

117. Ryhmähuoneen ikkunanäkymä avautuu Merikosken puiston suuntaan. Lapsen katse törmää korotettuun lauta-aitaan.

118. Entisessä lastenseimässä ikkunalinja on ylempänä kuin lastentarhan puolella.

119. Kuraeteisen yläikkunan laatoitettu ikkunapenkki.

5.6 Sisämateriaalit, rakennusosat ja kalusteet

Rakennuksen sisätilojen materiaalit, väriyty ja kalustus ovat varsin yhtenäiset. Alkuperäistä kerrostumaa edustavat muun muassa väliovet ja ikkunarungot. Uusimmat kerrostumat löytyvät vaiheittain uudistetuista saniteettitiloista. Seuraavassa on kuvattu tilojen ominaispiirteitä rakennusosittain.

Alakatot

Tyypillisin alakattotyyppi on toteutettu teräksiseen ripustusjärjestelmään kiinnitetyillä akustiikkalevyillä. Aputiloissa on myös kipsilevykattoja. Alakattoihin on asennettu talotekniikkaa ja valaisimia uppo- ja pinta-asennuksina. Sähköjohtojen pinta-asennuksia tai näkyviä ilmanvaihtoputkistoja sisätiloissa on vain vähän. Tekniikkakoteloita esiintyy ikkunoiden yläpuolella, jonne on siirretty aiemmin alapohjassa kulkeneet lämpöpötket.

Lattiat

Lattiat on päällystetty pääosin harmaalla vinyylimatoilla, joka uusittiin vaiheittain vuosina 2012-2014. Sitä vanhempia tai uudempia vinyylimattoja esiintyy satunnaisesti aputiloissa. Keittiössä on akryylipinnoite. Märkätilat ja kuraeteiset on laatoitettu. Alapohjalaatta on uusittu keittiön ja märkätilojen kohdalla. Samalla uusittiin myös kyseisten tilojen lattialämmitys. Joitakin alkuperäisiä kynnyksiä on säilytetty.

Väliovet

Väliovet ovat pääsääntöisesti alkuperäisiä puisia laakaovia tai lasiaukollisia puuovia. Käytävän palo-ovet ovat teräsrunkoisia ja niissä on rautalankavahvisteinen lasitus. Väliovet on maalattu vaaleanvihreällä. Alkuperäisiä heloja ja veltimiä on säilynyt satunnaisesti. Tilojen monikäyttöisyys on toteutettu paljeovilla, joita on keskusaulan lisäksi yhdellä lastentarhan osastolla sekä henkilöstökahviossa.

120. Tyypillisin alakattotyyppi on teräsjärjestelmään ripustettu ja akustiikkalevyistä muodostettu rakenne.

121. Levykatto, jossa akustoivat elementit on asennettu pintaan.

122. Käytävän alakatto. Käytöstä poistettu valokuilu.

123. Tyypillisin lattiamateriaali on harmaa raekuvioinen vinyylimatto.

124. Alkuperäinen kynnyksen säilytetty eteisessä.

125. Kuraeteisen laatoitus on vuodelta 2006.

126. Lasten wc-tilan laatoitus on uusittu vuonna 2014.

127. Alkuperäinen paljeovi.

128. Alkuperäinen palo-ovi käytävällä.

129. Alkuperäinen huullettu laakaovi pukuhuoneessa.

130. Alkuperäinen lasiaukollinen väliovi eteisessä.

141. Päiväkodin ryhmähuoneen valaistus on toteutettu jonovalaisimilla.

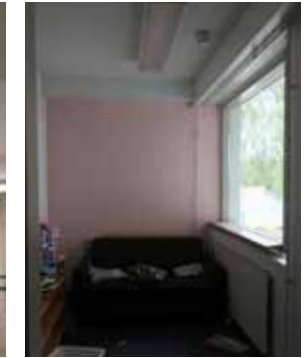
131. Ulkoseinän ja väliseinän liitos. Väliseinän kohdalla on betonipilari.

132. Saniteettitilan laatoitusta 2020-luvulta.

133. Keittiön seinät on laatoitettu. Nurkat on vahvistettu rst-listoilla.

134. Tässä päiväkodissa poikkeuksellinen tehosteväriä maalattu seinä.

Sisäseinät

Rakennuksessa on kantava pilarirunko. Väliseinät ovat pääosin alkuperäisiä rankarunkoisia lastulevyseiniä. Osa väliseinistä on muurattu 1/2 tai 1/4 kiven vahvuisina. Seinät on maalattu valkoisiksi. Lattia- ja ovilistat ovat vaaleanvihreät. 1970-luvun puolipaneelit on myöhemmissä korjauksissa poistettu. Myös väliseinien aukotuksia on muuteltu.

Valaistus ja valaisimet

Yleisissä tiloissa on suora kattovalaistus. Valaistusperiaate on alkuperäinen. Valaisimet muodostavat pinta- tai uppoasennettuja ryhmiä. Alkuperäisiä lasikupuvalaisimia on käytössä useassa tilassa. Uudemmat valaisimet ovat jonovalaisimia tai pyöreitä kupuvalaisimia. Kattoikkunoiden käytöstä poistetut valokuilut on valaistu ja peitetty opaaliakryylilevyillä.

135. Kupuvalaisimia jonossa.

136. Alkuperäinen kattovalaisin.

137. Valokuiluun on asennettu valaisimet.

138. 1980-luvun valaisintyyppi.

139. Keittiön työtiloissa yhdistetty luonnonvalo ja keinovalo.

140. Kylpyhuoneen seinävalaisintyyppi.

142. Lasten mittakaavaan tehtyjä istuimia eri aikakausilta. Vasemmalla on vanhimmat ja oikealla uusin.

143. Uusimmat lasten istuimet on sovitettu normaaliin pöytäkorkeuteen. Tuolille nouseaan jalkatason avulla.

144. Laminaattipintainen sarjapenkki on tyypillinen 1980-luvun päiväkotikaluste.

145. Koivurunkoinen lapsen mittakaavaan tehty työpöytä.

146. Puiset kaappipastot ovat Merikosken päiväkodin alkupe- räisiä kalusteita. Osa on saanut uuden elämän nukkekoteina.

147. Vanhimmat kalusteet ovat massiivipuura-kenteisiä ja mitoitettu lapsen mittakaavaan.

148. Uusimmat pöytäryhmät on tehty aikuisten mitoituksella. Niihin kuuluvat istuimet on korotettu lapsen mitoille sopiviksi.

149. Esikoululaisten tiloissa on aikuisten kalusteet.

150. Vain henkilökunnan taukotilassa on enää keittiö. Muista tiloista keittiökalusteet on purettu pois. Alun perin myös lastenryhmillä oli omat minikeittiöt.

Kalusteet

Päiväkodin kalustus on kerroksellista. Kalusteita on uusittu vaiheittain ja päiväkotiin on tuotu kalusteita toisista yksiköistä. Alkuperäisiä kalusteita edustavat muutamit lasten puuistuimet sekä puiset kaapit, joita on muutettu leikkikäyttöön.

Naulakot ovat pääosin 1980-luvun puurunkoisia naulakoita. Alkuperäisiä värikkäitä vaatelokeroita ei ole säilynyt. Uusimmissa lastenkalusteissa istuinkorkeudet on sovitettu aikuisten pöytien mitoitukseen. Keittiö- ja toimistokalusteet ovat pääosin 2000-luvulta.

Päiväkodissa ei pääsääntöisesti ole mattoja eteisen kuramattoja lukuun ottamatta. Kodinomaisuutta on luotu pehmeillä sohvakalusteilla ja verhoilla.

Sähkö- ja vesikalusteet

Sähkökalusteet, kuten pistokkeet, kytkimet ja johtokourut, on uusittu pääsääntöisesti 2000-luvun alussa. Alkuperäisiä katkaisimia löytyi vain yksi.

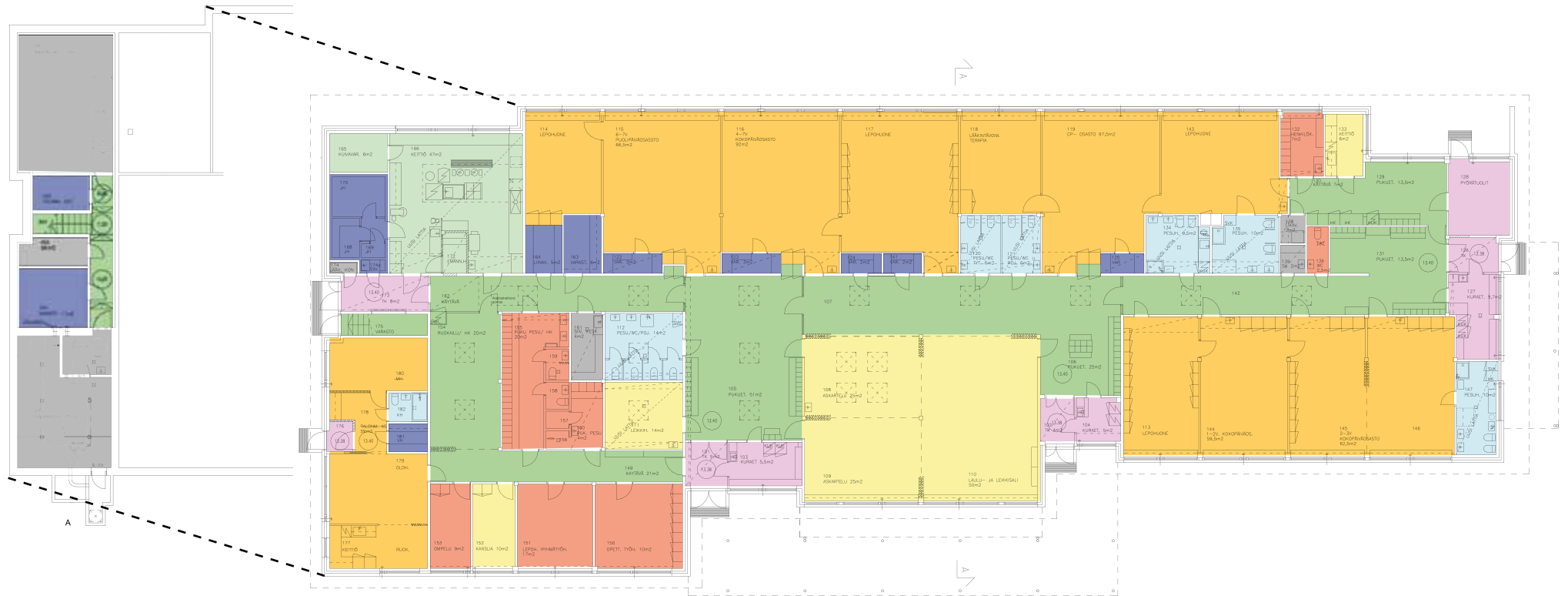
Lasten saniteetti- ja vesikalusteet on uusittu pääosin 2010-luvulla. Hieman vanhempia kalusteita löytyy erillisistä wc:tä ja pesutiloista. Pienten lasten osastolla vesikalusteet on mitoitettu lapsen mittakaavaan.

5.7 Sisätilat ja rakennuksen käyttö

Seuraavassa esitellään päiväkodin sisätilojen nykytila ja käyttö tilatyypeittäin. Tar-
kastelu vastaa kesällä 2021 suoritettujen inventointien aikaista tilannetta. Pohjaku-
vana on käytetty vuonna 2017 päivitettyä piirrosta, joka pääpiirteittäin vastaa
nykytilaa.

Alkuperäinen tilaryhmitelmä, jossa huolto-, henkilöstö- ja hallintotoiminnot keskit-
tyivät rakennuksen pohjoispäättyyn, on jossain määrin muuttunut. Nykyisin entis-
tä suurempi osa tiloista on lastenryhmien käytössä.

	Käytävät ja aula		Varastot
	Kokoontumistila		Tekniset tilat, siivous
	Ryhmätila		Lasten saniteettitilat
	Henkilökunnan tilat		Eteistilat
	Keittiö		

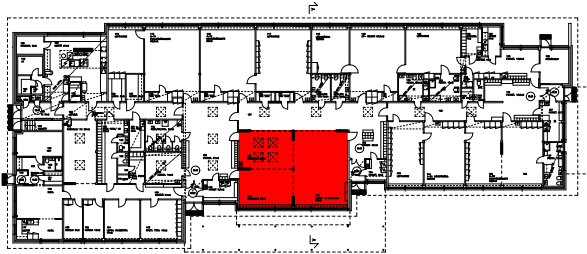

151. Rakennuksen tilojen käyttötarkoitukset. Pohjapiirros on vuonna 2017 tehty päivitys. KUVA: Oulun Tilapalvelut arkisto

Keskusaula

Päiväkotirakennuksen perusajatuksena on ollut muunneltavuus ja tilojen monikäyttöisyys. Tämä toteutuu keskusaulassa, jossa kolme tilaa voidaan yhdistää toisiinsa sekä ympäröiviin aulatiloihin lähes kokonaan avautuvilla paljeovilla.

Tilajärjestely on säilynyt alkuperäisenä. Suurin muutos on keskusaulaa valaisseiden kattoikkunoiden peittäminen. Valoisaan aikaan suuret ikkunat kompensoivat menetystä. Pimeällä kattoikkunoiden valokuiluihin voidaan syyttää keinovalot.

Päiväkodin arjessa keskusaulan paljeovet ovat suljettuina joko kokonaan tai puolittain. Erillisinä aulan tiloja käytetään leikki- tai ryhmätiloina sekä pienemmille kokoonpanoille tarkoitettuina jakotiloina. Keskusaulan suurin yksittäinen tila on alkuperäiseltä nimeltään laulu- ja leikkisali. Tilassa on sisäliikuntavälineitä, puolapuut ja renkaat.

Keskusaulan pintamateriaalit eivät poikkea muiden tilojen materiaaleista. Valaistus on toteutettu kattoon pinta-asennetuilla jonovalaisimilla. Yksi viidestä paljeovesta on uusittu.

152. Keskusaulan paljeovien ollessa suljettuina suurin tila on laulu- ja leikkisali. Tilan varusteisiin kuuluvat voimistelumatot, renkaat ja puolapuut.

153. Askarteluhuonetta käytetään jakotilana, jonne voidaan eriyttää pienempiä ryhmiä.

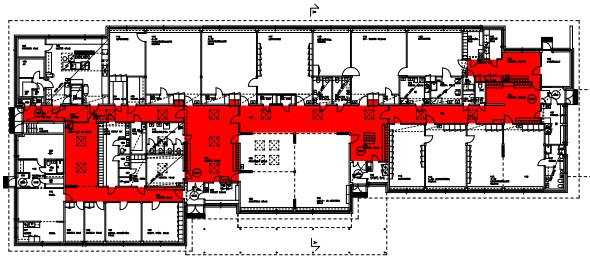
154. Alkuperäinen keskusaula sai valoa neliosaisesta kattoikkunasta.

155. VIEREINEN SIVU: Keskusaulan näkymä paljeovet avattuina. Kuva on otettu käytävän suunnasta.

156. YLLÄ: Avattu näkymä keskusaulan laulu- ja leikkisalin perältä.

Keskuskäytävä

Päiväkotirakennuksen pohjoispäässä tilat on sijoitettu kaksoiskäytävän varrelle siten, että käytävien väliin jää ikkunattomat sosiaali- ja saniteettitilat. Ratkaisu oli yleisesti käytetty aikakauden syvärunkoisissa toimistorakennuksissa.

Myöhemmillä muutoksilla myös eteläpään tilat on tehty vastaavalla tavalla ympärikuljettaviksi. Tämä on toteutettu avaamalla ryhmätilojen välisiin seiniin oviaukkoja. Lasten liikkumista on rajattu käytäviin asennetuilla porteilla.

Käytävät yhdistyvät rakennuksen keskellä kahteen aulatilaan, joihin voidaan yhdistää myös kolme paljeovilla erotettua tilaa. Näin muodostuu edellisessä kappaleessa kuvattu keskusaula.

Käytävät ovat väritykseltään vaaleat. Käytävälle avautuvat välioivet ovat vaalean vihreät. Lattiat ovat samaa harmaata vinyylimattoa kuin huoneissakin. Alakatoissa on teräsrunkoiset alaslaskut, joihin on asennettu akustoivat kattolevyt. Käytävien suora kattovalaistus on toteutettu loisteputkivalaisimilla sekä upotetuilla kattovalaisimilla.

Rakennuksen päästä päähän kulkevassa käytävässä on vastaavan kaltaiset valokuilut kuin keskusaulassa.

161. VIEREINEN SIVU: Keskuskäytävä laajenee sisäänkäyntien yhteydessä eteisauloiksi, joihin on sijoitettu naulakot ja pukeutumistilat. Eteisissä on ollut kattoikkunat, joiden valokuilut on säilytetty.

157. Ryhmähuoneiden välisiä yhteyksiä avaamalla tiloista on tehty ympärikuljettavia. Valvonnan helpottamiseksi lasten liikkumista on rajattu keskuskäytävään asennetuilla porteilla.

158. Käytävänäkymä rakennuksen eteläpäädyssä keskusaulan suuntaan.

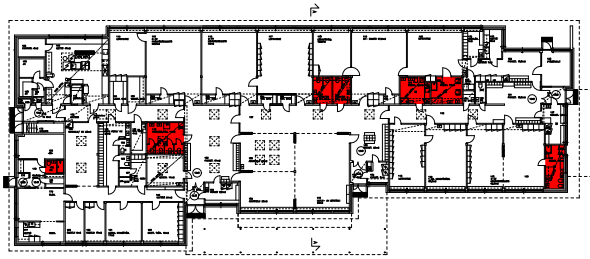

159. Pohjoispäädyssä pääkäytävä on päiväkodin huollon käytössä. Kuvassa näkyvän oven takana vasemmalla on keittiö.

160. Keskuskäytävä on jaettu teräsrunkoisilla palo-ovilla kolmeen osaan.

Lasten saniteettitilat

Päiväkodin saniteettitilat ovat paitsi wc-tiloja, myös oppimisen ja henkilökohtaisen puhtauden harjoittelupaikkoja. Pienimmillä lapsilla on mahdollisuus käyttää lasten mittakaavaan valmistettuja vesikalusteita. Kaikkein pienimmille on myös kylvetysaltaat.

Päiväkodin saniteettitilat sijaitsevat pääosin alkuperäisillä paikoillaan. Isompien lasten osaston tiloja on uusittu vuosina 2014 ja 2017. Pienten lasten päädyn wc:t on uudistettu vuonna 2020. Kokonaan uusi saniteettitila tehtiin ulkovaraston paikalle vuoden 1986 peruskorjauksessa.

Vuoden 2006 peruskorjauksessa kylpyhuoneiden lattioiden pohjalaatat rakennettiin uudelleen. Samalla uusittiin myös näiden tilojen viemärointi ja lattialämmitys.

162. Vuonna 2014 uusittiin pääaulan yhteydessä olevat saniteettitilat. Tilaa käyttävät ensisijaisesti esikoululaiset.

163. WC:istuimet saivat ovelliset kopit.

164. Altaat ja peilit on asennettu lapsen tasolle. Oikealla on kylvetysallas.

168. YLÄRIVI: Ulpukoiden saniteetti-tilat on tehty entiseen vauvalaan, jota myöhemmin käytti CP-vammaisten ryhmä Kaislat. Tilassa on tukikaiteilla varustetut wc-istuimet.

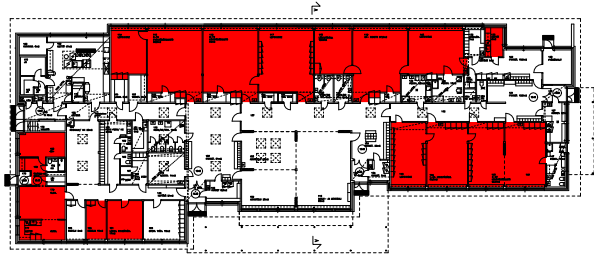
165. Taaperoiden WC:ssä on kalusteita sekä lapsen että aikuisten mitoitukselle.

166. Vekkuloiden WC on tehty entisen ulkovaraston paikalle vuonna 1986.

167. Keskuskäytävän varrella olevat WC:t on uusittu vuonna 2017. Ne edustavat uusinta mallia.

Lasten ryhmätilat

Päiväkodissa toimii kuusi lapsiryhmää. Nuorimmat ovat 1-3-vuotiaita ja vanhimmat kuusivuotiaita esikoululaisia. Käytössä olevat huoneet ovat muodoltaan ja materiaaleiltaan samanlaisia. Ikäkausien väliset erot näkyvät tilojen kalustuksessa.

Pienimpien tilat ovat tiiviimmin toistensa yhteydessä. Tiloihin kuuluu tyypillisesti leikkihuone ja nukkumahuone sekä saniteettitila. Nukkumahuoneiden monikäyttöisyyttä parantaa seinille sijoitetut kaappisängyt, jotka otetaan esille päiväunien aikaan.

Esikoululaiset liikkuvat suuremmalla alalla. He käyttävät oman ryhmätilan lisäksi vesi- ja hiekkaleikkihuoneen paikalle tehtyä taidehuonetta sekä keskusaulasta erotettua askartelutilaa. Esikoululaiset eivät nuku päiväunta, mutta myös heillä on erillinen lepopuhuone.

Ryhmille nimettyjen tilojen lisäksi päiväkodissa on jakotiloiksi kutsuttuja tiloja, joissa voidaan leikkiä pienemmissä ryhmissä ja vähemmässä hälinässä. Ryhmät käyttävät omia sisäänkäyntejä, joiden yhteydessä on pukeutumistilat sekä vaatesäilytys. Lapset ruokailevat omilla ryhmätiloissaan.

Ryhmähuoneet ovat suurten ikkunoiden ansiosta valoisia ja niistä avautuu näkymä päiväkodin pihalle. Alkuperäisessä tilajärjestyksessä ryhmien huoneisiin kuljettiin käytävän kautta. Myöhemmissä muutoksissa tiloja jakaviin seiniin on tehty uusia oviaukkoja.

169. Rentukoiden ryhmätila.

170. Ulpukoiden lepopuhuone.

171. Esikoululaisten tila muistuttaa varustukseltaan koulun luokkahuonetta.

172. Lepuhuonetta voidaan käyttää leikkutilana. Sängyt on sijoitettu seinustoilla oleviin kaappeihin. Käytäntö on vakiintunut päiväkodeissa 1990-luvulla. Aiemmin käytössä olivat niin kutsutut markiisisängyt, jotka olivat työläitä pystyttää.

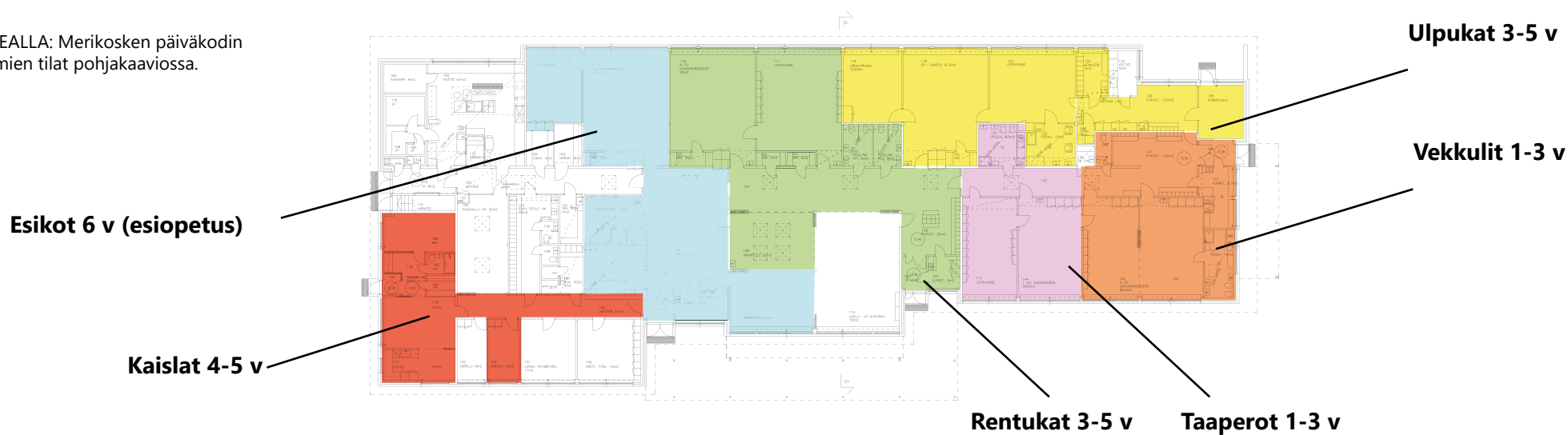

173. Kaappisänky ylös nostettuna.

174. Kaappisänky avattuna.

175. OIKEALLA: Merikosken päiväkodin lapsiryhmien tilat pohjakaaviossa.

176. Taaperoiden nukkumahuone. Tilan valaistusta säädelään verhoilla.

177. Taaperoiden leikkihuone. Vasemmalla on ovi naapuriryhmän tiloihin ja perällä keskuskäytävää.

178. Ikkunalaudan tilalle tehtyjä patterikoteloita käytetään yhä leikkitaltoina.

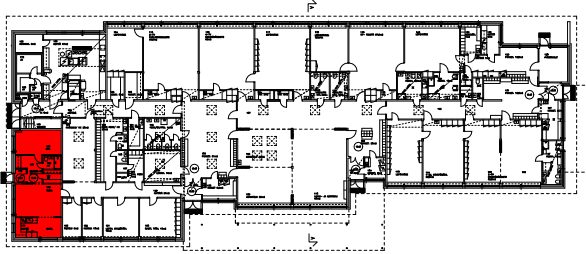

179. Kurkistusikkuna Vekkuleiden leikkitalaan. Ikkunan takana oli ennen liinavaatevarasto.

180. Ulpuokoiden varhaiskasvatustajien työpiste sijaitsee leikkihuoneen nurkassa.

Entinen talonmiehen asunto

Talon valmistumisen aikaan kouluissa ja lastentaloissa tuli olla rakennuksista ympäri vuorokauden vastaava talonmies. Hän huolehti ensisijaisesti lämmityksestä mutta sen lisäksi myös talon kunnossapidosta, pienistä korjauksista ja turvallisuudestakin.

Merikosken päiväkodin viimeinen päätoiminen talonmies asui talon pohjoispäädyssä sijainneessa asunnossa 1980-luvun puolivälissä. Myöhemmin talonmiehen asuntoa vuokrattiin lastentarhanopettajille tai muille tilapäisesti asuntoa tarvitseville. Vuonna 2004 asunnosta luovuttiin ja tilat yhdistettiin päiväkodin tiloihin.

Nykyisin asunto toimii ryhmätalana. Sieltä on poistettu keittiö ja säilytystilat. Tilalle on tuotu kaappisänkyt ja lastenkalusteita.

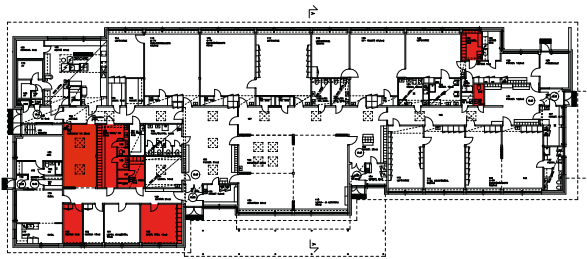
181. Kuvassa talonmiehen asunnon keittiö ja olohuone. Perällä näkyvästä keittiöstä poistettiin keittiökalusteet viime vuonna. Asuntoa käytetään nykyisin ryhmätalana. Tilan ikkunat vastavat tavanomaisen asunnon mitoitusta.

182. Talonmiehen WC on saanut hempeän väriyksen. Istuma-amme on poistettu.

183. Näkymä entisen makuuhuoneen suuntaan. Etualalla on olohuoneen ja eteisen väline liukuovi.

Henkilöstön tilat

Merikosken päiväkodin henkilöstötilat olivat valmistuessaan huomattavan monipuoliset. Yhteiskunnallisten roolien murroksesta kertoo se, että sosiaalitytöt tehtiin sekä naisille että miehille.

Henkilöstön tiloihin lukeutuvat pukuhuoneet, saniteettitilat ja keittiöllä varustettu taukuhuone, jota käytetään edelleen ruokailutilana. Päiväkodin hallinto toimii pääsisäänkäynnin vieressä sijaitsevassa kansliahuoneessa.

188. Päiväkotiin tehtiin omat pukuhuoneet naisille ja miehille, joita alkoi tulla alalle 1960-luvun lopulla.

185. Kanslia on palautettu alkuperäiselle paikalleen pääsisäänkäynnin viereiseen huoneeseen.

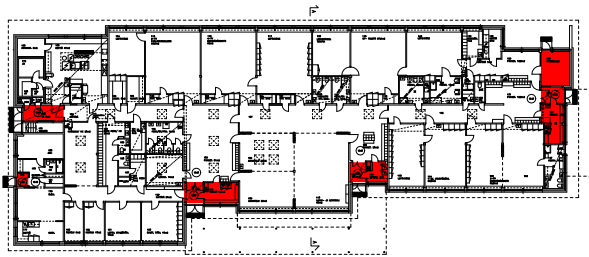
184. Eteläpäädyssä sijaitseva pukuhuone toimii alun perin lastenseimen käytössä sairaan lapsen hoituhuoneena.

187. Henkilökunnan ruokailu- ja taukotila on ikkuna-ton tila pukuhuoneiden vieressä. Se voidaan yhdistää paljeovella käytävään.

186. Miesten pukuhuoneen suihkutila ei ole aktiivisessa käytössä.

Eteistilat

Päiväkodissa on neljä sisäänkäyntiä lapsiryhmille sekä erillinen huollon ja henkilökunnan sisäänkäynti. Lapsiryhmien sisäänkäynteihin liittyy eteistilat, joissa lasten vaatteet voidaan puhdistaa, riisua, kuivata ja säilyttää.

Eteistilassa muodostuu kuraeteisesta, tuulikaapista ja pukeutumistilasta, joka on keskkäytävään liittyvä aulatilaa. Eteisen varustuksia ovat hyllyt, vaatekaapit ja kuivauskaappi. Vaatteiden lisäksi myös ulkoleikkikaluja tuodaan eteistiloihin.

189. Ulkoleikkivälineitä eteisen kaapin päällä.

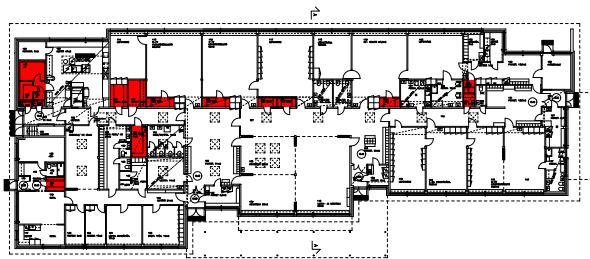
190. Vaatenaulakot ovat käytävin liittyvissä aulatiloissa. Oven takana on tuulikaappi ja oikealla kuraeteinen.

191. Tässä kuraeteisessä on kenkähyllyt, kaksi kuivauskaappia ja pesuallas. Tilassa ei ole lattiakaivoa.

192. Uusin eteistila on rakennuksen eteläpäädyssä.

Aputilat

Päiväkodin aputilat ovat pääosin varastoja sekä toimintojen ylläpitoon ja siivoukseen liittyviä huoneita. Aputilat on sijoitettu keskuskäytävän varrelle. Suurin varasto on tehty keittiöstä puretun kylmähuoneen paikalle vuonna 2017. Myös kellarissa on varastotiloja.

195. Keittiön alkuperäiset kylmäsäilytystilat on purettu pois ja niiden tilalle on tehty päiväkodin tarvikkevarasto.

193. Liinavaatevarastossa säilytetään päiväkodin pyyhkeitä ja lakanoita.

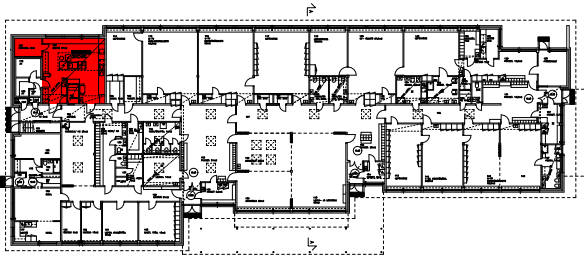
194. Pyykkihuoneessa pestään siivousvälineet ja keittiön käyttämät tekstiilit. Muu pyykki vietään pesulaan.

Keittiö

Merikosken päiväkodissa on valmistuskeittiön välineistö ja tilat. Aterioiden valmistus lopetettiin vuoden 2019 lopussa. Viimeisessä vaiheessa keittiössä toimi catering-yritys, joka valmisti ateriat oman väen lisäksi myös Taskilan ja Toppilan päiväkodeille.

Nykyisin keittiö toimii jakelukeittiönä, jossa keskuskeittiöltä toimitettavat puolivalmiit ateriat kypsennetään ja jaetaan ryhmille.

Vuonna 2004 emännälle rakennettiin työtila. Myöhemmin alkuperäinen kylmiö purettiin ja sen paikalle tehtiin tarvikevarasto.

196. Keittiön ikkunalinja asettuu työpöydän tasolle.

197. Kuiva-ainevarasto on keittiön peränurkassa.

198. Lattia on päällystetty akryylimassalla.

199. Seinät on laatoitettu. Ulkonurkissa on rosterilistat.

200. Emännän toimistohuone rakennettiin 2004.

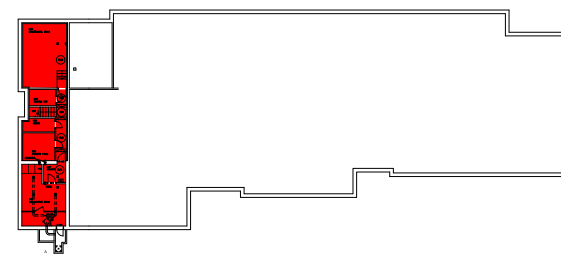
201. Kippikattilat ja parilat ovat käyttökunnossa. Keittiön valmius ruoanvalmistukseen on säilytetty, vaikka viimeisimpien aterioiden valmistuksesta on kulunut jo puolitoista vuotta.

Kellarin tilat

Rakennuksen pohjoispäädyssä on kapea ja pituussuuntaan nähden poikittainen kellari. Sen tilat ovat alkuperäisessä käytössä. Koilliskulmalla on lämmityshuone ja vastapäisellä kulmalla on väestönsuoja. Niiden välissä on päiväkodin sähköpääkeskus ja varastohuoneita.

Kellarin rakenteet on valettu betonista. Seinät ja portaat ovat alkuperäisessä kunnossa. Lämpökeskuksen lämmityskattilat, varaajat ja pumpput on purettu. Niiden tilalla on kaukolämmön lämmönsiirrin.

Väestönsuoja on alkuperäisellä paikallaan. Sen varustus on ajanmukaistettu vuoden 2006 peruskorjauksessa. Väestönsuojaa käytetään varastona. Väestönsuojasta johtaa hätäpoistumiskäytävä etupihalle.

202. Betonirakenteinen porrashuone on alkuperäinen. Vain valaistus ja sähkökalusteet on uusittu.

204. Öljylämmitykseen liittyneet laitteet on purettu pois. Tilalla on kaukolämpö ja kiinteistöhoitajan toimisto.

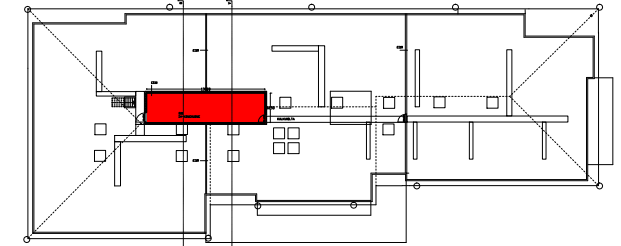
203. Väestönsuojaa käytetään varastona. Sen varustus ja verkkoseinät on uusittu vuonna 2006..

Ullakon tilat

Alkuperäisessä rakennuksessa ei ollut ullakkoa. Betonista valetun ylälaatan päällä oli vain matala tuuletustila.

Rakennuksen nykyinen ullakko syntyi vuoden 2004 peruskorjauksessa, jolloin tasakaton päälle rakennettiin loiva satulakatto. Harjalinjan yläpuolelle tehtiin myös lämmin ilmastointikonehuone. Muilta osin ullakko on matalaa tuuletuvaa tilaa, johon on sijoitettu eristetyt ilmanvaihtokanavat sekä kaapelihyllyjä.

Ullakolle kiivetään keskusaulan katossa sijaitsevan luukun teleskooppiportaita pitkin. Ullakolla liikutaan puisilla kävelytasoilla. Kulkureitti rakennuksen eteläpäätyyn on monipolvinen ja matala. Ullakolta pääsee vesikatolle kahden tarkastusluukun kautta.

205. Ullakolle nouseaan sisäkautta huoltokäytävällä sijaitsevasta luukusta.

206. Tuulettuva ullakko on matala tila, johon on sijoitettu eristettyjä ilmanvaihtokanavia sekä kaapelihyllyjä.

207. Ilmanvaihtokonehuone on lämpöeristetty huone, joka nousee vesikaton harjalinjan yläpuolelle.

208. Puiset kulkusillat johtavat vesikaton tarkastusluukuille. Reitti on paikoin vaikeakulkuinen.

5.7 Talotekniikka

Lämmitys

Rakennus on liitetty Oulun Energian kaukolämpöverkkoon. Sitä ennen talossa oli öljylämmitys, jonka kattilalaitteet sijaitsivat kellarissa. Lämmönjako tapahtuu alkuperäisen vesikiertoisen patteriverkon kautta. Märkätiloissa on sähkökaapelilla toteutettu lattiälämmitys.

Vesi ja viemäri

Vesijohtoverkosto uusittiin kokonaisuudessaan vuoden 2004 peruskorjauksessa. Tuolloin rakenteiden sisällä kulkeneet putket korvattiin pintaan ja alakattoihin asennetuilla putkituksilla. Viemäri ja lattiakaivot uusittiin saniteettitiloissa ja keittiössä. Päiväkodin vesikalusteet on uusittu pääosin vuonna 2004 sekä sen jälkeen tehdyissä saniteettitilojen korjauksissa. Alkuperäisiä vesikalusteita ei ole säilynyt.

Ilmanvaihto

Alkuperäisessä rakennuksessa oli koneellinen poistoilmanvaihto. Se korvattiin koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla vuonna 2004. Ilmanvaihtokonehuone sijoitettiin keskusaulan yläpuolelle rakennettuun lämpimään ullakkotilaan. Kattomuodon muuttaminen mahdollisti kanaviston sijoittamisen alkuperäisen katon yläpuolelle ja säästi sisätilat tältä osin alkuperäisenä.

Sähkö

Rakennuksen sähköpääkeskus sijaitsee kellarissa. Sähkökalusteet on uusittu 2000-luvun peruskorjauksessa. Alkuperäisistä 1970-luvun sähkökalusteista on säilynyt ainoastaan joitakin kattovalaisimia.

209. Kellarissa sijaitsevasta lämpökeskuksesta on purettu vanha öljykattilalaitos. Sen tilalla on huomattavasti vähemmän tilaa vaativa kaukolämmön lämmönvaihdin sekä kiinteistöhuollon työpiste. Lämpökeskus on kolme askelmaa muuta kellaria alempana.

210. Tuloilmaventtiili alakatossa.

211. Poistoilmaventtiilit alakatossa.

212. Sähkökalusteet ovat pääosin 2000-luvun malleja.

213. Poistetun sisäpuhelimien vierestä löytyy talon ainoa alkuperäinen valokatkaisin.

214. Lämpöpatterit ovat alkuperäisiä 1970-luvun levypatereita.

215. Vesikalusteita on uusittu 2000-luvun alussa sekä myöhemmissä korjauksissa. Alkuperäisiä ei ole käytössä.

2000-luvulla tehtyjä rakennustutkimuksia:

2001: Kuntoarvio, VTT rakennustekniikka
Tekninen PTS ja energia, VTT rakennustekniikka
Tutkimusselostus, VTT rakennustekniikka

2002: Sisäkaton kosteus- ja mikrobitutkimus, Kiratek

2009: Sisäilmatutkimus, keittiö, Instaro Oy

2011: Ilmanäytteenmikrobianalyysi, Instaro Oy
Sisäilmatutkimus, kuiva-aineväestön kuntotutkimus ja keittiön sisäilmatutkimus, Instaro Oy

2011: Purkutyöselostus, kylmähuoneet Instaro Oy
Kuntotutkimus, kylmähuoneet, Instaro Oy

2012: Kuntotutkimus, Instaro Oy
Sisäilmatutkimus, Instaro Oy

2014: Sisäilmaraportti: ryhmähuoneita, aula ja tuulikaappi, ISS Proko Oy

2016: VOC-analyysi materiaalinäytteestä: tuulikaappi, alapohja, Inspecta

2017: Kattokuntokartoitus, Kattonen

6 Suunnittelijat

Oulun kaupungin talosuunnitteluosasto toimi 1960-luvun ja 1970-luvun taitteessa kaupungin rakennusviraston alaisuudessa ja kaupunginarkkitehdin johdolla. Kaavoitus oli eriytetty omaksi rinnakkaisosastokseen jo 1950-luvulla.

Merikosken lastentalon suunnittelun aikoihin kaupunginarkkitehti oli vaihtumassa. Vuodesta 1963 virassa toimineen Pentti Talan seuraajaksi valittiin arkkitehti Esko Tuulos, joka oli toiminut pitkää Talan alaisena.

Vuonna 1971 apulaiskaupunginarkkitehdin virkaan nimitettiin Seppo Kanninen ja toimistoarkkitehdiksi Pekka Rytivaara. Heidän lisäksi osaston suunnittelutehtävissä toimi rakennusmestareita ja arkkitehtiylioppilaita. 1970-luvun alussa talosuunnitteluosasto toimi osoitteessa Kirkkokatu 9. Väkeä oli osastolla niin paljon, että paikoin oli pula työtillasta.⁴¹

Kaupunginarkkitehdin vahdinvaihdon aikana kaupungin liikenneinsinöörinä toiminut Mauri Myllylä tapasi talosuunnitteluosaston johtajia yhteisissä hankkeissa. Hän luonnehtii muutosvaihetta persoonien kautta:

- Tala ja Tuulos olivat tyyliltään hyvin erilaisia johtajia. Pentti Tala oli suuntautunut vahvasti ulospäin. Hän esitteli hankkeitaan kollegoilleen jo valmisteluvaiheessa ja esiintyi mielellään yhteisissä tilaisuuksissa. Esko Tuulos oli persoonaltaan ajattelija ja utterta suunnittelija.⁴²

Myös Pekka Rytivaara muistaa, että Pentti Tala ei juurikaan laatinut piirustuksia. Niitä tekivät osastolla työskennelleet rakennusmestarit, joilla oli usein pitkä työmaakokemus.⁴³ Erilaisuudesta huolimatta Talan ja Tuuloksen yhteistyö oli tiivistä ja ilmeisen toimivaa. Työajan ulkopuolella arkkitehdit olivat perhetuttuja ja vierailivat toistensa luona.⁴⁴

---

41 Rytivaara Pekka, haastattelu 5.8.2021

42 Myllylä Mauri, haastattelu 4.8.2021

43 Rytivaara Pekka op.cit.

44 Tuulos Petteri, sähköposti tekijälle 4.8.2021

Pentti Tala Turku 8.11.1919 - 25.4.2006

Pentti Tala kirjoitti ylioppilaaksi Tyrvään yhteiskoulusta vuonna 1938. Hän jatkoi opintojaan Teknillisestä korkeakoulussa, josta valmistui arkkitehdiksi vuonna 1950.

Talan työura alkoi vuosina 1947-1956 arkkitehtitoimisto Inkeri ja Erkki Linnasalmen palveluksessa. Yhteistyö sairaalasuunnitteluun erikoistuneen Erkki Linnasalmen kanssa jatkui vuosina 1956-1958 arkkitehtitoimisto Linnasalmi & Talan osakkaana.

Pentti Talan virkamiesura alkoi vuonna 1958 Lahden kaupungin apulaiskaupunginarkkitehtina. Vuonna 1963 hänet valittiin Oulun kaupunginarkkitehdiksi arkkitehti Martti Heikuran äkillisen poismenon jälkeen. Tala toimi virassa vuoteen 1970, jonka jälkeen siirtyi Turun kaupunginarkkitehdiksi. Turussa Pentti Tala toimi vuoteen 1983 asti.

Pentti Talan Oulun virkakausi ajoittui voimakkaan lähiörakentamisen vaiheeseen. Hänen näkyvimpiä töitään on Puolivälikankaan vesitorni.

Esko Tuulos Tampere 10.11.1928 - 21.2.2007

Esko Tuulos suoritti ylioppilastutkinnon Tampereen lyseossa vuonna 1947, jonka jälkeen hän ryhtyi opiskelemaan arkkitehtuuria Teknillisessä korkeakoulussa. Ennen valmistumistaan vuonna 1956 hän työskenteli Inkeri ja Erkki Linnasalmen sekä tamperelaisen Harry Schreckin arkkitehtitoimistoissa.

Esko Tuulos toimi Oulun apulaiskaupunginarkkitehdin virassa vuosina 1965-70 ja sen jälkeen kaupunginarkkitehtina vuoteen 1991 asti.

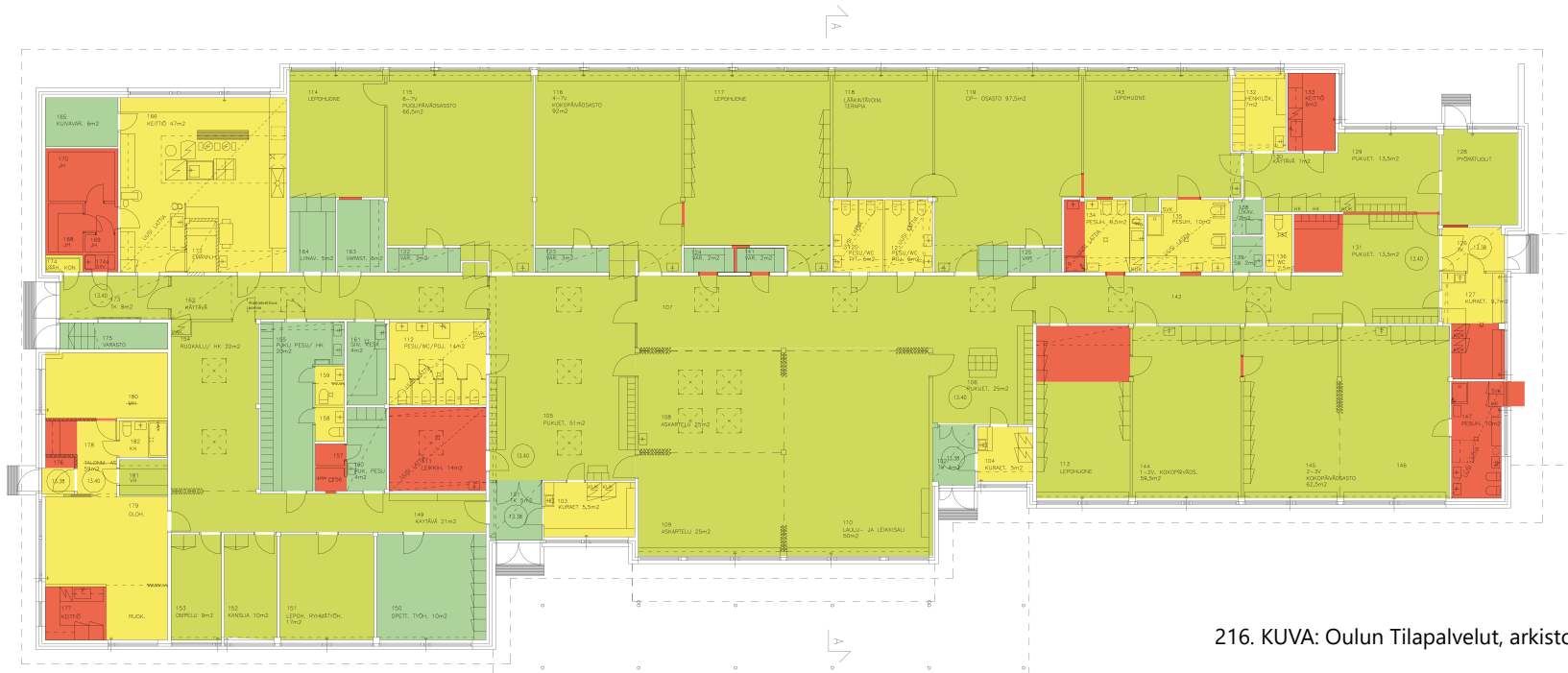
Tuuloksen suunnittelutöitä olivat muun muassa Hintan, Hollihaan ja Merikosken päiväkodit sekä Kaukovainion koulu. Hänen virkatyönsä tulokset näkyivät ennen kaikkea Oulun kaupungin rakentamisen ja suunnittelun ohjauksessa sekä julkisivulautakunnan puheenjohtajana. Tuuloksen 22 virkavuoden aikana Oulussa suunniteltiin ja toteutettiin noin sata julkista rakennusta.

Työnsä ohessa Esko Tuulos harrasti kuvataiteita, valokuvausta, kirjoittamista ja oli aktiivisesti mukana Lions-järjestössä.⁴⁵

---

45 Muistokirjoitus Kalevassa 7.3.2001 kirjoittaja Seppo Kanninen ja Villitkin ideat kannattaa tutkia, 75-syntymäpäiväkirjoitus Kalevassa 10.11.2003 kirjoittaja Liisa Laine

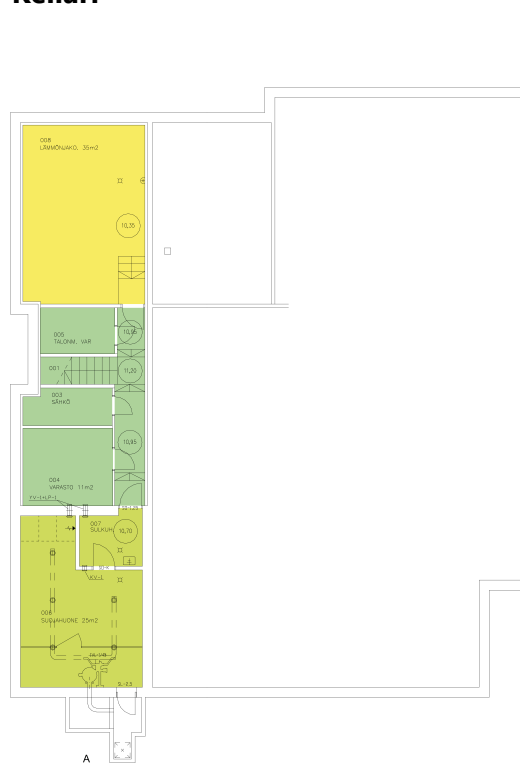
Ensimmäinen kerros

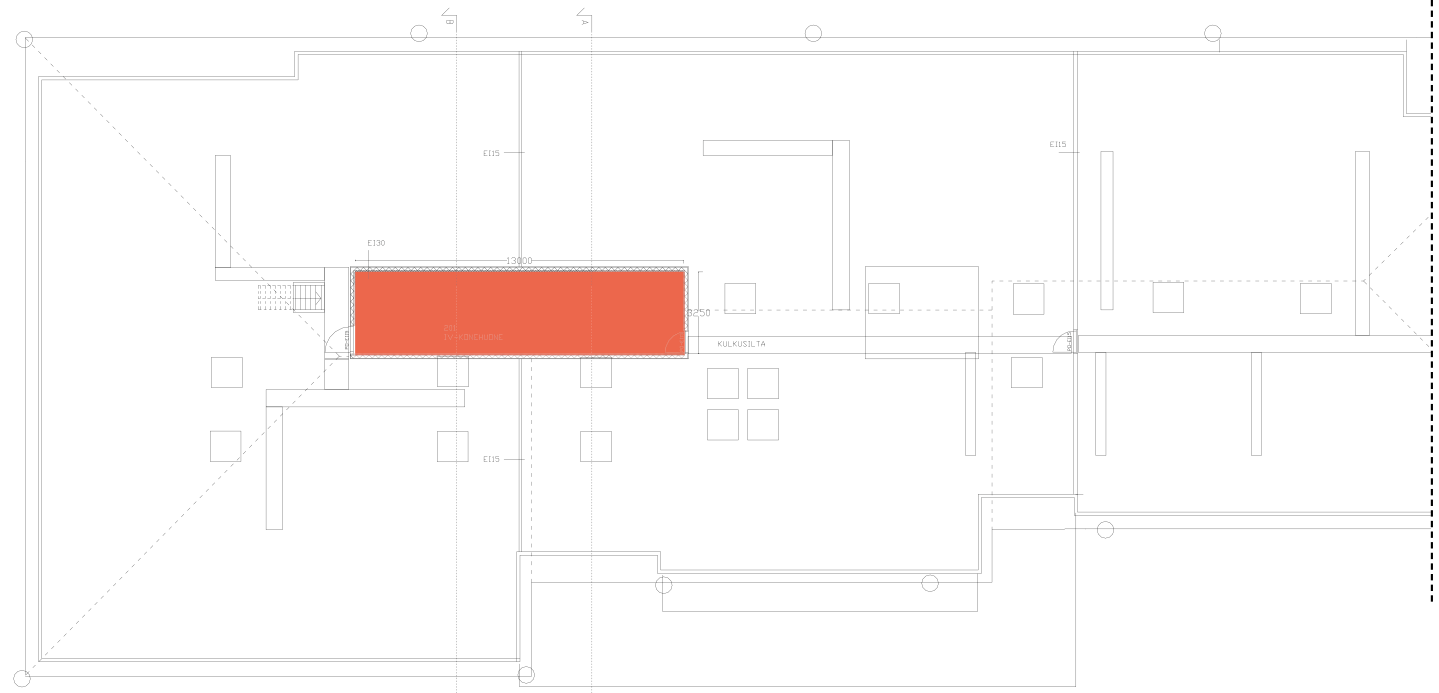
216. KUVA: Oulun Tilapalvelut, arkisto

- Säilynyt tila. Lähes alkuperäinen, ominaispiirteet hyvin säilyneet. Pintamateriaaleja uusittu.
- Osin säilynyt tila. Sisätiloissa on tehty muutoksia, mutta rakennuksen alkuperäinen henki ja kerrostumia on säilynyt.
- Muuttunuttila. Tilankäyttötarkoituksenmuuttunut. Tilanmuotoon säilynyt ja keskeisiä ominaispiirteitä voidaan palauttaa.
- Ei lainkaan säilynyt. Tila on purettu, tuhoutunut tai kokonaan uusi.

Kellari

Ullakko

217. KUVA: Oulun Tilapalvelut, arkisto

Säilynyt tila. Lähes alkuperäinen, ominaispiirteet hyvin säilyneet. Pintamateriaaleja uusittu.

Osin säilynyt tila. Sisätiloissa on tehty muutoksia, mutta rakennuksen alkuperäinen henki ja kerrostumia on säilynyt.

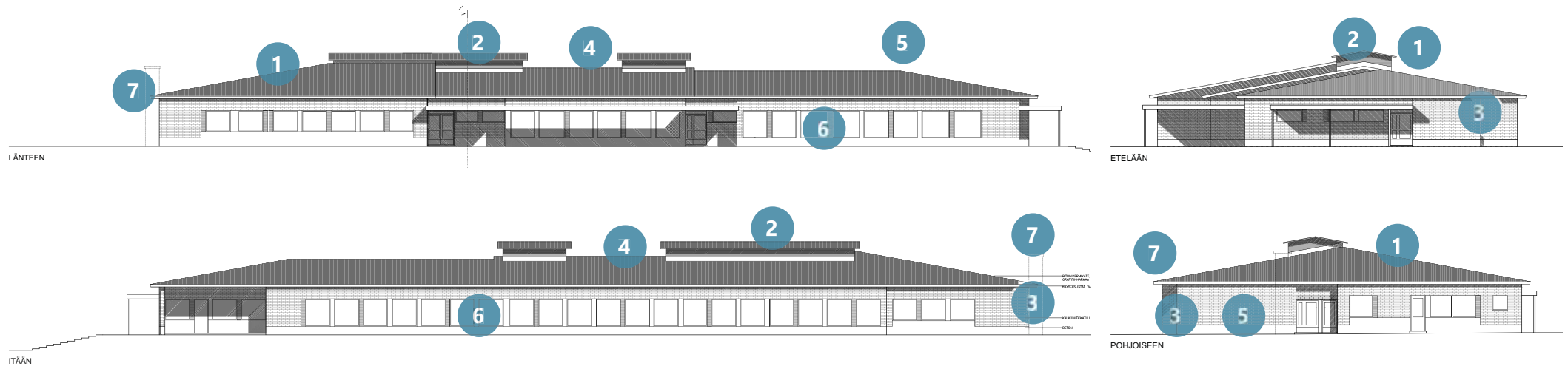

Muuttunut tila. Tilan käyttötarkoitus on muuttunut. Tilan muoto on säilynyt ja keskeisiä ominaispiirteitä voidaan palauttaa.

Ei lainkaan säilynyt. Tila on purettu, tuhoutunut tai kokonaan uusi.

218. KUVA: Oulun Tilapalvelut, arkisto

1. Vesikattomuutos, tasakaton tilalle aumakatto 2004
2. Ilmanvaihtokonehuoneen lisäys 2004
3. Tiilijulkisivujen hienoroiskerappaus
4. Pääaulan kattoikkunat peitetty.

5. Ulko-ovi poistettu
6. Alkuperäiset ikkunalasit korvattu kolminkertaisilla lasielementeillä.
7. Lämpölaitoksen savupiippu on purettu.

8 Yhteenveto

Tuiran lastentalo päättää Oulun kaupungin 1960-luvun lastentalojen kehityssarjan. Suurikokoinen rakennus sovitettiin ahtaalle tontille muuttuvaan kaupunkiympäristöön. Sen alkuperäinen suoralinjainen ja avoin arkkitehtuuri on ulkoisesti jossain määrin muuttunut, mutta edelleen tunnistettavissa erityisesti sisätiloissa.

8.1. Eheys, autenttisuus ja säilyneisyys

Päiväkotirakennus leikkihihoineen ja piharakennuksineen on ehyt kokonaisuus, johon ei ole liitetty alkuperäiseen toimintaan kuulumattomia elementtejä. Rakennus sopeutuu rakennettuun ympäristöönsä, jota hallitsevat Merikoskenkadun kerrostalojen muodostama muuri ja toisaalla avoin puistomaisema.

Rakennuksen matala ja suoralinjainen olemus on jossain määrin muuttunut katto-
muutoksen seurauksena. Se ei ole enää yksiselitteisesti tunnistettavissa 1960-luvun lopun arkkitehtuuriksi. Kattomuoto, vaikkakin se on loivin mahdollinen, on ristiriidassa suoralinjaisten nauhaikkunoiden ja sadekatosten kanssa. Rakennuksen keskelle sijoitettu ilmavaihtokoneen päätelaite nousee tahattomasti rakennuksen maamerkiksi.

Sisätiloiltaan rakennus on autenttinen 1960-luvun ihanteiden mukainen päiväkoti. Yhteys ympäröivään maisemaan suurten ikkunoiden ja pihan tasoon sijoittuvien sisäänkäyntien kautta on säilynyt alkuperäisenä. Hierarkiattomuus, pitkät käytävänäkymät ja arkkitehtuurin hienovarainen toistuvuus ovat säilyneet.

Keskuskäytävän varrelle sijoitettujen huoneiden ja muunneltavaan keskusaulaan perustuva tilajako on säilynyt lähes alkuperäisenä. Myös alkuperäisiä rakennusosia on säilynyt, vaikkakaan ne eivät ole erityisen näyttäviä. Alkuperäisen rakennuksen värikylläisyys on taltutettu.

8.2 Historialliset ominaispiirteet

Merikosken lastentalo rakennettiin suureen tarpeeseen osana Oulun kaupungin sosiaalitoimen hätäohjelmaa. 1960-luvun lopulla kaupunki pystyi tarjoamaan hoitopaikan vain puolelle hakijoista. Tuirassa oli lisäksi käynnistynyt Puu-Tuiran mittava saneeraus, joka tulisi lisäämään lapsiperheiden määrää merkittävästi.

Tuirassa toimi tuolloin Nuorten Ystävien 70-paikkainen lastentalo. Merikosken lastentalo toi kaupunginosaan 115 uutta hoitopaikka, mutta sekään ei tulisi riittämään.

219. Rakennuksen keskelle tehty ilmavaihtokonehuone näyttävine päätelaitteineen muodostaa ehkä tahattoman julkisivuaiheen.

220. Merikosken lastentalon erikoisuus on paljeovilla avattava suuri keskusaula. Sen alkuperäinen luonne on säilynyt muuttumattomana.

Merikosken lastentalo edusti 1960-luvun lastentalojen rakennetta, jossa toimi erillisinä lastenseimi ja lastentarha. Niiden lisäksi Merikosken lastentaloon tehtiin kaupungin ensimmäinen CP-vammaisten lasten osasto, joka tosin oli tiloiltaan tavanomainen eikä vastannut erityisryhmän tarpeisiin kovinkaan hyvin.

Tiloissa näkyy myös työpaikkojen sosiaalilojen 1960-luvun lopulla saama erityishuomio. Siinä missä vuonna 1963 avatussa Allinpuiston lastentalossa riitti yksi pukuhuone, tarjosi Merikoski kokonaisen osaston henkilökunnan puku- ja taukutiloja. Tilajaossa huomioitiin myös miestyöntekijöiden kasvava lukumäärä.

Rakennukselle ominaiset suuret ikkunat ja ohuesti eristetyt rakenteet edelsivät yhden aikakauden päättymistä. Vain kaksi vuotta lastentalon valmistumisen jälkeen alkoi maailmanlaajuinen öljykriisi, jonka uudet lainalaisuudet omaksuttiin nopeasti rakentamisessa. Nykyisin ongelmaksi on muodostunut suurten ikkunoiden tuottama liiallinen lämpökuorma.

8.3 Arkkitehtoniset ominaispiirteet

Merikosken lastentalo oli viimeinen Oulun kaupungin 1960-luvulla suunnitteleminen ja rakennuttamien lastentalojen sarjasta. Se alkoi Martti Heikuran vuonna 1963 valmistuneesta Allinpuiston lastentalosta. Sitä seurasivat Välivainion, Heinäpään ja Hintan lastentalot. Vuoden 1973 päivähoitolaki muutti lastentalot päiväkodeiksi.

Merikosken lastentalo suunniteltiin Oulun kaupungin rakennusviraston talosuunnitteluosastolla, jossa suunnittelua johtivat kaupunginarkkitehti Pentti Tala ja hänen seuraajansa Esko Tuulos.

Tasakattoinen, syvärunkoinen ja matalaperusteinen rakennus sijoitettiin Merikoskenkatua reunustavan kerrostalomuurin suojaan. Toiselta puolelta avautui näkymä Merikosken puistoon. Arkkitehdit halusivat tarjota nämä näkymät lapsille. He laskivat suuret ikkunaruudut lapsen tasolle ja piirsivät ikkunoiden ääreen leveät ikkunapenkit.

Merikosken lastentalon perusratkaisu toteutti 1960-luvun lopun monimuotoisuuden ja muunneltavuuden ihanteita. Ne ilmenevät erityisesti keskusaulassa, joka muodos-

tuu avaamalla kaikki ristikkäiset paljeovet. Alkuperäiseen ideaan liittyi myös kattokupoleiden kautta syvän rungon keskelle tuotu luonnonvalo.

Sisätilat on ryhmitelty keskuskäytävän varrelle. Pohjoispää on hallinnon, henkilökunnan ja huollon tiloja. Ryhmätilat toistuvat samankaltaisina. Eteläpäädyssä toimi lastenseimi, jonka erityispiirteitä ei ole säilynyt. Myös merkit kaupungin ensimmäisen CP-vammaisten lastenryhmän toiminnasta ovat kadonneet.

Sisätilojen väritys on vaalea: valkoisen, harmaan ja vaaleanvihreän yhdistelmä. 1970-luvun alun värimaailma on maalattu peittoon. Myös monenkirjavan kalustevalikoiman uusimmat hankinnat edustavat hillittyä värimaailmaa.

8.4 Ympäristölliset ja sosiaaliset ominaispiirteet

Merikosken päiväkoti sijaitsee urbaanissa ympäristössä, jota vuosikymmenien ajan dominoi vilkas läpikulkuliikenne. Päiväkodin maisemassa 1900-luvun alun Puu-Tuirasta muistuttaa ainoastaan puiston vastakkaisella laidalla säilynyt Tuiran kansakoulu.

Rakennus pyrkii sopeutumaan ympäröivään kaupunkikuvaan ja onnistuu siinä. Se ei juurikaan näy pääliikennesuuntiin. Myös läheltä tarkasteltuna rakennus kätkeytyy maiseman peitteisyyteen ja rakennettujen kumpujen suojiin.

Liikenneyhteydet tekevät Merikosken päiväkodista helposti saavutettavan. Sinne johtava Kytkintie on rauhallinen päätekatu, jonka varrelle sijoitettava saattoalue on alueen liikennemäärät huomioon ottaen rauhallinen.

Päiväkodilla on suurin merkitys perheille, joille lasten hoitopaikka ja varhaiskasvatus ovat ajankohtaisia. Päiväkodin leikkipiha on puolijulkista tilaa, joka liittyy luontevasti julkiseen leikkipuistoon ja pallokenttiin.

2020-luvun Tuira on monikulttuurinen kaupunginosa ja tämä heijastuu myös Merikosken päiväkodin arkeen. Uuteen kulttuuriin muuttaneille ja syntyneille päiväkoti on ensimmäisiä kiinnekohtia uuteen kotimaahan ja sen rakennettuun ympäristöön.

221. Monien muutosvaiheiden jälkeen ankeaksi mainitusta Merikosken päiväkodin pihasta on muodostunut viihtyisä ja monipuolinen leikkiympäristö.

LÄHTEET

KUVALÄHTEET

Kaikki valokuvat Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy / Veli-Pekka Huhmo ellei kuvan yhteydessä tai kuvaluettelossa toisin mainita. Piirustuslähteet on mainittu kuvan yhteydessä.

ARKISTOT

Oulun kaupunginarkisto
Oulun Tilapalvelut Liikelaitos -arkisto
Merikosken päiväkotii, arkisto

LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Painetut lähteet

Aiila Kirsi et al. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat, Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014:12

Allas Anja (toim.) Lapsi ja arkkitehtuuri, Mannerheimin lastensuojeluliiton julkaisu, Lapsiraportti A36, Valkeakosken Kirjapaino, Valkeakoski 1982. Artikkelii Kirsti Nordin: Päiväkodin arkkitehtonisen suunnittelun lähtökohtia

Hautajärvi Harri (toim): Rakennetun Suomen tarina, Rakennustieto Oy, Bookwell Oy, Porvoo 2017

Ivars Marja (toim) Lapsuuden rakennettu ympäristö 2001. Suomen kotiseutuliitto, Finn-reklama Oy 2001

Jaakkola, Jouko; Pulma, Panu; Satka, Mirja; Urponen, Kyösti Armeliaisuus, yhteisöapu, sosiaaliturva : suomalaisten sosiaalisen turvan historia, Sosiaaliturvan keskusliitto Gummerus Kirjapaino Oy Jyväskylä 1994

Juntunen Jukka, Nuorten Ystävät 1907-2007, Nuorten Ystävät ry, Kalevaprint Oulun 2007

Lujala Elise, Laskuniemen lastentarhasta laajempaan Pedagogiseen päivähoitoon vuosina 1901-1984, Licensiaattitutkimus, Oulun Yliopisto Kasvatustieteen tiedekunta 1999

Lujala Elise Vanhasta Ainolasta uudelle vuosisadalle, Oulun kaupunki, Gummeruksen kirjapaino Jyväskylä 2001

Manninen Turo, Oulun kaupungin historia VI 1945-1990, Oulun kaupunki, Gummeruksen Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1995

Meurman Otto-livari, Asemakaavaoppi, Rakennuskirja Oy 1982
Niskala Kaarina ja Ilpo Okkonen, Oulun Graadi 350 vuotta asemakaavoitusta. Kirjapaino Kaleva, Oulu 2002

Tuomaala Ilkka: Puu-Tuirasta kerrostaloalueeksi - Oulun Tuiran kaupunginosan saneerausprosessi vuosina 1960–1976, Oulun Yliopisto Historian pro gradu -tutkielma, 2015

Painamattomat lähteet

Oulun kaupungin sosiaalitoimen toimintakertomukset vuosilta 1968-1972
Oulun kaupungin rakennusviraston toimintakertomukset vuosilta 1969-1972

Pohjois-Pohjanmaan liitto, alueinventointi 2015

RT STM/SH-20380 Päiväkodin toimitilojen suunnittelu. Sosiaalihalitus, 1980
Merikosken päiväkotii, piha-alueen kunnostus, rakennusselostus 20.10.2005
Uki Arkkitehdit Oy

Merikosken lastentalo, rakennustapaselostus 12.8.1969

Merikosken päiväkotii, rakennustapaselostus 19.2.2004

Sähköiset lähteet

<http://kirjastolinkit.ouka.fi/kaleva/maalis07/6027553.xml>

<http://kirjastolinkit.ouka.fi/kaleva/marras03/2289349.xml>

kartta.ouka.fi

www.mfa.fi

www.nba.fi

<https://www.ouka.fi/oulu/merikosken-paivakoti/etusivu>

www.ouka.fi/oulu/kaupunkisuunnittelu/asemakaava

Haastattelut ja sähköpostit tekijälle

Aho Rita, puhelinhaastattelu 6.8.2021

Herranen Tuula, sähköposti tekijälle 25.6.2019

Kangas-Holma Tiina, puhelinhaastattelu 3.8.2021

Kerola Leila, haastattelu 22.11.2017

Kinisjärvi Mervi, haastattelu 4.8.2021

Lujala Elise, puhelinhaastattelu 31.8.2021

Mattson Roy, puhelinhaastattelu 5.8.2021

Myllylä Mauri, puhelinhaastattelu 2.8.2021

Parkkinen Kari, puhelinhaastattelu 9.8.2021

Oinas Ritva, puhelinhaastattelu 9.8.2021

Rytivaara Pekka, haastattelu 5.8.2021

Serifi Johanna, haastattelu 4.8.2021

Sanoma- ja aikakauslehdet

Arkkitehti 8/1984 -lapsuuden tiloja, päiväkotija

Kaleva, Oulu 1.9.1971

Kaleva, Oulu 7.3.2001

Kansan Tahto, Oulu 1.9.1971

OULU | *Tilapalvelut*

MERIKOSKEN PÄIVÄKOTI, KYTKINTIE 5, OULU

Rakennuksen ominaispiirteiden selvitys 10.8.2021 Arkkitehtitoimisto Jorma Teppo Oy